

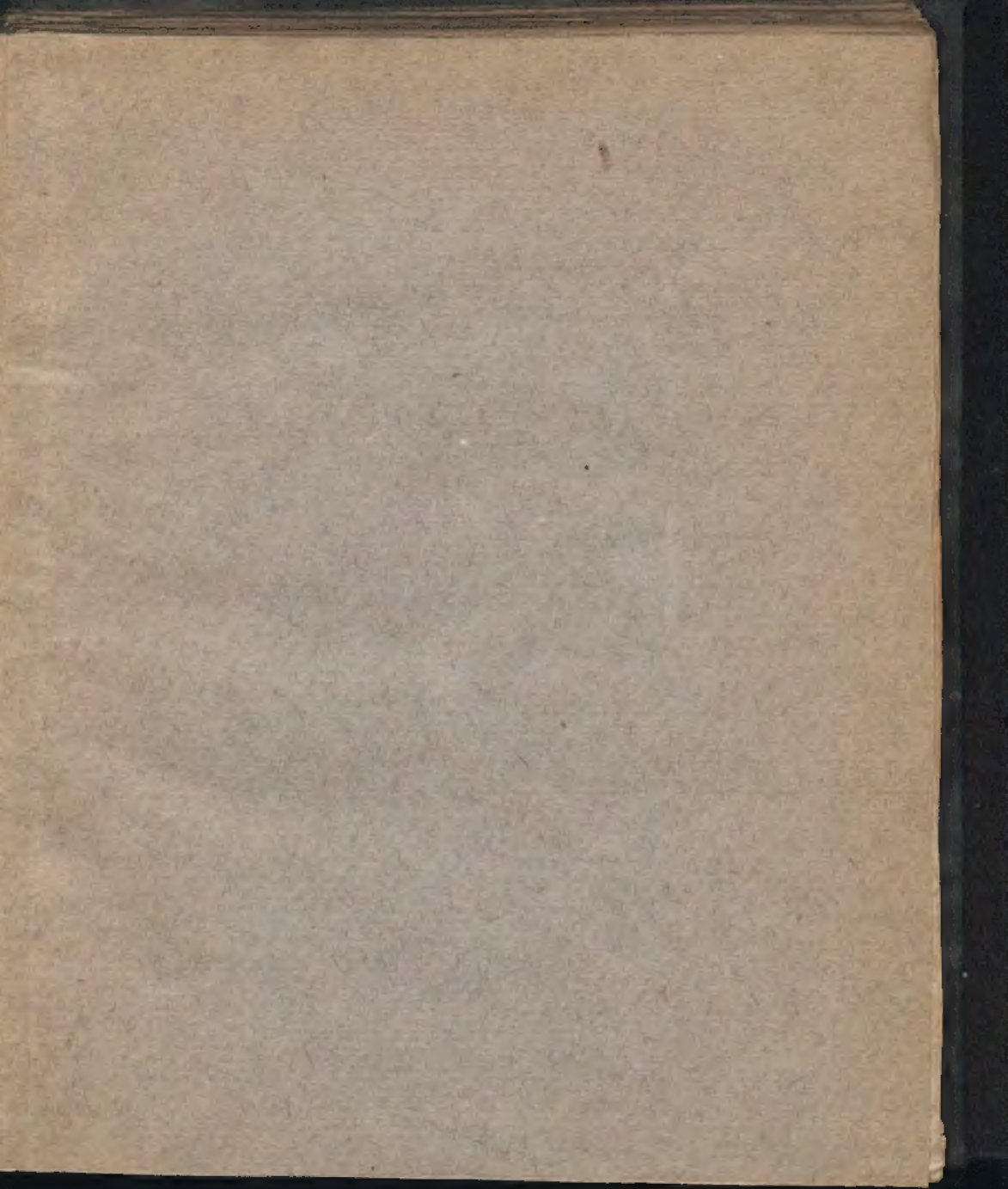

18368

1 Mag. St. Dr. P

18368

HARMONIA

Chleba y Siemie

Na szczęśliwą Elekcya

NALASNIETYSZEGO

WŁADY

SŁAWA IV ZŁASKI

BOŻEY KROLA POLSKIE

GO, W. KSIĄZĘCIA ŁI-

TEWSKIEGO, RUSKIEGO,

PRUSKIEGO, MAZOWIECKIEGO,

ZMUDZKIEGO, INFLANTSKIEGO & C.

SWĘDZKIEGO, GOTTSKIEGO, WAN-

DALSKIEGO dziedzicznego KROLA,

Obranego Cárza Moskiewskiego.

Wyprawniona

Przez X. JAKUBA OLSZEWSKIEGO, Soc. IESV

S. Theologięy Doktorą, y Dziekana Theologicz-

fa cultatis, Pańskiogo v S. lania Kaznodzieic.

WILNIE.

We trzech Kościołach Soc. IESV. S. Kazymierz Oycow

Professow, 2. Decemb. S. lania v Fary w Akademicy S. De-

cemb. S. Ignacego w Nanczyście 6. Dec. Roku Pańskiego 1632.

Eligite eum qui vobis placuerit de filiis
vestri, & eum ponite super solium Patri
4. Reg. 10.

Omnes viri bellatores &c. corde perfecto vene-
runt in Hebron, vt constituerent Regem Dauid
super vniuersum Israel, & omnes reliqui ex Israel
vno corde erant, vt Rex fieret Dauid. 1. Paral. 12.

Te assumam, & regnabis super omnia quæ deside-
rat anima tua, erisq; Rex super Israel 4. Reg. 11.

Elegit Dominus Deus Israel me de vniuersa do-
mo Patris mei, vt essem Rex super Israel in tem-
piternum. 3. Paral. 28.

Sit Dominus Deus tuus benedictus, cui complacu-
isti. &c. & constituit te Regem vt faceres iudici-
um & iustitiam. 3. Reg. 10.

Produxitq; filium Regis, & posuit super eum dia-
dema, & testimonium, feceruntq; eum Regem, &
vnxerunt, & plaudentes manu dixerunt V I-
V A T R E X. 4. Reg.

UNIV.

18368 I

N A I A S N I E Y S Z E M V
P A N V, A N I E Z W Y C I E.
Z O N E M V M O N A R.
S Z E,

W Ł A D Y S Ł A W O W I
C Z W A R T E M V

Z łaski Bożej Krolowi Polskie-
mu/ W. Książeciu Litewskiemu zc. Kuskie-
mu/ Pruskiemu/ Smudzkiemu/ Mázowie-
ckiemu/ Inflanckiemu zc/ Gotthskiemu/
Wándalskiemu dziedziczne Krolowi/
á obránemu Cárowi Moskiew-
skiemu/ zc. zc.

Miłościwy Najaśniejszy Krolu, Pánie á Pánie
moy Miłościwy.

W Tak publicznem, w tak vroczy-
stem, w tak powsechnem miast,
Ksieſtn., Prouincyi, Kroleſtn, y
wſyst.

wszystkiego świata z podwyższenia Wássey
Krolenskiey Mości Pana mego miłosćiwego
na thron Polski weselu y thryumfie, samą
by to Societas naszą miałá w milczeniu zo-
stawić? á czekać oney posłaney od Dawida
do kapłanow Abiathara y Sádoka przy-
mowki, 1. Reg. 19. Cur vos nonissi ni venitis
ad deducendum Dominum vestrum REGEM?
Wiruy nas Boże tćiey nieczulości rze-
ke ráczey niewdzieczności. Miałac raz coś
Apollo z Alkahoem Megarenskiem kro-
lem traktować (pisse Pausanias in Atti-
cis) polozył lutnia na kámienu, dziwna
rzecz z owey przyległości lutni, kámién me-
lodieytak w się nabral, że kto go namniey
ruszył, wszystkich strun dźwięk wydawał.
Luboby tedy Societas naszą y kámieniem
byłá, przecie kiedy się teraz po przyległych
sobie rynkach, ratuszach, wieżach, vlicach
iuz z dział, iuz z trab, iuz z rozlicznych á-
klámácyi dźwiękow w się nabralá tryum-
phál

phalnych; w dziw by to poszło, iesliby wiel-
kiemi Wąssey Krolewskiej Mości Pána
swoiego miłostwego, także y swiatobliwey pám-
miatky Náiásnieyszych Rodziców, a náwet
wszystkiego domu przezacnego krolewskie^o do-
brodzieystwy poruśsona, Wąssey sie Krolew-
skiej Mości przy dziekcżynnych offsarách
głosámi, rádości y ochotnego affektu świad-
kami nie ozwála? Ozwála iako wsedzie,
tak y tu w stolecznym Wielkiego Kśiestwa
Litewskiego mieście Wilnie, na trzech swych
Zikonnych mieyscách; á wsedzie pokázát
wśilowała, iesli nie to, co Krolewskiej godno-
ści, przynammiej to, co ku naywiekszemu
w Polsce y w Litwie patronowi, swoiey
choć y rey nierowney, wdzieczności; co ku
Panu służebney należało powinności. O-
woz y iá drugi ná swiecie kamień, choć nie
polerowny, ani do maiestatu, ani do má-
teriey krolow sie rykáiacey traktowania spo-
sobny: wsakże yżem wśie hármoney Nieba

y Ziemie nábrat, która one iák wotowe-
migłóśami, iák tryumphálnemi pieniámi
ná szczesliwa, á swiátu wssystkiemu poża-
dána elekcyá Wáśey Krolewskiej Mości
Páná mego miłóśiwego, zgodnie sie skła-
dály; przetoż też sáme harmonia ktorá
dzwiekem we trzech Societatis Kościółach
wydawał, drukiem teraz na swiat iák od-
głosem wydáie, á Wáśey krolewskiej Mo-
ści Pánu memu miłóśiwemu z nayniższem
ukłonem offiáruie: pokornie maiestatu Wá-
śey Krolewskiej Mości Páná mego miłó-
śiwego prośać, áby áni od krolewskiego po-
koju iáko cicha muzyká, áni od swiatobli-
wych oczu iáko nalizśa przystugá wstřetu
żadnego nie odniosła. Cáluię, za tym swia-
tobliwá reke Wáśey Krolewskiej Mości
Páná mego miłóśiwego, do ktorego sie Pań-
skiej, krolewskiej, miłóśiwey łaski z uni-
żonemi stuzbámi y niegodnemi káptáńskie-
mi modlitwámi, sam z zakonem wespot iák
na-

napokorniey oddać, a wſzego dobrą od Pana
Bogą zażywać życzę. Z Wilna 27 Sty-
cznia Roku Pańskiego M.DC. XXXIII.

Waicstatu

Wąſzey Królewſkiej Moſci

Pana mego miłoſciwego

Namiżſzy Sluga y

niegodny Bogomodłca

X. JAKUB OLSZEWSKI
Societatis I E S V.

KAZANIE

. Na

SCZESLIWA

Jc^o KROLEWSKIEY

Mosći elekcyi

A Czkolwiek niebo y ziemia rozne krá-
ie sa/zaczyn politykę rozna wioda:
N. Ch. wżakże okolo triumphál-
ney nowego Krola proczystości/nie
tylko sie kiedyś zgadzały/ ale y spólney muzyki
iák w ieden tákt wzajem sobie pomagály; ziemia
niebu okolo Krola niebieskiego; niebo ziemi
okolo Krola ziemskiego. Publikował kiedyś w
Niebie Primás gornego swiata Bog Ociec/
nowego Krola/ wciele uwielbionym z padolu
ziemie ná thron chwały wickuistej przeniesio-
u nego

nego syná Chrystusá Jezusá; nástąpił wielki
 tryumph/ nástąpiłá y muzyká/ ktora się rozsá
 dziłá ná dwa chory; ieden chor trzymáło niebo.
 Audiui quasi vocem turbarum multarum in celo dicen-
 tium Alleluia, Laus & gloria & virtus DEO nostro;
 & iterum dixerunt Alleluia. Et ceciderunt seniores vi-
 ginti quatuor, & quatuor animalia, & adorauerunt DE-
 VM sedentem super thronum dicentes: Amen Alleluia.
Styszałem iákoby głos rzeszy wielkich ná niebie
mowiacych Alleluia, zbánwienie y chwałá y moc
Bogu nášemu, y powtore rzekli Alleluia. Jv-
pádli dwadzieścia y cztery (stárszych; á czwo-
ro zwierząt, y poklonili się Bogu siedzącemu
ná stolicy mowiac. Amen. Alleluia. Drugi
chor trzymáłá ziemiá. Et audiui quasi vocem turba-
magnaz, & sicut vocem tonitruorũ magnorũ dicentiũ Al-
leluia. J styszałem iákoby głos rzeszy wielkich y
głos wielu wod, y iáko głos gromow wielkich spie-
niacych Alleluia. Coż za text? co za máteria: tey
táż zgodney hármoniey? ten text / tá máteria:
 Quoniam regnavit Dominus DEVS noster omnipotens.
 Jż krolował (to iest/ podług wykładu Pámmo-
 niuszá y Anzbertá/ ná thronie krolowstím po prá-
 wicy Bogá Oycá w ciełe zásiadł) Pan Bog
 náš wśzechmogacy. Publikował téż raz Primás
 Angiels

Angielski Arcybiskup Londiński w ziemi Angielskiej Edelfha nowego Króla. Nie zeszło Anglii na radośnej ceremonii do tryumfu należącej; nie zeszło y na muzyce/w ktorej przeciwnym obyczajem ziemią tę wiodąc pierwszy chor trzymała/drugi niebo; gdyż/ iako Kroniki tamęż opiewaia/ kiedy na ziemi śpiewano; przez godzin trzy zegarowych niebiaśa się też po powietrzu melodia roznosiła/ ktora porużone gwiazdy (co też pod czas inauguracji Honoriusza Cesarza postrzeżono) biegi/ plesy/ y misterne odprawowały tańce. To kiedy ia v siebie wważam/ y rzecz iedną z drugą równam/ łatwo przyczynę dam/ czemu się ziemia do witania Króla niebieskiego przyłożyła. Kąda to czyniła / co musiała; tenże sam Król / ktorego niebo przyjmowało/ ma swoje y na ziemi panowanie; ale że niebo około ziemskiego Króla ziemi tryumfu dopomogło/ to trudniejszy: czy to dla tego/ że Edelfhus na thron Egberta Oycy niebu z cnot wszelkich przyziemnego Króla/ następował? czy że się też z osoby swej Edelfhus dobrze niebu przysłużyć miał? gdyż on Brytania Leonowi Czwartemu holdowna tak czynił/ że z niej od każdego domu srebrny pieniążek

Blandus Dec.
2. lib. 5.

Cladius

Stolicy Apostolskiej co rok dochodził: za czym iż
 niebo wespół z ziemią na Edelpá wotowało/
 podobieństwo/ że się też na iedne ku przywita-
 niu jego znowiły hármonia. Publikował nam
 nie darrnem. czas Naywielebniejszy Jego
 Mość K. Jan Weżyk Arcybiskup Gnieźnieński
 Prymas Królestwa Polskiego w Wársá-
 wie nowego Pána/ Naiáśniejszego **WŁA-
 DYSLAWA ZYGMUNTA** przed
 tym tylko Szwedzkiego/ teraz inż y Polskiego
 Króla/ y Wielkiego Księstwa Litewskiego
 Książęcia: mówiac do Jáśnie Wielmożnego
 Senatorskiego/ y do Szlachetnego Rycerskie-
 go oboiá národow kóráto/ co kiedyś mówił
 Syrán po wysádzieniu ná thron królewski Saló-
 moná do wśelkiego Izráelskiego pokolenia.
 Benedictus Dominus Deus, qui dedit David filium sapi-
 entissimum super populum hunc plurimum. Błogo-
 sławiony Bog/ ktory nam podał syná Zygmun-
 tá wielkiego Władysława/ ktory áni wprzys-
 miorách do spráwowania ták wielu narodow/
 áni w miłości y ludzi Rycerskich/ áni w prá-
 gnieniu osoby zgodney ná rzady od obywatelow
 wśystkich nie miał równe: á nie tylko publikował:
 ále y rádosne one Tobiaśowa. muteta wśyst-
 kiey

Reg: s.

Wiey Koronie/wszystkim Ksiestwom intonował.
Hierusalem ciuitas Domini confitere Domano in bonis
tuis, & benedic DEVM seculorum, quia reedificauit in te
tabernaculum suum: nationes ex longinquo ad te ve-
nient, & munera deferentes adorabunt in te dominum,
& terram tuam in sanctificationem habebunt, nomen
enim magnum honorabunt in te Jeruzalem miasto
Boże (Narodzie Polski y Litewski) wyzna-
way Pana w dolinach twoich, a błogosław Bo-
gą, wieków, iż odbudował w tobie przybytek
swoy, Rzeczpospolita naszą/ktora była śmierć
oboigą maiestatow nie co nadwarzyła. Nara-
downie z daleka do ciebie przyida, winśuiac ci.
Pana, a ziemię twoję za poświęconą mieć beda,
a bo wiem imię w tobie wielkie wielkiego Boga
w wielkim Krolu W L A D I S Ł A W I E
Z Y M V N C I E wielbić beda. Dżis za to
incepta wśysec spiewamy Alleluia/ wśysec
Pana Boga wielbimy / y maiestatowi iego
dzięki nabożne oddaćmy / że opatrzyl on do
wiata oyczyzne oblubieńcem / Rzeczpospolita
wniecietym gubernátorem/ wiernym praw y
wolności naszych strożem/ gorliwym koscio-
low y wśego Duchowienstwa pátronem/ mi-
łosćwym, Akadémuy i Naczenatem / litości-
wym przedoleżnych opiekunem/ a wśyskich Pá-
nem

nem/wszystkich oycę. A waziemia naszą z wzajem
cznemi pieniami sie ozywia/ a niebo czy sie też
do czystości tej z swym przyklada Alleluia
Zaisze miałoby do tego swoje przyczyny? bo
następuje na Krolestwo Polskie **WŁADISŁAW**, onego Oycę **ZYGMUNTA**
III Syn / którego niebo na ziemi z żywota
światobliwosci znało/ a dusze w gmachy nie-
przebytey wieczności przyшло: następuje
WŁADISŁAW, który niebu niebieskich
prawie cnot żywe wizerunki wystawia; a za
oddaniem w Rzymie **VRBANOWI**
VIII następcy Piotra S. nie dawnym
w osobie swej synowskiego stolicy Aposto-
lskiej posłuszeństwa/niepochybna pomoc/obro-
ne/opiekę w której niebo korzysta/ kościołowi
obietcie. A iam tego pewien/ że iesli miało
niebo z ziemia na Krolestwo Najświeższego
WŁADISŁAWA zmowa/ ma też
niebo z ziemia na czysta jego publikacya
w muzyce spolna zgoda. Przetoż pokazuje na
tym kazaniu lastom waszym naprzod / że
sie niebo do dobrej Elekcyey y do stanowienia
Krolow ziemskich przypowia: y u nas sie
przy-

przypowiedziało do Elekcyey Najasnieyszego
W L A D I S Ł A W A czwartego. Po-
kaze potym / że niebo o porzadnych Elekcyách
Krolow pod czas znakami zwierchnemi ziemis
wperwnia/ y nas o náſzey Elekciey teraznieyszey
wperwnilo. **Náwet** spolna symphonia **Kántorow**
ták ziemskich iák niebieskich wystáwie/ **VIVAT**
REX. Niech zynie Krol. A iż nie wiąże rzeczy
swoiey do pewney iákciey w piśmie świętý ogło-
soney Elekcyey: gdyż w nim tákciey/iáká v nas iest
drugiey we wſyſtko rotney nie znáydzie: dla te-
kázaniu swemu żadnych słow zá theme nie zá-
kladam: wſákże co sie dobrego y chwalebne-
go w ktorey ile Izráelskiey Elekcyey ználázło /
to ia iák wſummáriuſzu w náſzey podam: ſtoſus-
iac tylko y ſzegulnie elekcyá do elekcyey / ktora
raz bywſzy dobra y od P. Boga podána / záw-
ſe bylá dobra / á odmianom (ktore pod czas ná-
Krole Izráelskie pádály) žádnym/áni w ſobie/
áni w trefunkách iákich / nie podlegaiaca. Krolu
nád Krolmi **C H X J E T E J E S V** przy-
badz ſwym rácutkiem do mowienia: przybadz-
cie láſki wáſze pilna ochota do ſluchania.

CZESC

CZĘŚĆ PIERWSZA

Jż niebo do porzadnego Krolow stanowienia
ma swoje wespół z ziemią, y v nas miá.
to, á to. n. y osobliwsze, interesse.

Est rzecz nie' lada' iákiego wważeń
nia godna. Ch. że w owey Krol
ra Jan S. ná dwa chory rozdziel
long strzał tu wrazeniem nowego
Krolá melodiey / ziemiá spierra tylko Alleluia /

Niebo do-
Elekciey
Krolow
ile pobo-
żnych lo-
sem przy-
pada.

Dan. 4.

á niebo spiewá y Amen / y Alleluia. Nniesz
mam że w tey mierze taká zachodzi tájnicá
iz ziemiá ná Krole pobożne wotnie / wóółtze
niebo wotá ziemskie konkludue / ziemiá losy-
rzuca : á niebo ostatni los / Amen álbo Fiat.
swe przykłada. Mamy tey tájownicy iáśny dos-
wod v Proroká moc Boża Nabuchodonozor-
rowi Bábilonńskiemu Krolowi przekládácego-
tymi słowy. Scias quod dominetur excelsus in Ro-
gna hominum, & cuiusq; voluerit, det illud.
Syrtycyt gytá / cuiusq; voluerit, adijciot sortem.
Ludzie tabliczki wotowe ná Krolow w gromá-
de znószá : á Pan Bog z gory komu chce los
przy-

przetrzuca. Mamy teyże prawdy wizerunek
 w Rudolphie wtorym Cesarzu Rymskim/ ktory
 skoro ná swa godnośc zá zgodnemi Elektorow
 głosami wstąpił/ kazał sobie taki Kleinot Her-
 bowy wykonterfetować: Stół z kości skonio-
 wey: ná stole Bęś losowych kalkulow leżało/
 nád ktoremi ieden ná powietrzu siedmy wisiał.
 napis. *Consentientibus*. Dal znác ná oko mady
 Cesarz/ że kalkuly Besciu Elektorow nie drze-
 wicy mu do tak wysokie^o stopniá dopomogly/aż
 sie do nich siedmy kalkulz niebá przypowiedziál.
 Mamy ná to zdanie/ starożytności pogańskiey
 światłem sie tylko przyrodzonym rzadzacey/
 przypadáiąca zgode/ w ktorey iedni náuczáli/ że
Ex loue sunt Reges. iáko Kallimachus: niektorzy Kro-
le zwáli d'ioyevēss. Deo genitos, álbo d'ioyevēss á Deo
nutritos, iáko Homerus: niektorzy wyrok wydać
ky aby niť sie threnu tyć nie tráżył/ ázby go
Bog o woli swey rperemł/ iáko Remulus: niey
ktorzy zá orákulum to swiátu ogłaßóli/ że Principem
dat Deus, qui erga genus humanum vice sua fungitur
Páná podáie Bog, ktory nád ludzmi urzad od
niego trzyma, iáko Plinius: ktory oto przyczyne
namienil/ iż krolowie sa ná ziemi namiestnikami
niebieskiego krolestw iednowladce. A ktoryż
 B kiedy

Iacob Typo-
 sus in syn-
 temp.

Pompon: La-
 ius de Ma-
 gift. Rom.

Plinius Pa-
 neg.

Co tego
za przy-
czyną?

Epitoma var.
antiquaria-
rum.

104. 19.

Biedy! Monarcha swego namiestnika nie stanowił
a nie tylko są namiestnikami/ ale y rzecznikami
władzey Pána Boga swego/ z ktorego iak z na-
iśnieyszego słońca promieniami iásniecia/ a iak
z nieprzebranego zrzodła dostatkami iak wo-
dami opływają.

Numidowie swym ięzykiem Krolá/ Káuriach
po naszymu strumieniem tytułowáli. a tá nomeno-
claturá z ceremoniey takiey początek wzięła.
Mieli Numidowie zrzodło iedno nazwiskiem
Jowiszowe / ktoremu ofiary pod czas interres-
gnum oddawali/ prośac aby im Pána wskazał.
Po pewnych tedy obrzędach Kapłan Nlaywyższy
w wodę patrzali ktorey osoby od Jowisza ná-
znaczoney twarz tam obaczył/ wnet pospolstwu
ogłaszał/ y ná thronie Pánstwa posádzal. Nás-
lepił pamiętkę Krol co dzień się woda z zrzod-
ła przerzeczonego rmywał/ ktora mu pokojowy
podájac mawiał: Domine Káuriach, to iest/ ri-
uum te memento. Poganiście to zabobony /
mieyscá ani wági y nas Chrześcian nie máiacet
a toli wysoka się tu nam Chrześcianom námie-
nia tájemnicá; że tak z Boga plyną Krolowie
iak plyną z zrzodła strumienie. Wyzaltráz Jan
S. niebo otwórcie/ y obaczył tam iedne zacna os-
soba

sobe w Bátách krewia skopionych ná koniu bia-
 lym hárculaca: á koron oráz wiele ná głowie
 malaca. Co sie tytułu tycze vocabatur VERBVM
 DEI. Nazwiskiem. Slovo Boze: co godności habo-
 bat in fextore suo scriptum, Rex Regum, & Dominus do-
 minantium *Napis ma ná biodrách swoich Krol*
nád Krolmi. Pan nád Pány. Wtym widzeniu
 dwie mi rzeczy dziwne: dziwui sie naprzod/
 czemu v tego ieżdca iedná głowá/ á koron wiele/
 drugá / czemu imienia krolowskiego nie ná czelo/
 podlug obyczáiu innych obywatelów niebieskich/
 ále ná biodrách nosi? Nam zá to/ że korone ie-
 dne ma dla siebie: drugie rozliczne dla innych
 Krolów; gdyż on to iest á nie inny/ ktorego K-
 zdraß w postrodku Krolów widziál/ *luucnis statu-*
ra celsus singulis eorum capitibus imponebant coronas, &
exaltabatur magis. Tytuł záś w kterym wßyßtkie
 Krole ogóle wspomniáno nosi ná ledzwiách. bo
 iáko zledzwi ludzie: ták z tego niebieskiego Kro-
 lá rodza sie ná ziemi Krolowie. Zá cym chwale
 to wani miłościu i Naiáßnießy Krolowie / że
 kiedy sie ná mandatach/ vniuersalách/ przewi-
 leiách Krolmi pißecie / *Dei gratia* przydáciecie:
 bo coß przez to czynicie? iedno swoy strumieñ
 do zrodlá/ swoy premieñek do stená przyno-

4. 154. 2.

Dobrze że
 się Krol-
 wie pißa
 DEI GRA-
 TIA.

Dzicie. Tenże stylus y w twoiey Naciąg: **WLA-**
DI SLAWIE słynie, y słynac będzie kancel-
larycy: pisałś sie nie dawno z listu Bożey Kro-
lem Szwedzkim/ pisałś sie z drugiey listu Bo-
żey obranym Cărem Moskiewskim/ będzieś sie
pisał nă potym przy owych tytułach z trzeciey listu
Bożey Krolem Polskim: bo on niebieści ieżo
dziec nă innych Krolow bezegulne głowy/ bez-
gulne ma korony: lecz nă twa iedne głowe trzy
korony răżem kładzie: ku innemu kăżdemu Kro-
lowi iest *Rex Regis*: ku tobie iednemu iest *Rex*
Regum; innym dośc nă iednym z nieba Amen:
tobie troie Amen/ Amen/ Amen. Cezărzowi
dośc sześć kăłkulow nă stole/ siodmy nă powie-
trzu: w ciebie nă sămo Krolestwo Polskie tăk
wiele kăłkulow/ iăk wiele elektorow/ to iest/
Koronnych y Litewskich Szlăchcicow/ á trzy/
bo nă troiăkie păństwo/ wiśace kăłkuly nă po-
wietrzeu.

A bym te propoſicya lăstkom wăſzym obia-
śnil/ że do stănowienia nă ziemi kôżdego Krolă
ma Niebo/ ábo răczy Bog ſwoie intereſſe/ z kto-
rego to *Dei gratia* wyplynęto: przypominie lă-
skom wăſzym one mutete Anny żăcney w stărym
zăkonie heroiny/ ktora onă Pănu Bogu dzięk-
iac

iac za Samuela syna/ przyſtego wielkorządźce
 Izraelskiego opiewał: ſpiewając na pądlą na
 ieden głąboſci w Theologiey diſkurs. ſkład to
 pochodzi że Pan ubogiego czyni z bogaczem/ poni-
 ża y podwyżſza, wzbudza z prochu niedźnego, a
 z gnoiu podnoſi ubogiego, aby ſiedział z Xia-
 żety, a ſtolice chwały otrzymał: y naznacza te
 przyczyny. Domini enim ſunt cardines terræ, & poſuit
 ſuper eos orbem. Abowiem Pańskie, ſa zawiąſy
 ziemi, y poſtawił nad niemi koło. Ktorego
 mieyſcā rożne miłaiac wykład y podobą mi ſie
 ow wykład Hugonā Kárdynala: że tu Anna
 nad wschodnym/ zachodnym/ południowym/ y
 północnym ziemi krąci/ y patrzył iedno nie for-
 tuny/ ale providenticy Boſticy koło/ ktorego
 obrot iako inne w ludziach odmiany y paroxi-
 ſmy ſprawyie: tak Krole podług mieyſc y czāſow
 im poſtawia. Wieceż providencia Pańska ro-
 żne ma ſpoſoby w podawaniu Monarchow ro-
 żnym narodom: dla tego też nie iednakſo ſie Bog
 z tym kołem po wſyſtkiej ziemi rządzi.

Naprzod to koło ſam tylko Bog reko-
 ſwami obraca: gdyż cōmienia ſwego młogo ſie
 o to nie doſładaiac Krola podawa. Takim ſpo-
 ſobem podał ludowi Izraelskiemu Dawidā.

1. Reg. 2.

Rozmāi-
 cie Bog ko-
 ło obraca
 ku ſtāno-
 wieniu
 krolow.

I.
 Sam tylko
 Bog kołem
 obraca.

Nawrócił kolo ku Bethlehem miasteczku/ á miá-
 nowicie ku domowi Izai: przyßedł tam zá wka-
 zaniem Bostim Sámuel máścić iednego/ á nie
 wiedział ktorego/ Izai syná ná krolestwo: wka-
 mu pierwszego Eliaba/ podobá sie Sámuelo-
 wi z wrody: spojrzý ná kolo Bostie/ iesli ná nim
 stánie/ mowiac/ Jzali przed Pánem iest pomá-
 zaniec iego? lecz kolo nie stánelo. Nie patrz (mó-
 wi Bog) Sámuelu ná twarz iego, áni ná wysokość
 wzrostu iego, bom go odrzucił, áni podług poz-
 rzenia człowiczego ia sadze, bo człowiek
 widzi co sie pokázuie, á Pan pátrzy ná serce.
 Izáwołał Izai Abinadábá do Sámuelá. Sám-
 uel spojrzý znówu ná kolo Pánstie/ iesli stá-
 nie: nie stánelo. Przywiodł Izai znówu Sámmás-
 y ku temu kolo Pánstie nie stánelo. Przywiodł po-
 tym siedmiu synow przed Sámuelá: spojrzý Sá-
 muel znówu ná kolo Pánstie/ iesli sie przeciw-
 ktoremu zástanowi/ y obaczy że sie obráca daley/
 y rzecze. Nie obrát Pan zádnego z tych. Czy iuż
 to wšyscy synowie? odpowiedział. Izai. Jescze
 ostał máty y pásie owce. Kzeł Sámuel/ posli á
 przywiedz go, bo nießiadzié do stotu, áž tu przyi-
 dzie. Przyßedł: spojrzý Sámuel ná kolo: stánelo.
 Kzeł Pan wstań á pomáz go boć ten iest. Wziat
 tedy

tedy Sdmuel rog oliwy, y pomazał go w poirzod-
ku bráciey iego. y obrocony iest Duch Pański ná
Dawida. Miłosćinśy Boże/ któżby kiedy my-
ślił o pástuſſce ná Krolestwo? niſt z ludzi nie
myślił/ Bog sam myślił: ktory ſie niſtogo nie do-
kładał w tym koła obrocie. Przetożnáczna iest
w promocyey tákiey Dei gratia. Descendi mori 127: 18.
Jeremiáš/ in domum figuli, & ecce ipse faciebat opus
super rotam, & dissipatum est vas quod ipse faciebat
luto in manibus suis, conuersusq; fecit vas alterum, sicut
placuerat in oculis eius, vt faceret. Wſtapilem do do-
mu gárcárzá iednego ktory robił robote ſwa ná
koleiskáżilo ſie naczynie, ktore on czynił z gli-
ny rekomá ſwemi, á on wrotinśy ſie uczynił in-
ſze naczynie, iáko ſie w oczách iego podobáło.
Kreći ſie ná czás koła Pańſkie w Krolestwách/
y zmierzá wrzołomo ku iednemu / ktorego y
wrodá/ y fámilia y fauor wiele ná rzady námy-
ká/ wſhyscy ruſza że będzie z niego Miłosćinśy
Naiáſnieyſzy Pan/ aż Bog ſoże popſuie/ y tego
naczyniem wybranem Krolestwu poda / o kto-
rym niſt myśli nie ma.

Powtore to koło Bog w rękę oddáſie lu-
dziom / áby im przez redzái poſpolity obrócáli/
ordinuie/ áby tego witáli Krelem/ ktory ſie
pierwó

2.
Ludziom
to kolo
Bog od-
daie.

1ac. 3.

psal. 11.

Math. 1.

Krolowie
dniom po-
dobni.

pietwŝy z Krolá narodzi Wyéá/ sám tylko sobie
generálny naturze obwiozány kontura zostawu-
iac/ á nie wiecey czyniac/ áby kto byl Krole-
niŝli áby byl czlowiekiem: dla czego teŝ moŝe sié
to kolo nazwáć *Rota natiuitatis*, ná ktorey Bog
genealogia Krolewŝta rozpisuie/ wnuki/ prawe-
nuki/ páprawnuki. Za takim kólá obrotem stána-
ŝoŝdy Krol Judyŝki/ poczawŝy od Roboámá/
ktorego przodkowi Salomonowi dáł Bog ko-
ló w rece. Ponam in ŝeculum ŝeculi semen eius, & thro-
num eius sicut dies cali. Jáko ná sphaŝrze ŝtoneczney
rozráchowano dzieñ po dniu: tak ná tym kole
Bog rozráchował Krolá po Krolu: Dauid ex ea
quæ fuit Vria genuit Salomoné, Salomon genuit Roboám
Roboam autem genuit Abiam, Abias autem genuit Aza,
Aza autem genuit Iozaphat, Iozaphat autem genuit Iorá
y dáley: Ktemu jáko miedzy dniem á dniem ŝzed-
ŝcie noc: tak miedzy Krolm á Kroleŝm ŝzed-
ŝcie ŝmierć: ieŝŝe jáko miedzy dniémi iedne ŝa ŝwie-
te/ drugie powŝednie: tak miedzy Krolémi ied-
dni ŝa ŝwieci: drugzy ŝwiatowi. Nawet jáko
dzieñ bywa ieden dluŝŝy/ drugi krotŝy: tak y
Krol ieden ŝyie dluŝŝey/ niŝli drugi: bywá dzieñ
ieden iáŝny/ drugi ciurny/ mgliŝty/ niepogo-
dny: tak Krol ieden wesoły/ drugi kwaŝny/ nie-
liŝoŝciwy / przyŝtry. Miłoŝciwi Krolowie
byŝ.

Hiszpáński / Francuzki / Angielski / Dunski lub
 bo gościncem natury przez successia thronow
 dochodzicie: przecie y wy *Dei gratia*. Kolámi
 sie tytułuyecie: bo czy to mála pierwsza *Dei gra-*
tia, żeście ná płodne rodzice nápadli? czy to y
 druga mála *gratia* / żeście w żywotách mátek
 wáßych nie pomarli? czy to mála trzecia *Dei*
gratia / żeście pierwszym narodzeniem ná swiát
 wysli? żeście náwet tych lat / w których was ber-
 to potyka / dopędzili? Dáie znáć Albertus Ma-
 gnus / że w Wenecyey w kościele Nárká S.
 widział kámiem / Achátem go zwano / który głowy
 królewskiey wkoronowány / zliny albo z żyłk-
 iákichsi przyrodzonych wyraźny ná sobie miał:
 konterfets: pytam komu ten kámiem powinien zá-
 królewską twarz y koronę? nie rzemieśnikowi /
 bo czy ciosány? czy strugány? czy rysowány? nie
 winien tylko sám mu natury Authorowi.

Alb. in Mag.
 natur.

Potrzebie to kolo Bog z ludzimi wespół oso-
 bliwym konkursiem obraca: to iest pe spolu z lu-
 dzmi Króle przez wolne glosy obiera: dla czego
 też to kolo nazwać możemy / *rotam in medio rote*,
 ponieważ w rądy y wótá ludzkie / bez naruke-
 nia swobody y wolności / wchodza rúdy y wót-
 á Bożkie. Zá takim kólá obrotem stánał Saul
 Król

3.
 Po spolu z
 ludzmi
 Bog kółem
 obraca.

Ezech. 1.

Krol pierwszy Izraelski/ bo przez losy był obrá-
ny/ náktorych sposob (iáko stársi Kabinowie
twierdza) lud sie znowil/ y zá kándydaty
dwánáscie stáwil pokolenia: z tych padl los ná
pokolenie Beniáminowe/ po tym ná fámlia Me-
trego/ y obrácało sie kolo Elekcyey Páńskiey/ áž
stánelo ná Saulu synu Cis. Já takim též kólá
obrotem/ y v ciebie cny národzie Polski y Litew-
ski oyczyzno zlotá/ krolowie stáwáia/ zá wolno-
mi glosámi pod niewidomym direktorem Du-
chem S. á widomym Naywielebnieyszym Pri-
másem/ korony y berlá biorá. Twoy to miedzy
wielá innemi narodámi przywiley/ w ktorym
zdwiemá tylko w Europie Kzysniskimi stolicámi
Apostolská y Cesárská rownosć máš/ á innych
zazdrosc ná sie obracaš.

Chalebna
Polska od
elekcyi
Krolow.

Chwaleć to/ że v ciebie pluży nie fortuná /
nie potegá/ nie naturá/ ále sámá tylko cnotá: w
dziedzictwo Kleynotu nie dáieš/ ktoregos sámá
nie dziedzictwem ále odważnym nábylá dzielem/
mieczem/ krowia/ od iednego gniazdeczka kílku
białych orlae / tám gdzie dzis Gniezno/ záczá-
wšy: chwale/ że tego po liniey nie pušczaš/ cze-
gos sámá nie przez prosta linia/ ále krecac sie y
po tych y po owych trudnosći ámskráktách dostá-
wáš

wólá: chwale/że lubo cnote Krolow zeszlych Pá-
 now swych poważaś y miłueś: przecie wiedzac/
 że nie zawżę bywáia potomkowie cnoty rodzi-
 cielskiej dziedzicámi; gd yż z Dawidá swiatobli-
 wego vrodził sie Amon kázirodzic/ Absalon prze-
 śládownca/ Adoniaś domowy zwadzcá: z Sáló-
 moná mądrego Koboám glupi/ ktory ná rádzie
 mlodych polegáiac/ dziesięć powiátow rázem
 vtrácił; z Jozáphátá przelewáiacego krew nie-
 przyácielská/ wyszedł Jorám przelewáiacy krew
 bráterská: z Joziaśá wielkiego zá czíst Bos-
 ská zelántá/ wyniknal Sedeciaś balwochwalcá:
 wiedzac mowie to oycyzno/ áżes ná tákie odro-
 dne widoki domá nie pátrzála / bos niemal zá-
 wżę od pobożnych Pánów/ pobożne Krolowi-
 ce piástowála: wśakże zá powodem Antygoná

Kokeru

Jakoć to chwale/ tákci zá owo dziekuie/ że/
 áżkolwiek wolnoć y teraz bylo/ co y przed tym
 wolno bywáło/ obrácać kło rad y wótow swo-
 ich do ziem Niermieckiev/ Francuskiev/ Węgier-
 skiev y do innych wśystkich swiátá králow: prze-

Dobrze
 czynią Po-
 lacy, że z
 domu la-
 gielá obie-
 rają Krole.

cie ie dnak krmie Jagielow skiey nigdy nie mi-
iaß/być ie y przyßlo y za morzem na czas szukać.
Czyniß to pomniac na swiatobliwego onego
przodka Władysława Jagielá pobożność/ktora
w tobie rozkrzewiali na ono szczęście/na on po-
poi złoty/ktorego cie nábawiali na sławę/ktorać
jednal; na zasługi tak w boiu/iać w pokoju/
ktoremi y ciebie iać fundamentá nieśmiertel-
ney potomkom pámiatki y áceptácyey zakładał/
na dzielne odwagi/ktoremi y przez sie/y przez sy-
ny/przez wnuki/y prawnuki gránice twe roz-
rzali w sprawiedliwość/ktora naywiernieyßa
krolestwo strazniczka iest/ opátrzył y pomnózył.

Dziękuić náwet y za to/żes obrotem rád
y wotow swoich na Naiásnieyßym **WŁA-
DYSŁAWIE ZYGMUNCIE** Kro-
lu Szwedzkim/ obránym Cárui Moskiewskim
stánelá. Bo lubos miała innych wßelkiego poßá-
nowania/ baczenia/y samego Krolestwa godnych
Naiásnieyßych Krolewicow bracy ieg/ po Nao-
iásnieyßym **ZYGMUNCIE** Krolu Pol-
skim y Szwedzkim pozostáłych potomkow; w-
ßáktze obeyrzálás sie oyczyno na zgodnieyße do-
rzadow láta; obeyrzálás sie na pieczetowane
po krmáowych polách meritá; obeyrzálás sie na
wiel-

Dobrze y to
vczynili, że lu
Naiás. Wła-
dysław do o-
bráli.

wieksza experientia/ ná rozległa po postronnych
 kraich sławę/ po których on nie tylko swa kro-
 lewska osoba/ ale y światu pozorna rozpo-
 siłcnote/ dzielność y rozrywkę. Zaleciłás w tej
 mierze wierność w dotrzymániu onych obietnic/
 ktoreś po národzeniu tego Naidás: *WLA-
 DYSŁAWA* często/ á gęsto świętey pámie-
 ci *ZYGMVNTOWI III* Krolowi swemu
 przy winšovaniu czyniłá; żes iuż nie miałá
 wiecey zá morzem/ áni przez trzecie Krolestwo
 Páná Bułác; á przy tym wygodziłás swemu po-
 żytkowi/ wygodziłás sławie y obcych národow/
 wygodziłás Chrzesciáńskich Pánow áffektas-
 cyey/ wygodziłás oczekiwániu wšystkicy Eu-
 ropy/ á światus ná oko pokázálá/ żes dobrze/
 umiejetnie / rostopnie obrotámi rád seymo-
 wych řářowálá.

Ź luboś Rzeczyp: wolno kólem wolney Ele-
 kcyey wespół z Pánem Bogiem obráćálá/ prze-
 cie iednář wiedz wiedzác/ że Bóg przodeř
 trzymał w tym obrocie; bo on tákie Krole/ktore
 swoboda ľudzka obiera/ w wieczności przeyrze-
 nia przeznacza/ y w czasie niegdy wprzód osobe
 náznienia/ potym żadnego wolności Elektor-

Wobro-
 cie tego
 kóla Pan
 Bóg przo-
 dkuje.

row vszerbku nie czyniac/ ták glosy sposabia /
ze teg/ktorego zamierzyl /nie pochybnie thron po-
tyka. Bierzcie tego przyklad o Saulu pierwſzym
Krolu Izraelskim/ o ktorym iuzet my ſlufeli/ iz
loſem od ludu namowionym obrány byl: wſzák
ze dwa rázy go przed Elekcyą Bog Samueles
winańmienił/ raz dniem obwieſzcziac: Hac ipſa
hora quæ nunc eſt: cras mittam virum ad te de terra Ben-
iamin, & vngeſ cum Ducem ſuper populum meum Iſrael;
á drugi raz pálcem wſkázuiac: Ecce vir quem dixera
tibi, iſte dominabitur populo meo. Pelne ſa podob-
nych przykladow y ſwieckie Kroniki. Piſze
Kranzius / że pod ow czás/ kiedy w Czechách
Libuſſá/ nie białogłowſkiego annuſu Pánná
krolowála/ náparli ſie Senatorowie/ áby ſobie
koniecznie mezá iákiego do rzadow ták wielkich
przybrála: oná dlugo ſie ociagawſzy od Bo-
gá przez orańkulum nápoimiona/ kázála ſwego
nátochánſzego párepe narſtroiniei ybrać/ ná
ktorym wiec ſamá ieżdžála: Obrano / z ſtáyni
wywiedziono: kázálaž go wolno puſcić/ á Se-
natorom wſzedzie zá nim chodzić/ dawſzy im prze-
ſtroge/ że ieſliby ich kon ná głowieká iákiego ná
ſtole želáznym iedžacego nawiodł/ y przed nim
ſtánal: áby tego nań wſádzili y przywiedli. Idzie
kon

1. Reg: 9.

Vandal. 1.

Koń wbrany przez polá / przez bagnistá / przez
brody / przez lásy / á Senatorowie zá nim: aż nie
rychlo pod same południe / nayda Przybysławá
prostego kmiorká / ktory oraniem sprácowány
wymroćiwby plużyce ná plażczyżnie lemieśá zé-
láznego iák ná stole obiád iadł. Tu koń stánał: á
Senatorowie zaraz Przybysławá wzieni / ná ko-
niu posadzili / do Libussy z wielká wczéwoscíá
przymiedli: ktorego gdy sobie zá małżonká wzies-
ła / KP. Czeská zá Krolá sobie obrátá. Pod czás
pánowania iego / wielkiego pókoju / szczęścia / sła-
wy / Czechowie záżyli / á po śmierci ná pámia-
tkę owe plużyce w Prádze w Wáclawá S. koscíe-
le chowali / á przed nowym Krolew ná koronácii
iák kleynot nadrozby nosili. O nie poietá opá-
trznosci Pánská! iákto to z daleká ná czás zaczy-
nał! iákto przeznaczá! iákto szrodki do thronu
zgotowanego sporządzał!

Ażá y w tobie Naiás: *W L A D I S L A* - Przeyrzenie
W I E rowney providentey Pánskiej żywego Boże oko-
nie mamy wizerunku: y ciebie Bog miedzy Krole to Naiás:
Polskie od wieków preyrzeniem policzył / á w czá władystá-
sie przez orákulum / to iest / przez Polskiego ná- wa ná kro-
šego Samuela / Societatis nášey Kaplána / zá- lestwo.
wołanego od żywotá pobożności / od náuki / od
chwaly

Oraculum
o tym Pol-
skie.

chwaly Bożey zaciłwe ści na dworze Najásniejsza
Bego rodzicá twe° Raznodzieie K. Piotrá Stára
ge námiemil. Ten oćiec w Postyly kazani swoich
Roku 1595. taki o tobie / kiedyc ieżez tyła
ko było nád rok dwie niedzieli / iak tabedz w Be-
dzimwey stárości Duchem Boskim náchniony wy-
rok Boski drukiem swiátu podał. **L**y **S**pa-
naczkú Krolew Polskim zwány / stu-
życ Pánu twemu / ktory cie stworzył w
dobrym spráwowániu ludu iego be-
dziesz: władnac maść stawa **W**ładys-
stáwie / ábyś iá z narodem y ludem
twoim podniośł / á poníženiá podwyż-
zył / pobożność y meztwo **S**ázielá
Władysławá / y drugie° tegoż imienia
syná iego / ktory meżnie zdrowie swo-
ie ná potrzebie Chryściáńskicy prze-
ciw Turkom y **W**arny położył / mieć
maś: ábyś z rodzicem twoim y z ludem
twoim był bogosławiony ná wieki.

23a

A za też Senatorowie oboigá narodow prognó-
 styku sobie o krolowániiu twoim przyszlym nie czy-
 nili z koniá twe° / ktory sie y támy sám po krowá-
 wych polách przebiegał: z żelázá twego / nie ktore-
 gos w pokoiu w sposob stolu záżywał iáko Przy-
 byslaw: áles w boiu w sposob oreża dobywał / iá-
 ko Władysław: nie do obiádu / iáko Przybyslaw:
 lecz do nierezasu iáko Władysław. A za-
 náwet Pan Bog nie vsłał goścíncá do Kroles-
 twá: bá cák vsłał / że wšytkich sercá ktobie ná-
 klonił / wšytkich glosy ku tobie obrócił / y ná-
 thronie oycowštim w wolnym narodzie posá-
 dził. Znaš ná oko / żeš *Dei gratia* stánał v nás
 Krolem Polškim: znaš / y my znamy w wysá-
 dzeniu ciebie ná rzady Krolestwá / Kieštw / y
 wielu Prowinciy láške Boža / zá která oto dziś
 Krolowinád Krolmi dziekuiemy / á máiestatu
 iego prošiemy / ábys ty nam dlugo fortunnie pá-
 nował / sławie narodu rozkrzewiał / praw / przy-
 wileiow / y wolnešci nášych miłosciwym pátro-
 nem byl / gránic rozprzeštrzenicielem / nieprzy-
 iáciolom poštráchem / pečďáný cnot Kroles-
 wštick / w kterych obšciuieš / kenteršetem. *Fiat,*
Fiat.

Prognó-
 styk Pol-
 ská.

CZĘŚC WTORA

Jż Bog o porządnych Elekcyách Krolow zna-
kami zwierzchnemi pod czas upewnia: á co my
też mamy za znaki tego, że niebo wespół z nami
Krola Iego Mości Władysława
Zygmuntá obierało.

Nie za-
wsze zie-
mia znie-
bem się
zgadza w
obieraniu
Krolow.

Isai. 3.

Ose 8.

Ponieważ niebo y ziemiá dwie Kzes-
zpospolite wolne sa/ wolne za tym
głosy y losy máia/ á nie zawsze się
w obieraniu Krolow słuchá. Nam:
Chrzesć: Bywa to/ że się ziemiá niebá w tak po-
ważney spráwie nie dookłada: ále tylko respektá-
mi się ludzkiemi rządzac/ ku potędze/ krowi/ przy-
iázi/ rády obraca. Apprehendet vir fratrem suum, &
domesticum patris sui, & dicet. Vestimentum tibi est,
Princeps esto noster Bywa y to/ że niebo ná ziem-
skie Elekcye często się nie podpisuje: często pie-
czeci nie przyklada. Każe się Bog przeciw Izrá-
elskim Elekcyem Ozeafowi protestowác. In gut-
ture tuo sit tuba quasi aquila super domum Domini, & ipsi
regnauerunt & non ex me, principes extiterunt, & non
cognoui Bywa náwet y to/ że Krol niebá au-
tentyku rpedobania Bostiego nie ma: bo go tyl-
ko Bog

Polskimi nazywam: bo ich Polská nigdy
 przy Elekcyách nie widziatá/ á wai pie żeby y
 styżalá: cudá/ ktore mamli z iákimi cudámi cu-
 dzoziemskimi równác/ nie moge z lepšemi/iáko
 z onemi Izráelskimi z wynélastu Duchá S.
 znákami/ ktoremi kiedyś Bog przez Samuela
 Proroká o rzedney Saulá ná Krelesstwo Izrás-
 elskie wołácyey vpereniat. Uémieniwšy Sa-
 muel Saulowi imieniem Bężm przyszé Kreles-
 stwo: áby to Saul nie za rzecz ptonná/ ále wlas-
 nie zá wola Boża poczytat/ trzymu tego znáki
 podał. Pierwšy znák. Potráfienie dwu meżom
 oznáymuiacych o znalezieniu oślic zgubionych.
 Cum abieris hodie á me, inuenies duos viros iuxta se-
 pulchrum Rachel in finibus Benjamin, dicentq; tibi. In-
 uentæ sunt alinæ ad quas ieras perquirendas. Druz-
 gi znák. Nidesćie trzech gošći z offiará-
 mi y pozdrowieniem. Cumq; abieris inde, & ultra
 transieris, & veneris ad quercum Thabor, inuenient te
 tres viri ascendentes ad Deum in Bethel, vnus portans
 tres hãdos, & alius tres tortas panis, & alius portans la-
 genam vini; cumq; te salutauerint, dabunt tibi duos pa-
 nes, & accipies de manu eorum. Trzeci znák. Napá-
 dnienie ná Prorokow gromáde rokuiaacych przy
 oršaku spiewáiaacych y gráiaacych. Post hzc veni-
 es ad collem Dei, vbi est statio Philistinorum, & cum in-
 gressus fueris ibi vibem, obuium habebis gregem Pro-
 pheta,

1 Reg. 16.

vers. 8

vers. 5.

Ektorana ten czas nie wiedzieć skład przyleciała/
 y w nosku ampulke z Krzyżmem przyniosła/ kto-
 rym Kłodowcuś pomieszczono/ y po dziś dzień
 Brole Francyzkie majączą. O sprawo przemy-
 słu Boskiego! ó rado mądrości nie ziemskiej! ale
 niebieskiej!

A ia co za cudowne znaki Nłaiasnieyby
 Władysławie Sygmuncie znayde/ ktorami sym- Znak po-
 pátya niebá z ziemiá ná porządne obróanie two spolity po-
 pokáže? Wtey mierze/ aczkolwiek bym mogł do wołania ná
 onego pospolitego znaku Krolewskiego od A- Krolestwo
 geylausa Łacedemonskiego Krolá podanego
 áppellować/ Illos Reges Diuino munere dari, qui dicunt Brufenish: 7.
 optima, agunt honestissima; bo kogoż roztropne
 twoie słowa/ przezacne twoie dzieła/ Krolew-
 skie cnoty / známienite zabawy godne v nas na
 wdzięczność/ godne v potomności na niesmier-
 telność zarobki nie wpernia; że zpowołania
 prawnie Boskiego máiestat thronu Polskiego
 osiadaś? wśátkże ktoby requirował inśnych cu-
 downych z niebá znákw/ y na tych tobie przy-
 szczliwey Elekcyey twey nie zeszło / w ktore
 kto pilno wgląda/ pewnie z Dawidem zawoła Psal: 117.
 A Domino factum est istud & est mirabile in oculis no-
 stris Ia/ kiedy się o nich zámyslam/ cudami ie

gustu. Popisał ná stole wšytkie litery Grackie^z
obiecádłá/á przy káždéy literze posypał kulká ziarn
nek ieczmienia; puścił tedy kura przeciw po^zár
mowi y literom/ wro^ząc / że iesli kur ziarn przy
ktorych literach nie pozobie/ tym mu sámym ná
stepce poczaték imienia od liter pozostátych má^z
iacego po^záže. Przechadzał sie kur miedzy literá^z
mi: y od innych wšytkich liter ziarná pozobał;
tylko ziarn przy literach ^Wáni tykał; domysla
iac sie tedy Wálena/ że ma nástąpić ábo Theobu^z
lus/ ábo Theodor^o/ ábo Theodat^o wšytkie The^z
obule/ Theodory/ Theodáty/ ktore zá pilnym o^z
pytem náleżiono pozabiiał/ á Bog tym czásem
Theodozryu^zá tájemnie przechowywał/ ktory
koronę po nim odzierał. Ná czás defekt iáki zies
mie okolo inaugurácyey Krolow obmystem y
sposobem cudownym zakłada; iáki záłożył des
fekt przy Koronácyey Kłodoweu^zá Francu^z
skiego Krolá/ ktorego kiedy Kemigiuss s. Bis
kup Kemeński ná Krolestwo máścić miał/ ole
iu swietego Kapellan przynieść zábażył. Co
tu czynić? owotu niepodobna sie Kapellanowi
przez lud ściśle nqbiťy przecisnąć; owotu bez o^z
leiu swietego nie podobna w ceremoniách okolo
Krolá postępować; áliżsci Bog zszadził golebies

Gagnin de
vous Franc.

to Bog za grzechy ludzkie przepuszcza: iako
 przepuszcil Jeroboama za grzechy Izraelskie/ do
 ktorego lubo przez Izaiasa Proroka mowi/
 Ecce ego scindam regem salomonis, & dabo tibi decem
 tribus: wskazuje przez to (dabo) podlug tłumaczow
 mierzacy tego/ nie znaczy sie rzetelne na regiment
 podawanie: ale tylko Boskie sposoby karania
 za schys: eludu/ przepuszczenie. Iz tedy trudna
 rzecz iest miedzy Krolem od samey tylko ziemie/
 a Krolem od ziemie oraz y nieba podanym ro-
 zeznac: dla tego Bog zwierzechnemi pod czas
 znakami obwiejsza/ na czyie Elekcy z susse-
 giu. n swoim naywazniejszy przypada. Na
 cz is abowiam przez nicme iakie stworzenie osobe
 na regiment rkazuje. Tak Giersertowi Wano-
 dalskiemu Krolowi Marcyana przyblego Ces-
 sarza pokazal/ kiedy sie nad nim w wiezieniu sie-
 dzacym/ orzel co raz przelatywal. Na czas tego
 podac myśli od wiśa cego iakiego niebezpiecz-
 stwa opatrzenoscia cudowna waruie. Tak was-
 rowal nie tylko od Abahiey Joasa na Izrael-
 skie Krolestwo: ale y Theodosiusa od Walensa
 na Carogrodzkie Cesarstwo. Chcac wiedziec/ a
 raczy zabic Valens nastepce swego na wscho-
 dne Cesarstwo/ zaszyl nie tak prognostyku iako

2. Reg: 21.

Bog pod
 czas oswym
 podaniu
 Panow,
 znakami
 oznacza.

Baron tom:
 5. Annal.

4 Reg 11.

In hyflor.
 Ecclasi.

phetarum &c. & ante eos psalterium, & tympanum; & tubam, & cytharam, ipsosq; prophetantes, & insiliet in te spiritus Domini & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium. **Te znaki iak pewne asla darowcy/ zamyla rzecz Samuel.** Quando ergo euenierint signa hęc omnia tibi, fac quęcunq; inuenerit manus tua, quia Dominus tecum est.

Jesli ia też te wšyskie znaki/ abo rącey naše Polskie cudą przy Elekey twey Naiasnieyşy Krolu tym porzadkiem wylicze/ iesli kojde ná oko pokaże; koniecznie á nie pochybnie cie rpewnie/ że tecum est Dominus; to iest/ że sie do mianowania twey przenaostoinieyşey osoby Niebo przyłożyło; rpewnie y láski wáşe/ że iesli to/ co sie w Warszawie pod czas Elekey wáşey działo rważy cie/ latwie Samuelowi mo 1. Reg: 16. wiacemu wierzcie. Certę videtis quem elegit Dominus, quoniam non sit similis ei in omni populo.

PIERWSZE CVDO POSLKE.

Bożoy pospolicy domowy pod czas
Elekey Warszawskicy.

Escac Samuel o woli Bożey Saulá rpewnie ná Pánstwo Izraelskie/ dáie mu tego znák pierwşy zaiste ná pozor nie poczesny. Gdy
odey

1. Reg. 16.

odeydziesz, prawi, odemnie, naydziesz pare me-
żow v grobu Rácheli ná gránicách Benjámin. y
rzeka tobie, **NALAZŁY SIE OSLICE.**

Co Sámuelu? I nie należyś iuż Saulowi my-
ślić o czym inßem poważnieyßem y pilnieyßem?
o seymách/ o rzadách/ o krolewstich intratách/ o
poborách? I pierwyß iego koncept ma bydź o
oslicách? Jużci to Saul nie pástuchem: ále Krol

Isai. 32.

ibid. 7. 1.

lem/ Princeps ea quæ sunt digna Principe cogitabit, &
Krolem takim/ ktoremuż dopiero powieǳiał /
Liberabis populum Dei de manibus inimicorum eius, qui
in circuitu eius sunt. ie^o wojowác będzie náležáto.
Day mu ty ráczey ten znák/ że náłázy sie konie //
rynštunki/ zbroie/ oreże/ nie oslice:

Należie-
niem oslic
Bog Saul'a
vpewni o
krolestwie,
dla pokoiu
w Elckeycy.

Sámuel co mowi nie z siebie mowi/ pa-
trzące ná ráde Boska. Chciał Bog Elckey a Sau-
la pospolitym pokojem demowym obwarować
przez oslic należenie. Bo czy nie wiedza lásti wás-
ze/ iák wielka była po zgubie támtych oslic/ y tu
y owdzie turbaciá? turbaciá Oycu Cis dla
ßkody; turbaciá Saulowi y zeláǳi dla zguby
ktorey ßukáli; turbaciá rozlicznym wioßcem/ miá-
stom/ powiátom w ktorych sie posßánicy o oslicách
przepytywali/ ßperáli/ pástwißká y obory támy
sám zwieǳáli. Transierunt per terram Sal. sam &

1. Reg. 9.

non

non inuenerunt, transferunt & per terram Salim, & non
erant, & per terram Iemini, & non repperunt. wielo
li niepokoy wielom te oslice zgubione zádawá-
ly. Bog tedy chce aby spokoina byla Saulo-
wá Klekcy; aby w pokoiu y sam w osobnym /
y wszyscy w pospolitym zostawali / ordynos-
wał/ aby mu to powiedziano przy grobie/ ná
ktory ludzie pámietájac nie rádzi sie z prawda
múdra; Inuenta sunt asina

Uaywielebnieyſzy Prymáſie/ Jáſnie Wie-
lební/ Jáſnie Wielmożni Senatorowie/ Pro-
dzeni/ Sláchetni z kólá Rycerſkiego Pánowie/
y wy wszyscy/ ktorzyſcie w grobu już nie tylko
Rácheli Náiaſniarſzey Konſtánczey Krolowej/
ále y ſámego Náiyárchy Jákuba Náiaſniey-
ſzego ZYGMUNTA Krolá w Wáſſawie ſtá-
neli/ á záżyliſcie takiego pokoiu; nie me wie ná
wálnych Serenách/ nie mowie ná gromádných
Trybunálách/ ále choć powiátowych wáſzych
ziáždác? Jeſli iedno z drugim zrownácie/ á ro-
wázrcie że pod ow czas/ kiedy ſie ſciągneli nie-
mal wszyscy Senatorowie/ wszyscy Woiewo-
dów/ powiát/ gromáadne woſſtá; pod ow czas
kiedy Pan ná márách/ Pani ná márách/ pod ow
czas kudy traktaty ſiedmíeniedzielné o wſy-

Cudowny
pokoy w
nazcy te-
razney-
ſzey kie-
kucy.

Edich práwách/ wšystkich wolnościách/ o obrá-
nu samego Pána/ zá kterým zdrowie náše y má-
ietności náše; á przecie nikogo/ nie mowię nie zú-
bito/ ále áni ránilono/ áni strzelono/ áni znás-
cznie ábo vškodzono/ ábo znieważono. Jesli
mowie to v siebie vvažycie; o w pokoy/ nie po-
kojem/ ále cudem Polškum názowiecie/ mowiac z
Davidem. Manus Domini excelsa, & non nostra fecit
hæc omnia. W czym kiedy ja sie tež w mysl zápu-
szam/ nazwiſká takiego mieyscu onemu rad y de-
lyberacy wáſſych bukam. Ono mieysce czy naz-
wać kram obozem czy koſciol m? Jesli obo-
zem; názowie obozem Jakubowym/ álbo raczy
Anielsk.m. Bedac Jakub w drodze do Mezor-
potámiey/ obaczy vſe iákies niebieſkie/ y mowi.
Castra Dei sunt hæc, & appellavit nomen loci illius Ma-
nahaim, Castra; á przecie tám Jakub zgielku nie-
ſtyſial/ birwy nie widzial. Jesli koſciolem; ná-
zowie koſciolem Salemonowym. Malleus & te-
curis, & omne ferramentum non sunt audita in domo,
cum edificaretur domus Domini. Nie dziw; bo go z
kámieni cioſánych/ heblowaných/ y doſtenále
wyrobionych ſkladano. V nás dziw; bo iák wie-
le trzeba byto pocioſywać/ iák wiele exorbitánty
hbiować/ iák wiele z conſtitutiemi oboygá ná-
rodow

Pſal. 96.

Gen. 32.

1. Reg. 4.

rodow wyrownywać! Jeśli obozem; nązowie
 obozem Sunamićkim. Quid videbis in Sunamite
 nisi choros castrorum? W obozie spodziewałbym
 się bitwy/ aż nie słyże/ tylko chory/ tylko po-
 rzadne deliberacye/ oracye / legacye/ odpowie-
 dzi/ nigdy strzelby. Jeśli Kościołem; nązowie
 Kościołem pokoju/ktory Wespasianus wroćiw-
 sy się do Rzymu restaurował/ aby w nim skar-
 bow z Kościoła Hierozolimskiego wyniesionych
 dochował. Dochował ci/ ale yż za zaporciami/
 zamkami/ kłodkami nie dżir; to r nas dżir/ że
 nam otworzyste pole/immunitates, iura, ták ci-
 uilia iáko y Ecclesiastica, w wśelk.m wátun-
 ku dotrzymało.

Cant 6.

Fulgos.

Owe szepi iáko nązwać! nązowie ja wieża
 Dawidowa; mille clypei pendent ex ea, omnis ar-
 matura fortium. Lubo rfcami stály woystá; nie tyz
 siacami/ ale niemá; millionćmi; przecie oręź
 wśytkich nie były w vżywaniu/ale w zawieśeniu
 ná iednym kółku ostrego poślużeństwa.

Cant 4.

Onemu wáśemu okopowi nazwistá w kás
 lepinie swiátá tego nie náyduie. Bo on okop nie
 był miejscem tego náśego/ ale iákiegoś inśego
 swiátá. Coż iest ten swiát; iest iedno miejsce po-
 dług Chryzostomá S. vbi calumniar, vbi inuidiar,

Chrysof. o-
 ratione de S.
 Philogenio
 Tomi 3.

vbi perturbationes, vbi ira, vbi cupiditates, vbi innume-
 rabiles inuidie, vbi quotidianæ sollicitudines, vbi perse-
 cuta, libiq̃ succedentia mala sunt, innumeros ex omni par-
 te dolores afferentia, a przyczyna te° w̃s̃ytkiego iest
 pará słow MEVM ac TVVM, frigidum illud ver-
 bum, & quidquid est malorum in vitam nostram inue-
 hens, innumeraq̃ gignens bella. W nâszym lepâk o/
 bożie nullz calumnie; nullz inuidie, nullz perturbatio-
 nes, nullz ira. Czemu? bo lubo żimie/ nie było żi-
 mie ono słowo MOIE y TWOIE. Inuenta
 sunt asina, każdy zostawał przy swym. Nie trus-
 dno w gromadzie o zwade; by dobrze przyczynę
 nie było/znaydzie zwade y w pustkach on/ ktoreg̃
 Jan święty widział Cum aperuisset agnus sigillum
 secundum, exiuit equus rufus, & qui sedebat super illum
 datum est ei vtsumeret pacem de terris & vt inuicem
 se interficiant, datus est ei gladius magnus. Siedzi nâ
 koniu/ przedko sie wiece przejeżdża dla odległości
 od powiatu do powiatu, teraz w bliskości po-
 wiatow zgromadzonych/by był y konia nie miał/
 moglby wiele był złego sprâwić y piechota/mie-
 ściac/ Bzuiac/ nâ pojedynki zwodzaci ale y ten
 sie nie wcießyl/ żyly koniowi ped nim iako kiedyś
 pod Jebuzepczykami przederyziono/miecia przy-
 tepono/ krewo ktorey sie koni czerwieniât stâr-
 to/ a zgola sie wypełnilo owo Michaesz-
 we

Apec. 6.

Micha. 4.

we prorocstwo. Concident gladios suos in vomeres, & hastas suas in ligones: non sumet gens aduersus gentem gladium, sedebit vir subtus vineam suam, & subtus ficum suam, & non erit qui exterreat. Cudo Polskie.

Kiedy ja sie o przyczynie badam tego nie
zwyczajnego pokoju/ przychodzi mi na pamieć Co za przy
ono co czytam w hystoriey Laguricyusa S. czyną o-
Hieropolitkiego Biskupa. Ten bedac w Thra- onego po-
ciey/ przybedl do Morysenow/ v ktorych ani koiu wár-
sprá wiedliwosc/ ani czulosć / ani ostrozność szawskie-
w Rzeczposp. nie kwitnelć. Skarzyli sie tedy go.
przed nim na wstáwiczne buntý/ hálasy/ rokošć/
niepokoie/ wiedzac dobrze maż S. o ich nierzą-
dzie/ dal im náuke taką. Socialis pax est Moriseni,
soror eius est aqultas, mater sedulitas, filia securitas. Si
germanicatem hinc pacis tenueritis, pacem intrus inco-
lam habebitis. Żá czym oni dáli sobie POKOY ze
wšystka ta rodzina/ z matka/ z siostra/ z córka/
wymálować/ tak iáko my owo Sophia s. z Wiás-
ra/ Nadzieia/ Miłosćia/ málujemy. Onie w o-
brózie ále w rzeczy samey iáť w elekcyey Saulo-
wey/ iťť w elekcyey onegdáyšey/ pokoy zro-
dzina swa v nas stanol

SOROR A. Q. VITAS Czemu one oflice
Żá ktorými sie Saul zápedzał nie zginely? sprá-
wila

Pierwsza
przyczy-
na surowa
sprawiedli-
wość.

August: in
Psal 84.

Apo 6.

wiśla to/ soror pacis Equitas; Bo sprawiedli-
wość to/ że bładzących niikt nie zaiął/ sprawie-
dliwość y to/ że ie wrocil/ iesli ie kto byl zaiął.
Zá tym pokoy. Czen u też v nas każdy w zdro-
wiiu/w sławie/w reputacyey/y w tym w syłk. m
co z soba miał cały stanat? sprawiła to też soror
pacis equitas. O takci/ Kochaia sie w sobie te dwie
siostry. Słowa sa Augustyna S. Duzamice sunt
iusticia & pax, ipsa se osculantur, si amicam pacis non a-
maueris, non te amabit ipsa pax, nec veniet ad te. Zá
onym Rycerzem/ ktory ná koniu czerwonym
siedzac ludzie ná iemi buntowal/nástępuje zaraz
harcierz drugi. Cum aperuisset agnus sigillum terti-
um, & ecce equus niger, & qui sedebat super illum, habe-
bat stateram in manu sua, & audiui tanquam vocem in
medio quatuor animalium dicentium, Bilibris tritici de-
nario vno, & tres bilibres hordei denario vno, & vinum
& oleum ne laferis. Czemu ten harcierz w tropy
pierwszego zaraz wstepuie? temu yż ow przes-
ciw prawu mieczá zążrwał: tedy ten Bala sprás-
wiedliwośćci w reku Báfuiac/škod w ziárnie/w
winie/ w oleiu postrzega/ y wola. Ne laferis;
Nie obrazay.

Wam dáć ten dáńk/ wam te sławe Jáśnie
Wielmożni Maršalkowie/ Wielmożni/r. dze-
ni oboigá narodow Parlamentarze/ ktorzyscie
sprá-

spráwiedliwością sxieta pod ow czas Báfos
 wáli/byliście w wátowaniu pód y náyminiey
 fych Tráianámi/ byliście w dekrétách Areo
 págítámi/ byliście w erektuey Selenkámi. V
 wáżych *subsellia erat opus iustitiz pax, & cultus iu-*
stitiz silentium. Dano kemu zákaz/ trudno nie Iſa. 31.
 stánać: *cultus*; w tym *iustitiz*; trudno sie ná wy
 mowkę w nieśluśności zdobyć/ *silentium*. Po
 tentátowi *silentium*/ kretrenemu *silentium*/ zá
 chowálemu/ y przyiacielowi *silentium*: sám mu
 tylko spráwiedliwemu *pax*. Wazywaliscie ten
 sad kápturam/ radbym wiedzial iákim? czy swia
 toblwym kłáštornym? Nie; bo przy owym ká
 pturze/ chodzi *patientia*/ á przy wáżym nie cho
 dziá. *Qui ad gladium, ad gladium, qui ad mortem ad* Ierem: 15.
mortem, qui ad captiuitatem ad captiuitatem? Czy Já
 strzebi? nie; Jástrzab Bárpa/ rwie gdzie może/
 á wam ná oczách była przestroga Duchá S.
Munera excæcant oculos sapientum, & peruertunt causas
iustorum. Deut. 6. Czy ow podrożny? ták iest: káptur
 ow iest obrona ná dezdż y ná plute: ták tež ká
 ptur ow wáż pod czas elekcyey był prawem o
 stem bez appellácyey/ ktorymesiny glowe od
 grádu pód/ od pluty krzywd sásiedzkich/ y lu
 dzi zuchwálych okrywáli. Dziekuie wam tedy
 koto

Koło Senatorstwie / y Szlacheckie / żeście do-
 brze około S. sprawiedliwości części z rzędu
 Marszałkowskiej w okolicy / części z Brodziej
 delegacyey pilno chodzili: dziać w tym czasie
 rzy tam byli za pokoy / którego żądali. Zaku-
 ia którzy nie byli / że zdrowych / we wszystkim ca-
 lych z wroconych przywitani / małżeckimi mężow /
 synowie oycow / oycowie synow / słudzy
 Pánow: ukazywaliście postronnym narodem / że y
 w wolney Rzeczyp: kárność bydz może. Po-
 śanowialiście i mbras: málých Kólewslid mál-
 iestator / á nowemuście Pánu otucha dali / że
 się niepotym w publicznych ziążdách pokoy po-
 spolity ostrymi warunkami może nienarusze-
 nie zachować / y takie cudo Polskie ná potym
 co sięm widywać.

MATER SEDVLITAS, czemuli Saul

Druga przy-
 czyną pil-
 ność oko-
 ło szkód y
 exhorbi-
 tancyi R.P.

ła w ten czas Bóg powołał ná Krolestwo / kiedy
 oslić pilno szukał: czy wielka rzecz zgubá oslić?
 już kiedy Saul Krolestwo znalazł / máła w oslićách
 škoda. Wąs to Pánowie Koronni y PP. Litew-
 scy Konterfet / wyszcie ná on czas Krolá obráli /
 kiedyście škód namnieyších w Rzeczyp: do-
 chodzili / miárkuia c się mądrego iednego Senato-
 ra Ahenstiego przestroga. Nihil est cautis homi-
 nibus

nibus & circumspectis adeo formidabile, quin diligentia
præcaueri possit, nec ullum malum est, quin incautis e-

*Demost. in
25. proam.*

uenire queat. **O**tworzyłeś **O**tle oczy y przed sie
y zá sie/patrzyłeś okolo siebie/ieśliś piorunka iakiego
nie wronił/ bo wieś/ co to dziś wronić piorunko /
jutro piorunko: śłoby zá tym/ że ktoryś sie pod o-
bleki łotem podnosi/ musiałbyś iak podpieśać
ty chodzić. Si blata sunt alaz aquila, & stetit super pedes
quali homo **O**patrzyłeś sie wśedzieżlehabie zbro-
ia/ coż potym kiedyś iednego miejsca choć mále-
go nieopatrzył? *Quidam tetendit in incertum sagit-*
tam durgens, & casu percussit Regem Izrael inter pul-
monem & stomachum. **O**bratomałeś **G**oliacie

Dan 7.

*Nietrzeba
y małych
izkod le-
kcieważyc*

3 Reg 19.

1. Reg. 18.

pierśi pancerzem/głowe byśakiem/ále **D**awido
wi dosię ná máley dżinrecze/ przez ktora cie w-
czoło trąsi y obáli. **N**ie wielka sie zda škoda
kilká włoskow z głowy utracić/ ále **S**ámsonie
utraciłś ię: ty ktoryś nie dawno promocy roz-
rywaj/ śięka tysiac chłopow obálał/ wleże/
bąstry ná ramięnách dżwigali: oczy utraciś/ w-
wiezy nieprzyjacielskie przyidzieś/zárna obracać
będzieś/ śmiechem **K**iazetom zostanieś. **N**ie
wielka škoda/ że krepelka w dachu dziurkę nayo-
dzie/ ále pátrez co następuię: in stillicidijs humiliabi-
bitur contignatio. **N**ie wielki ná gorze kamiczek/ á

Iudic. 19.

Psalm 124.

S... prze

Ioan 6.

Zkad o-
koto wiel-
kiej nocy
blad.

przećie ták wielka státnie Nábuchodonozora
z dołládu zát obáli/ y złote obmysły krolowstkie/
y srebrne rády Senatorstkie/ miedziáne y želázne
sily rycerstkie wpył obroći. Nie wielká škoda/ że
po ziemi sis wáláia k rżynki chlebá y Krolá nád
krolmi/ktory z piećiorgá chlebá pieć tysiecy ludu
nákarmil: á przećieć y on kázal te k rżynki zbieráć.
Colligite fragmenta ne pereant.

Czy wielka rzecz náddáć káždemu rokowi go-
dzinnych minutek dziesieć/ á przećie to w kalenda-
ru wielka odmiáne okolo Wielkiej nocy rzyń-
to. Dżywa kóściol S. ieżze od Juliusza Ce-
sárzá postanowionego roku/ záwieráiącego w
sobie trzystá Besédziesiat y pieć dni / godzin
Besć: ále iż ten rok iest wietży nád obrot niebies-
ki dziesiácia minut/ y czterdziesta czteremá cza-
stekámi iedney minuty/ (gdyż prawdzimy
rok rowny biegowi niebieskiemu podług kom-
putu Alphonśa Krolá Hiszpáńskiego/ tylko trzy-
stá Besédziesiat y pieć dni/ godzin pieć/ czterdzie-
ści dziewieć minut / Besnascie secunda w sobie
zámykáć ma.) tych minut kóściol sobie zá nic
nie miał: álic od Concilium Nicenskiego áz do
Gregorzá XIII. to iest do roku 1582 *Æqui-*
noctia wstápiły dziesiácia dni: ták/ że iuż późniey
iednym

iednym miesiacam nád kanon Boski pod czas
Wielkanoc swiecono; y kiedyby swiat stał przez
dwadzieścia cztery tysiące/ y pięć set lat/pátrzcie
do czego by przyšlo! do tego/ żeby według stas
rego kalendarza w Septembrze odprawowano
Páschą.

Rozwážaliście wy to wszystko sobie; dla te- wczym ta
pilność za
leżalar
go ná tymesie wielkie/długie/y poważne delibe-
racye pokládali/iáke byście mogli piorká zebrać
praw wronionych: iáko by wam włosy meśmá/
y potegi darney odrosły. Obmyśliliście fortes-
ce ná gránicach/ áby dziurki żadney strzala nie
przypiacielsta nie znalazła: obmyśliliście żołnie-
rzom/iáko Rzeczyp: szolu/ od niedostatku obro-
ne przez żoldu podwyższenie: obwátowaliście
dách oyczyzny sprawiedliwością/ áby kroplá
leż niewinnych ludzi dárno wciśnionych przezeń
nie kápala. Szukáliście pilno krzýnek chlebow/
kiedyście o dobrách stolowych krolewstich/áby
przez Deconemie nie odchodziły/wárunek wzy-
wali. Podobáia mi się otre o groźu iednym/ kto
tego w kótenie ort kády hácunkiem nie dochó-
dził/długie y kłopotliwe nárády. Bo v nas groźe
sa minur/krótych kto nie pilnuie/pobladzi wryn-
kowem kalendarzu. Podobáia rostopne o nás
S 2 prá

Ecl: 29.

práwie exorbitáncyi namowy: ręk chćcie o res-
tuperowaniu tego co od krolestwa zá przodkow
ieſzce odeſzło tráktaty: težci y Saul oſlic ſukał/
ktore nie on ſam/ále kto inſzy zgubił. Porzuway
ſie cny národzie w ſwey całosci/vpátruy Orle ko-
ronny/y mále vtráty/gon Pogoni Litewſká y dro-
bne ſkody. Minimum pro magno placeat tibi, & impro-
perium non audies, Azachowácieli to w erekuciey
coſcie vrádzili/ będzie poſoy; owſzem będzie cwo
do nád cudámi.

Trzecia
przyczyna
beſpieczeń-
ſtwo.

FILIA SECVRITAS, winſzuić
Saulu/ że cie nowiná od gránic po czas ele-
kcey dobra doſłá. Dixerunt duo viri in finibus Be-
niamin, inuenta ſunt Aſina. A bym ia teſz tobie ná-
rodzie Polſki y Litewſki rownego ſzczeſcia po-
winſzował/ odpuſć/ że Kieztwá y Prowincie
twoie dziſ názwowie oſlicámi. Wiemci ia iáka
cena wáſze Páńſtwa mam ſácowáć/ y od za-
enoſci/ y od obſtoſci/ y od vżytecznoſci:
wſákże y tegom wiadom/ że przecie nie ſa Kie-
ztwá wáſze zacnieyſze niſli Kieztwo Izáchárowe/
niſli Páńſtwo Perſkie Cyruſowe/ niſli krole-
ſtvo Judzkie Jezusowe; á iednak to wſyſtko
Duch S. pochrzcił oſlicámi. Izáchár wſe le-
dem pckolenia y dſierzaw ſwoich Aſinus fortis;
Cyrus

Náſze Páń-
ſtwa o cc.

Gen. 49.

Cyrus ascensor asini. Pan y zbawiciel náš ná oś
 ślicy/ ktora narob Izráelski figurowała/ w Jeru-
 ruzalem po królestwu tryumfowała/ Latare si-
 lia sion ecce Rex tuus venit tibi manuctus & mitis, se-
 dens super asinam. Wiadomany tego/ że nie tak
 jest osiel podty/ nie tak niżemny iak go klada.
 Poczesny bywał kiedyś y względem ceny/ gdyż
 raz poczworne z osłow w Rzymie po trzy kroć
 stem tysięcy śacowano: poczesny y względem
 użyteczności wojenney/ gdyż w Indiach wscho-
 dnich nie konmi ale osłami wojowano: ani też
 tak jest tepy albo nie dowcipny/ iako rozumieia/
 gdyż w kábállistow hieroglyphikiem był mądros-
 ści: a Ammoniusz wielki mistrz w Alexandrie y
 przy Orygenesie y Porphyryusie osła mieć
 chciał trzeciego auditora. Wiadomem nawet po-
 tocznego obesćia Kieztwo y Pánstwo wáśnych. •
 zaisć oslice. Tkne ciężarów: oslice/ *onus asino.*
 Tkne prac/ zabaw wstáwicznych iak w boiu
 tak w pokoiu: Oslice/ *asinus supposuit humeros ad*
portandum. Tkne poborow/ podáctow/ myt/ cel:
Asinus factus est tributis serviens. W Polšce y w
 Litwie chłop własny osiel: pełni się w nim oná
 tresna Demokrytowa powiaśka. Jesli kogo/
 práwi/ niedźwiadek własi/ a on to do vchá osło

Isa. 21.

Luc. 19.

Zachar: 9.

Alex: ab A-

lex: lib: 5.

c. 8.

Valer: Pienim

Ecc: 38

Gen: 49.

Co jest

chłop

Polsky y

L

Pierw.

wi poſepee. Oſle niedzwiadek mie vkaſil: wo-
len ſam od bolu zoſtawa/ á ná oſlá niemoc
przed, od ſi. To ſie práw dſiowie v nas iſci. Kie-
dy ná Pány doſuká od poborow/ nátkádow ná
Rzeczyp/ prac/cieſzátow/tedy oni to poddánym
do vchá poſepea. Chłopi trzeba pobor dáć, trze-
bá ſlacya żołnierzowi ſkładać, trzebá ia podwo-
dami zá niemi wieſć. Jtak Pánowie od bolu wol-
ni/ á chłopi boleia. O tych oſlicách/Pánſtrách/
Prowinciách náſzych/pod czás elekcyey co zá no-
winá? czy ſie náłázly? náłázly / kiedy pod ten
czás niebeſpieczny bez Páſterzá żadney nie záieto.

Co zá be-
ſpiecz-
ſtwo od
ſzweda?

Namy duos viros in finibus Szwedá y Mo-
ſtwiciná: obádwa iuxta ſepulchrum Rácheli o-
czyzny mátki náſzey: bo czy máto Polſkich y Li-
tewſkich v nich mogli? Co zá nowiná od Szwe-
dá? Dobrze przed Elekcyá doſly Woies-
wodzſtw/Powiatow y ſáme° Seymu Szwed-
dzkie liſty (tuſza báczni/ſe mimo wiademoſć ſá-
mego Guſtawá/ iákoſ wielkie pedobieńſtwo/
gdysz nam Poſel iego pod czás elekcyey nie ná te/
ále ná inſza forimneyſza note ſpiewal) w kto-
rych proſono/rádżono/rácyámi dowodzono/
pożytkiem necono/ ábychmy Szwedá zá Páná
obieráli. Jákos te narodzie náſz liſty przyimowál:
iákos

iąkos czytał? iąkos czestował? powie potom-
nym czasem Vulcanus. Nastąpiły po śmierci
Pana nowiny o iego sąkcyach/ prześlchodach/
conspiracyach z nieprzyiąznym knam národem /
nastąpiły wieści o iego pretkiem do nášych rad
przybyciu; á vtrapióná Rzeczp. ieżalá/ wzdys-
chalá/ tylko sie nadzieia w Bogu z Dawidem
cieżyła. Si forte respiciat Dominus afflictionem meam,
& reddat mihi benedictionem pro maledictione hac
hodierna. Aliżci mu P. Bog iak kiedyś Saulo-
wi bytki pomylił. Nastepował Saul z woyskiem
wielkiem ná Dawidá/ iuż iuż wiśiał nád Da-
widem/ aż Pan Bog Philistyicytki w Saulo-
we w lości zesłał: o czym sie dowiedziawszy z
woyski odciagnął/ áby rzeczy swoje r. bezpieczył.
Ażá nie toż właśnie P. Bog známi rezynił/ Miał
nieprzyiaćiel iesli kiedy pod interregnum do nas
pogoda: alżci mu Pan Bog zesłał z Cesárzem zász-
bawem: nádcignely woyská Cesárskie/ Báwczłie
pod Noremberk / ktore tak go scisnely/ że
iuż nie o nas / ále o sobie przyšlo mu myślic y
rádzić. O cudo Pánskie nad nami. Drámtad/
chozáš głodem scisniony: znalazł dziure: wśák-
że ná wielką w polu co raz nápadał tárcpá-
te; co raz bitwá/ co raz vtráćá; co raz wrzemo
popráz

2. Reg. 16.

1. Reg. 27.

poprawia/ aż wnet pod Lypskiem prawie ośta-
tnia zgubą. Tam chorągwi kilkadziesiąt odieto/
tam moc niezliczona wojską trupem na placu
położono/ tamże y samego śnac kila postrzałow
dorobiono. Tak zrad y zowad wieści niosą: ale
czy wieściom przystać? Czy raz go już morzem?
czy raz zaś znówu żywiemy! Mors & vita in mani-
bus linguz. Dzieie się v nas z Gustawem/ co-
kiedys v Azotczykow z Dagonem Philistino-
wie arke Pánsta podle Dagona stawiaia/ aż
Dagon na ziemię wpada. Nu Azotczykowic (wła-
śni náhy Zborowi y Sásowie) z ziemi Dagona
podeymuia/ y ná pierwsze miysce odkładaias
znówu się Dagon obala/ iuż sobie dłonie rak/
iuż głowę rtraca/ przecie iego tułow ná stárem
mieyscu zostáwa. Cożkolwiek w tym iest. dość ci
du nad nami/ żeśmy bez iego żadney przeszkody
Pána obráli. Já co niech idzie od nas p. Bogu
chwała/ Przenaiás. Césarzowi/ Uaiás: Bawars-
skiemu Książeciu/ Wsawie: Wállensteynowi/ Jas-
Wielm: Pappenheynowi/ Wiel: Altringerowi/
wszystkim officierom: obersterom Césárskim/ y
wszystkiemu niezwycezonemu wrostru dzięki.

Co za nowina pod Elbą z Moskwy? Sta-
nie

Prva. 8.

2. 8. 5.

nieporzeżna: chcąc zaiąć Moskwićin iedne oslice/ Co za be-
 w ziemię Siewerska iedna noga wstąpił. Czy pieczen-
 perwna: perwna. To Bogu y ludzióm wiare po- itwo od
 przysiężona zlamal: zlamal. Wiedzaß to kół Moskwy.
 Senátorstkie y Kycerstie: wiedza: przecie bezpie-
 cznie w rządach przedsiemżietych postępuia. Co
 tak dalece wbespieczalo ánimuße: Illia pacis securi-
 tas. wbespieczala mżnośc y odwaga twoia! Laias
W L A D I L S L A W I E Z Y G M V N C I E
 Krolu Panie náš/ktorys ieße przed dniem K-
 lekciey naznázonym Sekretárza swego porá-
 zy kółka do kółobudwu posyłał/ áby sie z tym
 aktem zatrzymáli/ á ciebie ná te posługe zesłáli/
 obiecuiac nieśc ná hánc zdrowie swoje/ moystká
 nieprzyiácielstkie gromić/ á korone Polska sobie
 wysłużyć. O serce práwie krolewstkie/ o odważny
 zádobro oyczyny ánimußu/ pokazátes ná coß ty
 sobie v nas korony życzyl/ nie tak dla czci/ iáko
 dla pracy: á tá czy ieße Rzeczypospolitey nie-
 wiadoma: także by to ona przedkó worny prze-
 śley Moskiewstkiey/ Włoskiey/ Pruskiey zába-
 czyła: w ktorych dzielnośc/ rozrywka/ męstwo
 twoie kázdemu bylo ná oku. Poczetay Laias:
 Krolu/ poczetay/ wcz wprzód korone/ naydzie
 oná wielkßy rum. męstwu twemu. Teżci pod

Sercey od-
 waga Na-
 ias, Krola-

1. Reg 11.

Tranquillus

Niceph lib:
16 cap: 21.

1. Reg 8.

czás Elcteyey Saulowey gremádzil sie Naas
Ammonitá przeciw Jabes Galaad z woystkám:
nie zaraz sie porwał/ ále koronácyey docze-
kal/ á tym czásem woystká po trzytroc sto tysie-
cy y trzydziesci tysiecy názbierano/ dopieroż ná-
stapil in media castra in vigilia matutina & percus-
sit Ammon, vsq dum incallescere dies, reliqui autem di-
persi sunt, ita ut non relinquerentur duo pariter. Tes-
go y ty szczęścia da Bog czásu swego/ á nie dlus-
go doydzieysz/ á teraz pémistay/ co zá Emblemá
Wespasianus Césarz Krolom málował/
Kotwicé z Delphinem: Kotwicá iz okret zásta-
nowia znaczy nierychłość/ á Delphin iz pretko-
plywa znaczy spiesznóść/ y dáł napis. Festina
lente. Wleś ty to dobrze/ ále niemożesz sercu ro-
zstázac przez dzieki sie nápiecász. Bo z drugiey
strony wważasz co rzekł Marcian drugi Césarz/
porównájac sie przeciw Senonowi. Celerrima a-
quila est temporis opportunitas & occasio, quæ ad pedes
aduolans, capi á quopiam potest, sin aufugiat in altum
aërem, eos qui se persequuntur ridet; neq ut ad eos rede-
at in animum inducit; á dálac przez to intende / co
mamy mlec zá Krolá. Ipse erit Rex super nos, & e-
predietur ante nos, & pugnabit bella nostra pro nobis-
Mamy po Bogu w twej roztrywee/ cniemuś/
dzielności te otuche/ że nam bedzieś wodzem
znas

trzy bochny chleba mając dwa Saulowi oddali/
sobie tylko iedę/ choc ich trzech tylko zostawili: a
wá niewiem co za ludzie: to wiem że goście. Co
niosą: trzech kozłow/ troje chleba/ flaszę winá. Bo
nus occursus. spodkanie dobre/ tylko y mnie
troche dziwne. Coż za tajemnicá w tym zachodzi?
że Bog do spodkania tych trzech mężow/ á oraz
y tych trzech rzeczy/ iuż kozłow/ iuż chlebow/ iuż
winá / przywiazal znak Boskiej wotacyey
Saulá ná Królestwo.

Czemu? W tym moglbym ja tak dyktuować. Po-
dobno Bog chciał prebe ná Saulá wyys-
nić / takim też on będzie Królem: czy nie będzie
Królem owákim/ ktory o sobie mowi/ Ego homo
Luc. 19. austerus sum, tollens quod non posui, & metens quod
non seminavi, czy nie będzie takim Tiberiusem/
ktory iż ná każdy miesiąc podatki bral/ aby
wiecey bral á bral/ czterynásce miesiocy roku
w Rzymie postanowil/ á to przez Licyniusza li-
berta/ ktorego dla strogiego wyściskania od-
poddanych poborow/ á oraz y lizi spongią
Kzeczypof. nazywaną: iednym słowem chciał
Bog/ aby sam Saul znał o elekcyey swojej
przez to dał/ iesli onego plonu trzem mężem ná
dobrowolney drodze nie odcymie. Co prawda
mógł

WTORE CVDO POLSKIE.

Wotányžadania Naiáon. Bráctey
Krolewicom Polskichy Szwedzkich:
tákte innyeh P. P. Chrześciań-
skich z strony Naiáz WŁADY-
SLAWA ZYGMUNTA
ná Krolestwo Polskie.

S Kugi táki dal znát Sámuel imieniem
Božym Saulowi pierwšemu Krolowi.
Izráelskiemu o porzadnym ná Krolestwo po-
wołaniu Na. Ch. Kiedy przyidzieš do debu
Thabor, potkaia tie tám trzey mežowie idacy
do Bethel, ieden niošiac troie kozlat, á drugi
trzy bochny chlebá, á inny niošiac flíške wina, á
gdy tie pozdrowia, dádzac dwoie chlebá, y
wezmieš zreku ich. Coli to racz byli ci mežo-
wie/ktorzy sie potykáli z Saulem? Niewiem:
átoli widze/ že byli wšyscy Katholicy práwo-
wierni: bo wšyscy do iednego sie košciolá ad
domũ Dei Bethel gromádza: y to/ že byli iácyš
dobrzy politycy: bo Saulá wotpie by y znaio-
mego witaia; widze náwet/ že nie stnerowie/bo.

1 Reg: 16.

Nádešciem
gošci Bog
vpewnit
saula o
Krolestwie
Izráelskim

ktory byl z Karolem wielkim przeciw krzywo-
 przysięzcy Tassylowi/ z Bezengariusem przeciw
 Ludwikowi Burgundyistiemu Krolowi: a
 nam nie hanba kłkã już zameczkow utracić. Ma-
 wiał Lisander. *Pueros telleris, viros indamentis circum*
ueniri labes non est. Idcirco Bog że za Krola Jego
Mosci fortuna y odwaga/ za spran'a cnego
Rycerstwa/ te dwa zameczki przyneca do nas
Nowogardie/ Astrakanye pod nogi Krolowi
Jego Mosci iako Carowi obranemu przyrzuc
ca. *Exigua damna notunquam, magna accerfunt lucra:*
neq; euenit raro, vt agelli vnus iniuria, integra in pos-
sessionem sui vindicis ducat regna. Antigonus
 Krol tylko przez sen obaczył sierp Mythridatã
 pożyńiaacy zboże/ zesnu sie perwał/ woysto ze-
 brał/ biegł: prawda że szkoda w zbożu znalazł:
 ale ia sobie dobrem nagrodił zyskiem/ kłku
 Prowincyi pożeciem. Pomozże y nam P. Boże
 ktorych nie wesnie/ ale na iawie: nie w zbożu
 ale w zamkow kłku/ od nieprzyiaciela wiarty nie-
 trzymaiacego/ szkoda potykã. *Bono proficit succes-*
su bellum, quod hostile aliquando suscitauit periurium.
 sama ktora czynili przysięgã gotowa na nich kł-
 lã/ krzyż ktory całowali/ w miecz sie przeciw ich
 głowem obroci. WTO.

Kokernus.

Cassiodor.

Asidor.

známienitým/w oczách nieprzyjaciół stráśnym/
odrzyerstwieg dzielá po obcych kráíach sławným.

Obespiezala nás y doznána w wielu expe-
dycyách dzielność twojá Alexandrze Kormi-
nie Gosiewski Woiewodo Smoleński/ ktory
lubobys też był sobie życzył iáko starodawnó
wrodzony Szlachcic/ á ktemu wielki Senator
stawić sie osoba w obozie pod Waršawa/ á
ná obieranie Pána do wolnych głosow wolnym
sie głosu przyłożyć: wšákże nie mogłeś tego
ná sobie przewieść/ ábys gránice opuśczał pod
niebepieczne czasy: zostales nieprzyjacielowi
gárnacemu sie zwoysti/ ná odpor/ obierájac so-
bie ráczey stawiać włásná fláchećta krwá/
niż wolnością: przystugować sie Pánu nowe-
mu ráczey zdrowiem/ niżli głosem: á my po-
mniac ná to czego reka twojá dołázála/ gódzi
sie iedno kiedy przyłożyła/ łatwie Siemwetstiey
eslicy ruszamy/ że nie zginela/ kiedy sie pod opie-
kę twą dołázála.

Obespieczyło nas náwet nieprzyjacielskie zlá-
mónie przysięgi y przymierza. Nie zginie oslea.
Vbi fides datam perituris iniquitas perit. iustitia nihil
perdit. Wprzód z Panem Bogiem záczeli/ ktore-
mu wiáże zlámalí. Tenże Pan będzie známi
G 2 ktory

mogli Saul m'ec swe do tego ponety. Pierwsza
 że pawię krolestwa/ y już na nie został nomis-
 natem. Hoc erit ius Regis. (mowi Sámuel do lu-
 du) agros vestros, & vineas, & oliueta optima tollet a
 vobis, & dabit seruis suis. Denga/ że przy neminą-
 cyey iego/ Sámuel na wszystko co iedno dobre-
 go jest na świecie/ dał mu gleyt. Et cuius erunt
 optima quęq; Israel? non ne tibi & omni domui patristui?
 A trzecia największa/ że już był wielki defekt o-
 kolo Saula: Nie wiele strawy z domu wziął/
 wnet wszystko co miał na bukaniu oslić wytra-
 wil/ mowi w drodze do giermká. Panis defecit
 in cistarys nostris, & sportulam non habemus.
 Tuż się Saulu pokáz/ bierz ábo nie bierz/ co
 czyniś/ tym o krolestwie swym vperwniś. Saul
 niezego się nieknał / ni kózá ni winá/ tylko tak
 wiele chlebá wziął/ iák mu wiele dali trzey me-
 żowie. O piękny przykładzie/ o nadobny Krolow
 dobrych wyzerunku/ nie wiecey zastráwáć iedno
 co Rzeczyposi: náznacza y oddáwa. Tak Bog
 Krole ocyrklował v Proroká. De terra erit Regi pos-
 sessio in Israel, & non depopulabuntur vltra Principes
 populum meum. Nie słuźna áby zezodło strumi-
 giel wysuśáło / dla tego tenże text S. dokłada.
 Hęc dicit Dominus. sufficiat vobis Principes Israel, ini-
 quitatem & rapinas intermittite, separate confinia ve-
 stra in populo meo,

1. Reg: 8.

1. Reg: 8.

vsf 2.

Co kro-
lom brać
należy.

Ezech: 45.

Tworá

251

Takie są
Księstwo
Krolem
Panem.

Mytholog:
Cemilu.

Cromer:

Twoja to sława/ twoja to niepospolitą
zaletą Nais. Władysławie Zygmuncie Krolu
Polsty/ miałeś zasług/ bą y z samey przystoy-
ności od Rzeczyp: różne iako w Koronie/ tak
w Księstwie tenuty; miałeś administratyę ca-
łych Księstw/ Smoleńskiego/ Siewierskiego/
Czernichowskiego; miałeś w Księstwie około
szlachty polską y litewską/ a iednak żaden się ni-
gdy nie żałował na iakie sąsiedztwie od nierowney
potęgi/ bo Krolewskiej/ sobie żądane będący.
Pamiętam że raz Minierwa zbudowała sobie pa-
łac we wszytkim porządku. Memus (był to
Koryceusz Bogów y Bogini) dał demowi na-
gane/ że się zmieysca namieysce nie potaczał. Bo-
prawni/ Minierwo/ kiedy potentat iaki sobie przy-
tem swoim domie dwór zbuduje/ są a zdon u-
niecieżę/ iesli go na inżemieysce nie przeniesię.
Pamiętam y to co w Kronikach naszych czytamy.
Pod czas wojny z Krzyżakami/ ieden Szlachcie
nazwiskie Szary/ ran wiele odniosł/ a na koniu
brankowanym między trupami stał Krol Wła-
dysław Lokietek iadac po polowoisłku/ a trupo-
nie przypatruiac/ zayrzał Barego z śmiercią się
biedzacego dla puginála / który był na wylot
ielitą jego prześl/ y obrocioł się rzęce
do Narbalka. Ten człowiek musi frogie bele

cierpieć. Odpowiedział Szary: wielkby mnie
bol Miłościwy Naiás: Krolu z zlego sasiada/ ten
mi pugnatielutá/ á potentat ieden sasiad serce mo-
ie wstros przeraża. Rzecze mu Krol. O zdrowiey
tylko / oswobodze ia ciebie ed zlego sasiada.
icłkoż potym oswobodzil/ bo przylegte iemu do-
bra zkupil/ wiecznie oddal / á iz przy krolew bczy-
znie byly/ rozkazal staroście / aby go co tydzien
pytal/ icłli od sasiada Krola škody icłkiew nie
miał. Obaczenie prawie ánimušu Krolewskie-
go. Takimes ty v nas drugim Naiás: Krolu/ Wła-
dyśławem/ pilnieš Ekonomem swym zálecal/ á-
bymie w sasiadstwie krzywdy nie cierpiał: zá-
czym teŹ káždy w pokoju siedzial/ potoczystego
demu scbie nie žádal: á tymes dobry znák dáł o
biemá narodom/ zes zgodny ná to krolestwo/ w
ktorym Krolowi šlachta oddaie dwa do sto-
lu chleby koronny y Litewski / á ná ofiare
do Bethel domu BoŹego trzeci zostawia/ krol-
rego sie Krol nie tyká/ tylko osoby nan zgodne
przekoŹonym k pláńštim prašcentuie.

Moglbym/ mowie ták o tym diškurowác:
w fakŹe dáleko ia ieŹce wielka/ á wáŹnieyša
do Elekcyey Saulowey ná krolestwo xpátruie
táiemnice. Ci trzey meŹowie zábiegáia Saulo-

wi z trzema rzeczami / z kózłami / z winem / z chlebá
mi / iáko z trzema przyślego krolestwa znakami.

Kozioł iest
symbolum
krolestwa.

Dan 7.

Iustini

Acapito

Weyrzy Sálu ná tego co kózly nieśie?
Hieroglyphicki krolestwa nieśie; á czy poczesny?
nie pytay sie iáko poczesny / dość że krolewski.
Cheac Bog wizerunkiem wystáwíc wojne miez
dzy Perskim y Greckim Krolá / i / rkázał para
zwierzat / báráná od zachodu / to krol Pers
ski y Medzski kózłá od wschodu; to krol Grecki:
Aries quem vidisti, Rex Medorum est atq; Persarum,
porro hircus caparum, Rex Græcorum est. Jesli teź
weyrzem w dzieie Poganistiey starożytności.
Zá rkázem orákulum Kranaus Grečzyn z
woyskiem w Mácedoniey stolice sobie y rodzinie
Bułak; kiedy przyćiągnął do Emátiey / nie wies
dział gdzie sie obroćić dla wielkiey mgły y siogiey
odedzdżu d mury. Alie stádo kóz do Edfy miáś
stá nie báżo odleglego bieży / zá ktorým Kranaus
po málu sedł / á obywátele zgielku woyská is
dacego dla grzmoću / wiátru / búmu / nie slyšes
li / ystáwał w pultryńku zwoyskiem / támże chren
Pánstwá záložyl / á ná te pan iatke / że go kózy w
prowadżył / ná Sceptrze kózłá konterfet nosił.
Weyrzy Sálu y ná tego / który trzy
chleby nieśie; y ten Hieroglyphicki krolestwa
nieśie;

niesie? coż jest Krol bez chleba? styryk bez wlo-
 sta. Vestigal, mawiał Christiern^o/ est regnorū, ner-
 uus, panis remus, y dla tego zostawšy Krolom
 Dunstym/ obral sobie taki Kleynot. Czoln zwio-
 stem/ na ktorzego rekoiesci bochenek chleba ryso-
 wány. Napis. Et pangit & frangit. *klij przyiazne*
łamie przecinne. Leżały chleby pokladne w
 przybytku Moyzesowym/ obeymowała ie ko-
 roná ná stole/ á twarz y Krolow byly wyšyte
 ná obrus.e. O takci nie chodzi koroná bez chle-
 bá/ áni twarz Krolowšćá przyiemna / Ktora
 chlebem pátrzacych nie potuša. A kiedyž Páná
 y zbáwiciela nášego chciano rezynie Krolom?
 w on czas/ kiedy piec tysiecy ludzi pieciorgiem ná
 kármil chleba. Tunc cognouit quia venturi essent ut
 raperent & facerent eum Regem. *Porymaia ies-*
dnego v Izaiáša ná Krolestwo/ á on sie wyma-
wia/ czym? chleba niedostatkiem; Non sum medi-
 cus, & in domo mea non est panis. *iákoby sie ow nie-*
miał zgodzić ná Krolestwo/ Ktorého nie stáie ná
chleb/ iákó ná żaladkowe lekárstwe. Kiedy Ale-
 xander wielki y te y on cKrolestvá pód moc pod-
 biał/ przyšlá o iego ciagnieniu nowiná do Cy-
 ru/ nu sie ná odper gotowác/ miecze y pugina-
 ty kowác! až kiedy jeden kowal żelazo w ogien

Gauguicere

Ioseph. lib.
 antiq: iuda-
 ica.

Ioan: 6.

Iſai. 3.

Cuthus.

włożył/y miechy podnosił krew się z żelaza stru-
mieniem porwała. Pod tenże czas ktorys z Ale-
xandrowych Pułkownikow w oboję chleb roz-
kroił/aż na chlebie krew kroplami się potęży: vle-
kli się tak Tyryjczycy iako y Macedonczyty y
radza się o to wieśćkow. Powiedział z nich na-
przedniocy Arysztander. Krew z żelaza znaczy
zgube Tyryjczykom: krew z chleba znaczy pán-
stwo/ zwycięztwo Macedonom. Wo żelazo od
krewitpieie: a chleb iż się w krew w cieie ludz-
kim obracać ma/ o stracieniu Tyryjczykow
dobra otuche Macedonczykom daie. Krewamy
chleb żołnierski na złotośańcowe geni korony.

Weyrzy nawet Saulu na tego/ ktory słasie
wina piastuje: y teni Hierogliphik krolestwa
przyšlego wkażuje/ bo to wino iest sokiem oney
máćice/ ktora drzewa krolestwem zciły; Locuta
sunt ligna ad vicem, veni & impera nobi. To wino iest
owocem oney máćice/ ktora z Astiagesa wyrasta-
iac po Azley przez panowanie Cyrusa tego wnu-
ka galezie rozpusciła; Máćice krecaca się ku go-
rze około trzey iáworowey miał Hernándus
Kiaze Mántuy za znak herbowy. Napis. Surgitur
annisu. Jáko máćica nie roście ku gorze bez pod-
pory: tak Krol nie wstáie bez ludu pomocy.

In mul-

Wino
symbolum
krolestwa.

1ud 9.

zenob.

Guiciardi. m

In multitudine populi dignitas Regis, & in paucitate ple-

Pron 28.

bisignominia principis. A iáko m íeicá y štad y 30°
wad oblápia swodie podpore: ták y Krolowi/
tcheli godnie y poczesnie regiment rozposcierác
trzebá lud iásta y dobroczynoscia obermonác.

Clementia roboratur chronus Regis. Alwá udnác síc

Pron. 20.

trzeż Saulu námienia przez ták rozne lubo nieme
wizerunki panowánie w Izráelu. Affice (Stora

sa Piotrá z Káueny do Páná y zbáwicielá/ o
trzech Krolewstich dárách) terna ista, quæ tibi tritum

De Epiph.

ab oriente viro rum seruitus exuber, munerum simulacra:
plura tibi apparent numero, sed vnum, quod præfigurant
regno, p uia signo, vnum voto.

Domini.

Skłámáiac ten dyktura do waszégó aktu Jas:

wielebni/ Jásnie wielmożni/ Wrodzeni Páno-
wie/ Koronni y Litewscy Eléktorowie/ mácie go-
ście/ á goście záne/ ktorzy rprzerności wáże w
obozie witáia/ á poczesna legácyá kolo rad wá-
sych potykáia. Przyjeżdzaia ná miejsce deliberá-
tyi wá sych Naiás. Krolewicowie/ to maż ieden:
bo lubo ich czterech/ dla ziednoczenia iednák áni-
mużow / wol/ y intentyi swoich iátkby ieden/ po-
dlug kómputu Duchá S. ktorý dla rowney zgody
trzy štá y trzydziésć ty sieć pod regimentem Sau-
lowym holduiącego woysk á/ iedne^o meżá tylko rá-
chuie. Egressa sunt trecenta ac triginta milia viro rum

Zawitali
goście do
naszego
obozu.

1. Regum 11.

quasi vir vnus. Przyjeżdża Przenawielebniejszy od
 Naszświetego Cyca' *VRBANA VIII*
 Legat; to maż drugi. Przyjeżdża od Przenaias:
FERDINANDA II Cesarza dostoiny
 posel/to maż trzeci. Co mofa? Mofa to Naias:
 Czego chce. *WLADYSLAWOWI*/co oni meżowie
 Izraelsci niesli Saulowi. Krolestwo / & signo
 & voto; mofa kęzły/ nie podlug swoiey niemey
 ktora mała postać: lecz podlug owey/ktora zna
 sa/ktolewstkiey zwierzchności/Dux gregis ipse caper
 Mofa chleby nie podlug zwierzchney apparen
 cy: lecz podlug owey/ktora konterfetuia/ktolew
 stkiey obfiteści. Mofa wino/ nie podlug swoiey
 wilgości: lecz podlug owey / ktora figurnie/
 ktolewstkiey wesolosci/ y aninużu wiechy. Ni
 mirum literæ putamina ludais relinquimus, intelligentia
 ad latentem significationis nucleū penetramus. Mofa
 nie w rękach/ ale w ustach/ iako kterzyż v O
 seążá vitulos labiorum, tak oni/ hędos labiorum,
 panes labiorum, vinum labiorum, to iest/ przynos
 ą przed pomazność rád twoich/ wolny á przez
 zacny narodzie wotá/ żądaniá/ áffektacye swoie
 y Pánow Chreściáńskich Naiásnięke *WLADYSLAWOWI* ná Polstie krolestwo/ w ktor
 e m wysoła zwierzchnosc/ zamożná obfiteosc /
 radośna serce wesolosc. Wielkie

Wielkie to cudo nie mówię y nas tylko w
Polsce/ ale y na wszystkich świecie/ że pod czas
interregnum wszyscy iak demowi/ tak obcy na
jednego przypadaia. Komu nie wświeżey pamię-
ci klestą pod czas interregnum Medioláńskiego
Pánstwa: Po śmierci Philippá Máriei Kiaz-
cia/ zaraz Senat y lud pospolity zrzucił zwierz-
chności iązmo/ obracząc z siebie meżow dwunás-
tku na Rzeczypospolitey administrácyę. Wy-
sła posła Fryderyk IV Cesarz do Medioláńczy-
kow/ rządzuiac przystęp bliski do wákuacego
Księstwa: z drugiey strony Alphonsus Krol Al-
ragónski znalazłtościa wyjeżdza/ aż Károl Kiaz-
że Aureliáński z woyskiem przez posła potrasa-
á Fránciszka Sforciá Vicecomes swoje práwa y
przystępy do tegoż rządzuię; słuchano posłow
wszystkich/ ale darmo. Bo kiedy posłowie certo-
wali/ rozhárpáno po sztukách Medioláńskie páń-
stwo. Wzieli Wenetowie Placentia / Krema /
Laude; wziął Ludwik Kiazę Sarmoylskie Wá-
lencia y Florentia; Astia do Károlá Aureliáńskie-
go Kiazęcia przystáli; Papiá wnetrzniemi nie-
zgódami zniszczał; Pármá páktá zinnemi miá-
sty wielá. Nasłuchál smy się/ co y u nas demá by-
wáło/ przyjeżdżálić zámże posłowie pod czas

Picolomana-
m lib. 46.

Ambrosius. Elekcyey / ale rozni zá roznemi wnešili postula-
 tá; y tego dochodzili / że sie rády náše álbo zgó-
 lá rozstrzygály / álbo ná rožne kandydaty ro-
 zrožniát. Nempe indomabilis est regnandi cupidi-
 tas, ad imperij ius, cui id natura negavit, fortunæ pedibus
 ambitio procurrit. Teraz to práwie cudo Polskie /
 że Kiazetá Chrześcianscy záiedna y to don o-
 wa náša osoba żadze wotá / y prožby swie-
 wnoše. Nimirum ibi consensus vocum: ubi con-
 fluxus virtutum.

Naiás: Kro-
 lewiczowie
 zá Naiás:
 bratem
 proša.

Obeyrzycie sie naprzód ná demowe wšel-
 kiego wrazenia / wšelkney áttencyey godne Nar-
 iás. Krolewice. Co ci do vsu wášych nioša z
 instantia goraca zá Naiás. Stáršym brátum
WŁADYSŁAWEM ZYGMUNTEM ná
 thronkrolewski: á tácy wnoša / z ktorychby káždy
 mogl sam krolestwem spráwować. O cudo rzad-
 ko ná swiecie slycháne / zgodá kilku bráciey ná ie-
 dnegó / kedy idzie o krolestwo. Tzešciey sie wtey
 máteriey nieznaše miedzy brácia doczytamy.
Gen. 25. Tálešli sie tácy brácia / ktorzy sie iešce w żywco-
 cie mátki o práwo pierworodne thukli / Zau y
 Trudna
 zgodá bra-
 ciey strony
 krolestwa
 Jakub; y gdy pierwszy ná sriát wychodził /
 drugi go zápiet / nie dczemu sie dáć ná práwie
 pierworodnym rozegrzáć / trzi máš. Ecce in istis

materni

materni vteri angustijs, non discordes tantum fratres le-
 gimus, sed bellantes, estne igitur necum quod faciunt
 armati, quod solent ne dum nati? *Nalezli sie y tácy*
brácia/ ktorzy sie dla krolestwa zábyali/ *vetus vr-*
bis Romæ (mowi ten že) *sed vetustior orbis infamia*
est, fraterno sanguine maduisse. *Xemulus y Xemus*
mury Rzymskie ktore wystawili/ krawia strepi-
li. Zabiti Ciete Karakalla/ prosił go starosta
Basianus aby ná zgladzenie tego wystętku /
inter Diuos Gethe polyczyl / odpowiedzial / sie
Diuus, dummodo non sit viuus. *Nalezli sie y tacy lu-*
bo bliznietá Etheokles y Polynices/ ktorzy po ro-
ku krolestwo trzymáli/ beda c ná przemiány ieden
wygnánecm/ drugi Pánem: á przecie y ci spol-
nemi sie rázami poznosili/ bá kiedy ciála ich o-
b/ czáiem pogánstím palono/ plomienie zavorzá-
ley raz niecheći w rozne sie strony obracály. Nas-
lezli sie w Aquitaniey y tácy brácia / ktorzy
miesieczna alternata Krolestwo vymowáli.
Ci Skrzyptá (aby sie w miesiacách nie mylili)
iednego/ Astreufa imieniem chorwáli/ ktore-
mu oczy z Kieżycem sie odmieniały / w pelni
Kieżycá byly pelne/ porym na každéy kwadrze
miervše/ až náwet ná nowiu nic nie widzieli: á
ym tež časem ieden w rządach vstavál/ drugi

Petrarcha.

Liuius

Ehlius Sparti-
anus.

Statius.

Causin:

Herodot.

Cudo to że
bracia cug
puszczaia
jednemu
na krole-
stwo.

Ecc. 28.

peczynal. Walekli sie nawet tacy bracia/ ktorzy
krolestwo po smatach rozbiarpali/ az ich trzeba
bylo cudem znieba pemiarkowac. Targir-
raus Krol Tatarski trzech synow zostawil/ ktorzy
miedzy sie Panstwo na czesci rozdzielili/ chce
Bog iednemu z nich wszystko krolestwo cal-
kiem oddac/ zpuscil zloty plug/ zlota siekiers/
zlote iarczmo/ zlota czapke. Kiedy to wyrzal star-
sy syn/ chce podiac/ az ogien z tego wybuchnie/
y iego zpali: chce drugi/ toz go podka: przystapi
trzeci najmłodszy/ ostyglo zloto/ ktore on pod-
ial/ zachowal/ y krolestwo wszystko posiadl. Ta-
kich roztyrk o krolestwo miedzy bracia pelen
swiat iest Ch: tylko to vnas teraz w Polsce/
albo inzy swiat/ albo li cudo iakie: cztery bras-
cia sami ze wszech miar dostoini/ piatego w
Rzeczypospolitey wolney na krolestwo prozba-
mi y goracemi instancjami forytua. O przykla-
dzie wiekom potomnym pamietny/ o statecznie
w milosci vgruntowane animusze/ rce byliście
tym nowym widokiem niebo. In tribus placitum est
Spiritu meo, quia sunt probata coram Deo, & hominibus.
miedzy wszystkimi nappierwsze miejsce ma con-
cordia fratrum; re byliście nas domowych/ w-
cie byliście y zbudowaliście postronnych/ o-
stron

. Stronnych/ Ktoż nie zaśpiewa z Dawidem? Ecce
 quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnū.
 Kto nie zawoła z Sálomonem? Frater qui adiuua-
 tur á fratre quasi ciuitas firma. wstydz sie Adoniaßu
 Ktory pod brátem Sálomonem dolki kopieß; w
 stydz sie Abimilechu Ktorys w Sychynie siedm-
 dziesiat bráciey/ ábys sobie Krolestwo vwoľnit/
 ná plácu položyl. Pomnażaycie sie Náiásnieyßy
 Krolewicowie w zobopolnym affekcie/ wiazo-
 cie siú iák nayscisley w wáßym herbowym snop-
 ku/ Ktorych iedna fáscia Kákuska powiazála;
 bedziecieieli z soba iák Scylurowe strzaly w ied-
 nym brzemieniu/ żadna was nie zwatli reká/žá-
 dna nie złamie porogá/ bedziecie cudem swiátu.

Psal. 132.

Prov. 18.

4. Reg. 11.

Iudit. 9.

Obeyrzycie sie iuż ná przénadostryneyste
 posty dwuch naywießszych ná swiecie Kzrmistich
 Monárchow/ Naswietßego Vycá **VRBANA**
VIII. y Przenaiásnieyßego Cesárzá **FER-**
DINANDA II. Imieniem PP. swoich/
 was PP. Elektorowie pozdráwiáia / rprzey-
 meße y skłonneß; / Naywyßhy Biskup páster-
 ska/ Narwießhy między sárieckimi Pány Mo-
 nárchá Pánska/ á obá miłosćiwá lástke ofiaru-
 ja. Naywießze sie ku wielmożności wáßey ná-
 chyláia máiestaty. Diuisum imperium cum loue Ge-

Po słowie
 PP. Chrze-
 ściáńskich
 zá Náiás.
 Władysła-
 wem proz-
 bywnoßa.

Mat. 23.

far habet. Wielkieżście wrazenie wáśzych Kle-
torstkich osob/ áktu/ y wolności. O co stoia?
o to czego plác ná ktorym stáneli/ czego ákt
ná ktory do nás tráfili/ requirował.

1. Reg 10.

Transfigu-
racya Sau-
lowa.

Wadam sie w pismie S. o mieyscu/ ná ktor-
nym oni trzey meżowie Saulá potkali: naydu-
ie/ że to bylo przy debie gory Thabor. Cum ve-
neris ad quercum Thabor, inuenient te tres viri (słowá
sa Samuelowe do niego) A iż Thabor była
gorá ná ktorey miało sie stać Páná zbáwiciela
nášego potemniemi czasy przemienienie/ czy ie-
dno oni trzey meżowie nie námykali Saulowi
konceptu o przyšley iego transfigurácyey?
przez ktora miał z pástuchá przemienić sie w
Krolá/ z káleki w Potentátá/ przez ktora oslice
miały mu sie przemienić w prowincye/ łmieš
łmiecy w scepter Krolewsti. Tákby my sam ro-
zumiał/ ieno że Izráelitowie iešze nic o tey nie
wiedzieli tajemnicy/ do nas Chrešćian/ owšem
do nas Polaków/ ku áktu terazniemyemu pro-
czystość tá należy.

Názwałem wam przed tym/ Młodościwi Pá-
nowie/ šope one rad y traktatow wáśzych wie-
ża Dawidowa/ dopušćcie/ że ia teraz *quercum*
Thabor, debem *Thaborowym/ ábo ráczey* sá-
mym

myn Thaborem nążowie: Ną onym Judyſkim
 Thaborze/żiawilą ſie transfiguracya Páná Je-
 zusowá/ y wy w wáſzym Thaborze káiliasie
 transfigurácyá ſwá domowá / przez ktoraby
 wam promieniami krolowſkimi iáka oſobá nowo
 roſjaſniałá/ po onych ciemnoſciách/ w ktore byłá
 ſwiát náſz Polſki y Litewſki śmierc Nás
 iás: *ZYGMUNTA III* obłołá. Ną onym
 Thaborze żiawili ſie nąykochanſzy Páná Jezu-
 ſowi domownicy Piotr/ Jákuſ y Jan/ y do
 wáſzego Thaboru záwitáli Krolá Jego Młóſci
WŁADYSLAWA rodzeni/ z ktorých
 ſtárſzy Nás: *KAZIMIERZ* (iáſ z zwo-
 lennikow Jezusowych ſtárſzy Piotr) wydáiec
 nietylko kontentácyá ſwoie / ále y áſſektacyá
 ſwoie/ y rodzonych mowi. Bonum eſt nos hic eſſe.
 Dobrze nam ták pod regimentem ſtárſzego zo-
 ſtáwáć/ dobrze temu ktorego Pan Bóg reſcił
 wielkſemi láty/ wielkſá v domowych powa-
 żnoſciá / wielkſá v obcych ſlawá/ wielkſá w
 Rzeczpo: zaſługa podlegáć. Ną onym Tha-
 borze żiawilo ſie też z inſzego ſwiátá pará go-
 ſci Moryſſ y Heliáš/ y do wáſzego Thaborá
 záwital Moryſſ ludu Bożego páſterz/ przez
 Nąywielebniejszy Legatá. Moryſſ/ mowie. bo

Szopa rad
 nąſzych
 Thabor.

Transfigu-
 racya Pol-
 ska rowná
 w oko-
 liczno-
 ſciách Thá-
 borowy.

Matth. 17.

on iáko namiestnik Chrystusow ná sprawo-
 wanie ludu iáste nosi/ on nas do ziemie obiecá-
 ney prowadzi/ on potrzeby pielgrzymowania
 nášego opátruie. Jáwitaly Heliaß Przenaiá-
 Cesarz: przez Naydostoinieyšego postá/ Heliaß
 mowie/ ktory rozžárzywšy sie iák pochodnia zá
 prawowierna sie religia wymuie/ ktory Kácerz
 stwá miezem wykorzemia/ ktory zá zakon Bo-
 žy zeluiac ráczey obiera vmierác/ niżli ná reišnie-
 nie prawdy/ wiáry / cnoty/ patrząc. Zelo zela-
 tus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt
 pactum tuum filii Israel, altaria tua destruxerunt, & pro-
 phetas tuos occiderunt, & derelictus sum ego solus, &
 quærunt animam meam, vt auferant eam.

8. Reg. 27.

O co stoia
 Nasz: O-
 ciec y Prze-
 naias: Ce-
 sárz w ná-
 szem Tha-
 borze.

Dopieroż iástem wášym odpowiem/ o
 co ci Monárchowie Nášwiet. ociec y przenaiá-
 śnieyšy Cesarz przez swe posly ná Taborze wá-
 šym stoia? Stoia o to: o co też oni Pátriárcho-
 wie Moyšeš y Heliaß ná on czas stali. Loqueban-
 tur de excessu: rozmáwiali o wywyżšeniu osoby
 Jezusowey ná thron lubo krzyšowy/przecie Kro-
 lewski/ gdyž napis ná wierzchu nosi. **JEZVS**
NAZARANSKI KROL ZYDOW.
SK I. Ci rozmawiaia zwámi/ žádze swe gorá-
 ce y wotá otwieráac/ o wywyżšeniu osoby Náš-
 iáśnieyšego **WŁADYSLAWA** ná thron
 Pol.

Polski / na którymby też napis ten odzierzał /
WŁADYSLAW ZYGMUNT z ŁA-
SKI BOŻEY KROL POLSKI W.
XIAZE LITEWSKIE, Ruskie, Pru-
skie, Zmudzkie, Mázowieckie, Instantskie.

O transfi-
guracya
Naraś w Ła-
diława.

Instancya
kardinal-
ska.

O te transfiguracya wespół z Moyżeszem
naszym Nászwietzym Oycem / stoia Przenay-
dosłownieyby Kárdynall Kościoła Bożego
Senatorowie / których on sobie do rzadu za-
kazem Bożym przybrał. Congrega mihi septua-
ginta viros de senioribus Israel quos tu nosti, quod senes
populi sint ac Magistri, duces illos ad ostium tabernaculi
taderis, faciesq; ibi stare tecum. Jci za Naiásniemy
zym WŁADYSLAWEM ZY-
GMUNTE Mysłna instancya do Elektor-
stich waszych osob przez listy gorace czynili /
abyście tego / którego sie cnocie / rozrywce / go-
dnosci w Rzynie nie dawno przypatrzyli / Pa-
nem sobie obierali.

Num. 11.

O też transfiguracya wespół z Seliaszem
Przenaiásniemyym Cesárzem / stoia Krolowie
inni Chrześciańscy / zwłászcza Hiszpáński / Frán-
cuzki / Angielski / gdyż iednemu sło o siostrzan-
ka / drugiemu o brata / trzeciemu o Brwágrá /
czwartemu o znánienitego / y potrzebnego dla
Kor:

Instancya
krolow y
Xziązat
obcych.

Korrespondencyey tych dwuch z soba Krolestw
 przyjaciela. Stoia y Kiazeta Bawarskie/ Florent-
 skie/ Sawoylskie/ Mantuanlskie: a wá wšyscy
 ná te transfiguracya czekaia/ wygladaia/ wšyscy
 widzieć zádaiá / aby twarz Nais: *WLA-*
DYSŁAWA roziasniała ná kształt słońca w
 zględem Krolewskiego w Polšce maiestatu/ á
 Barty wybielały ná kształt sniegu w zględem przy-
 iennosci w wšelkiego Rzeczpospolitey stanu: y
 wšyscy slyšeć chcą głos Boży z nieba przez
 sta Naywielebniejszego Primasa Jego Mości
 Kiedza Jána Wężyka Gmezynskiego Arcybys-
 kupa. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene
 complacuit, ipsum audite: Ten iest *WLA-*
DSŁAW ZYGMUNT, od wiekow w
 Konsistorzu Przenas Troycy przeznaczony/ ten
 tobie eny narodzić w czasie zgotowany/ dziś ná
 sprawowanie Krolestwa y Kieztw twych rka-
 zány/ podány/ teŝ wšyscy zapána znaycie/ przyiz-
 mupcie/ Baniucie/ á iak pomazancowi y namiestni-
 kowi Bożemu posluŝenstwo wyrzadzaycie.
 Ale ŝ głos Boży czeka pierwey ná głos ludzki
 gwałtu swobodzie nie czyni wšyŝko ná tobie
 wolny narodzić zawiŝto. Przetoz - - *Annue*
O pulchra Libertas, E orbia

Mat. 17.

Confi-

Consilio, cupidisque regum
Obsessa votis, dulce supercili
Remitte pondus. regnet ab ultimo
Primus Sigismundo, & vetusto
Proximus à Iagelone sanguis,
Pro quo perorat mundus, & ipsa quem
Gaudes rogari.

Sarbieu. in
Lync.

TRZECIE CVDO POLSKIE.

Zaodá powstęła nájprekła wšystkich
Elektorow ná Nájás: WŁADY-
SLAWA Pánování.

Kzeći znáť dáie Sámuel táki Saulowi:
Potým przydzieš ná págorek Boží, kedy
jest stánowisko Philistýnskie, á gdy tám wni-
dzieš do miásta, potkaš gromáde Prorokow,
á před nimi ársa y beben, y písczalká y lutnia,
á oni prorokuia, y przypádníe ná tie duch pań-
ski, y bedzieš prorokowal z nimi, y odmieniš sie
w meza inšego. Co tu zá tajemnicá zachodzi? Ch.
že Samuel Saulá o krolestwie vperwnia ná pá-
bníeníe ná Proroki. Czemu nie ná Ekonomy? cze-
mu nie ná dwořány? Dotád Saul byl pástuchem
teraz

Czemu
Krol Isra-
elski nie
napada na
dworzany
y żołnie-
rze ale na
proroki!

Cicero,

Ecd. 12.

Alanus de cō-
planctib. na-
tura.

22

Stobam.

Luc. 16

teraz ma być Pánem/ má być Krolew / trzeba
Kewizorow do máietności/ trzeba żołnierzow do
granic ostrożności/ trzeba dworzan/ Sekretar-
zow/ podcząsych/ trućząsych/ Kráyczých/
Koniuşých do rslugi. Prawda/ znam to/ że tes-
go wszytkiego trzeba Saulowi/ ale pilniey mu-
w przed mądrości/ prawdy/ zdrowey rady/
bez ktorey nie spora ani Ekonemia ani żołnier-
sta/ ani posługá. Parua sunt arma foris, nisi sit con-
silium domi i Rzekł y Salomon. Qui agunt omnia
cum consilio, reguntur sapientia, A rady zdrowey y
prawdy gdzie zasięgać nie od dworzan. Isti
sunt fabri laudis, figuli falsitatis, hi sunt qui magnam qua-
commendationis tuba in dicitum aures cytharizant, qui me-
dicum adulationis fauos foras eructant, qui ut emungant
munera, caput olco adulationis inungunt, principum
auribus pulmonaria laudum subijciunt, ab eorum pallis
aut fictitium pulverem excutunt, aut vestem fictitium de-
plumant imp lumen. Krol ma być Pánem/ nie dżban-
Qui adulationi auscultant, amphoris similes sunt, quae
auribus circumaguntur. mowi Bion. Nie od żołnie-
rów/ żołnierze prawde częściej w obustkach niżly
w iezytkach noża. Milites plus valent ad veritatem
eliciendam, quam edicendam. Nie od Ekonomow/
Ekonomowie często rejestry fałszywa/ często tes-
mu ktory winien/ centum, każą pisać quinquaginta,
y opat

y opát/z škoda; Od Prorokow/Miłościwi Krolow/
prawdy zasiegaycie; trzeba wam serca stá-
lego/ktoreby sie nie vchylálo przeciwnistwem/
nie podnosiło szczęściem; trzeba wám rostro-
pności ná rozsazdenie między złym y między do-
brym: między mála/ y między wielką wina; mie-
dzy málemi y między wielkimi poddáných zá-
slugami. V prorokow przedzey tego wšystkiego
dostániecie. Mowi znich ieden. Verumtamen ego
repletus sum fortitudine spiritus, owo stálosć áni-
mušus & iudicio, owo rozsadek; & virtute, owo
státek. Bo lubo ná sie macie oczy Senatorow/
oczy vřzedníkow nadworných / oczy Rzeczyp:
wšystkiey: wšákže iednáť / mowi medrzec.
Anima viri sancti enunciat vera, quam septem circum-
spectores sedentes in excelso. Et sic in his omnibus de-
precare altissimum, vt dirigat in veritate viam tuam.
Orzadkaž to rzecz v Krolow prawdá/ przedzey
v nich znaydzieš prawdę srebrną ná stolách/ ni-
žli prawdę żywą ná dworách. Nawiał gęsto
Ludwik iedenasty Krol Fráncuzski. Omnibus in
regno abundo, excepta veritate, wšyskie wíec
głónki obwiiáia bawelnámi/ okládáia różami:
tylko sáme všy czerniámi. Dobra to tedy/ że
Saul nápada ná Proroka: dobra y to/ że nie

Micha. 9.

Ecclesi. 37.

Ná dwo-
rach tru-
dno o
prawdę.

Kolerm.

Isai. 6.

nápada tylko ná jednego álbo dwóch / ále ná
 gromáde / mogli by ieden ábo milczec z Isaiásem.
 2sai 6. Vaz mihi quia tacui. ábo pytania potrzebnego
 ironia zbywáć z Elizeusem. Poslat Benádád
 4 Reg. 2. Krol Syryjski Száhelá do Elizeusa z podá-
 rzem y pytaniem. si sanari potero de infirmitate
 mea hac? Odpowiedziál Prorok. Vade; dic ei, sa-
 naberis. A szczyt to? nie bázno; przydáie.
 Porro ostendit mihi Dominus, quia morte morietur.
 Lecz przedzey sie do prawdy ósmieli wšyšká
 Prorokow Kápitulá / ktora sie tu zowie cuneus;
 bo iáko lätwie klin przekonywa deby: ták
 gromádá prorokow przelámuie ná czas zátwar-
 dziele wezlym ánimusze.

Gdzie in-
 użycy tru-
 dno o Pro-
 roká

Rzeczecie / skądze sie ták wiele Proro-
 kow z pretká wzieto? Jáiste Bózkemu to zrzá-
 dzeniu przypisáć / że iednemu nowyciušowi
 przedtym pastuszkowi ná krolestwo záraz gro-
 máde Doktorow obmyslił; boć dali sie praw-
 dá rzec / rzadká rzecz iest ná czas Prorok / y w sá-
 mym krolestwie Izráelskim. Był czas kiedy
 1. Reg 2. żadnego w ziemi támtéy Proroká nie bylo.
 In diebus illis non erat Propheta in Israël, & erat pretolus
 sermo Domini. Był czas / kiedy bylić / ále nie wie-
 dzieć gdzie bylo szukać ktorego. Pytá sie Saul
 z Gierme

z glermkiem / num hic est videns? Był czas /
 kiedy tylko ta prerogatywa przy Moyżeszu
 bywała / za czym kiedy się raz trąsilo / że w o-
 bozie parą meżow Eldat y Medad z predkaniem
 spodzłanie prorokowali / lud się zgorzyl / y do
 Aaroná ie ostarzyli / á Aaron rzekł do Możeyßá.
 Domine mi Moyfes, prohibe eos. Wszakże Moyżesß
 daru Bożego nikomu nie zazdroższac rzekł /
 Quid amularis? quis tribuat, vt omnis populus prophetet?
 & dat eis Dominus spiritū suū; Kładka mowis rzecz
 jest w krolestwie iákim Prorok / Ch: tylko to v
 nas w Polßze y w Litwie iákowie o cuneum Pro-
 phetarū. powiáły stoia prorokámi á owdzie
 nie dawno w obozie pod Warßawa bylá nie
 przeliczona Prorokow Kápitulá. Tylko nie wás
 dzi się pytać / iákich. Bo nie ze wßystkich może
 się brác znák porzadney elekcyey.

1. Reg. 9.

Num. 11.

V nas iá-
 twic.

Prorokowác tedy trzy rzeczy znáczy w pi-
 s nie swietym: Naprzód prorokowác / iednoż
 to co Boskie tráktowác táiemnice / álbo dyßkur-
 sem / álbo iezykiem: lubo to spiewáiac / lubo ro-
 kuiac. Prophetabunt filij vestri & filiz vestrz.
 senes vestri somnia somniabunt, & iuvenes vestri visio-
 nes videbunt. Tákich v nas wrzko Prorokow
 pod czas elekcyey á ktoby był przeliczyk Ták ich

Co to iest
 Proroko-
 wac.

Isa. 1.

bylo pełno ná Sermie/ idł kiedys w Alchaboe,
 wynn krolewskim dworze; iesli z wołacyey Ka
 plánstiey. Micheášowie; dobrzy Prorocy. *Qui*
Num. 16. tribuat vt omnes prophetent? iesli z natrętności
 ábo ráczy z Blácheckiey wolności iácy Sedes
 ciałowie; nie dobrzy Prorocy. Protestnie sis
1er. 23 przeciwko nim Bog. Non mittebam Prophetas, &
 ipse currebant, non loquebar illis, & ipse prophetabant.
Politicy ná á czy to swieckiey lubo Blácheckiey wołacyey
czas, á ha- należy/ tárować wolność kóścielná/ chcac two-
reticy za- rzyć przeciw oblubienicy Jezusowey ártikuly?
wize ná áby ná fundácyé máietności nie dawano/ áby sie
trętni pro- Kiežey kupować dobr ná kóściół nie godziło/ áby
rocy. ich dziedzictwá lubo sobie rowney we wšystkim
 Szláchty pieniedzmi tylko hácowano? Przebog
 nie máia tey od Duchá S. Kommissárey. Visionem
1er. 22. cordis sui loquuntur, & non de ore Domini. Práwiec
 on oboz ztey miáry byl statio Philistinorů tá zguia Phí
 listyiezcy/ cigánia/ á co wielka y ártka Pánsta ná
 czas sobie przez niewiem iáka zwiérzchność przy-
 wlažęáia. A owá Konfoderácyá á zá tež owó
 Prorocká wizya od Pána Boga! domágác sie
 áby wierzył kto iáko chce/ áby wiar wšystkich iáł
 Bydel w miechu bylá vníá/ wolnoścíá. Kze czy p:
wižye ich. pieczetowana/ wárowana. O coby to bylá zá
 vníá?

vnia: r choway Boże nie byłaby ani vnia Theo-
 logiczka/ kiedyby wolno wczyli/iedni że Bog iest
 grzechu przyczyrna/ drudzy że nie: iedni/ że nie:
 maß prawdziwego ciała y krwi w Sakramen-
 cie iſtornie: drudzy/ że iest: iedni że ſwietych wzy-
 wać nie trzeba: drudzy że trzeba: iedni że czyſcá
 nie máß / indulgentij nie maß / ſpowiedzi nie
 máß: drudzy y czyſćciec iest / y indulgencye ſa / y
 ſpowiedź iest. Niebyłaby vnia ani polityczka/
 bo ktoryżby ſie Kátolik/ Phineás iáki goracy za
 bluźnierſtuo / za krzywdę Bożą / za obelgę Na-
 ſwietſzey Pánnny do mieczá nie porywał: iákożby
 Król w ſwoich Królewſkich u iáſtách miał zbory
 nowe cierpieć? Nie niesli ci prorocy pokoju do
 Rzezympolitey lubo przez Konfederacya
 wrzkon o pokoiowai: ſtarży ſie Bog ná tákie Exech. 19.
 proroki. Decipiebant populum meum dicentes pax,
 pax, & non eſt pax, bo táka pax poſlá ná Konfede-
 racya Náhaſowe z Galádzytámi. Náiachal-
 zwieſtkim woyleſi Náhaſ. Galádzytkowie go pro 1. Reg 11.
 ſa o przymierze. Habeto nos ſederatores, á on rzeze.
 In hoc feriam vobiſcum ſedus, vt etiam omnium ve-
 ſtrum oculos dextros Ten mi práwe oko lupi /
 kto mi wiáre od Bogá / y od Koſćciolá podána o-
 deymuie / kto mi zelum Religionis zdziera, Dáie
 Bog

Ezech. 13.

1. Cor. 11.

Bog przyczyne/ czemu taki pokoy iest nie pokoy
iem. Dic a l eos, quia liniunt parietem absq̃ temperatura
Trudno zlepić kámiem z kámieniem bez wapnás
beda tam scissury/ o których Paweł S. moe
wi. Audio scissuras esse inter vos. obáli sie budowás
nie. Czemu Jeroboámowe krolestwo nie trwaó
toż temu: że Abiás w struzki plażez rozkrás
iawşy dał mu imieniem Bożym dziesięcioro
pokolenia: zşył sobie te śmácy Jeroboám/ to
iest? przyklił pokolenie do pokolenia: ále sie te
şwy zámşę proły. Nie przystoi ná godnoşé
twoie/ cny narodzić Polşki y Litewşki/ w zşy
wanym plażezu álbo latánym chodzić. Religia
twoia iest tunica Christi inconsutis, ktora iest li
iáki Aryuş/ iáki Kálwin porze/ Chryştus sie zá
nie zniebá weźmie. Tákich prorokow wazny Boże
od elekcyi zwiáşczą w tym kátolickim krolestwie/
wótkorý zámşę pobożni pánuia. Niech bedşie to
bie od nas dzieká Majás: **WŁADYSLAWIE
ZYGMUNCIE**, żeś miedzy temi Prorok
kami poważnoşcia/ roztropnoşcia swą medio
wał/ miedzy heretykami/ Schyzmátykami/ y ka
tholikami polityckimi/ coş tłumiac/ coş odkládá
iac/ coş przecináiac/ á roztrepnie przeşkody do
şpraw poważnieyşych vprzatáiac.

Powtore

Powtore prorokować iednoż to/ co rze- lacy Po-
 sy przyśle opowiadać/ albo obiecować. Tak lacy o przy-
 Elizeuś prorokował Jozaphátowi o wygrá- iztém Pa-
 ney nád Moábitami/ Johánowinád Syryy- nie proto-
 czykami/ Izaiás o zdrowiu Ezechiaśowi/ Jes- cy.
 remiaś o swobodzie Izraelowi. Pełne są tá-
 kich prorokow pismá/ ktorzy wiadomości o
 rzeczách przyszłych z obietwienia Duchá Bożego
 zásięgniony/ ludzi innych wczestnikámi czynili.
 Niy lepiá lubo nie tak sie' wysoko sádzimy/ á-
 byśmy sie' Bożkich o przyszłym pánie godnemi
 poczytali reuelacyi: wśakże prostym prorostwá
 onem idac trybem: *Vulgare & planum prophetiz* *Procop. in'*
Genes.
 genus est prænunciare ex bona semente bonam frugem,
 ex secundo ventorum flatu prosperam navigationem,
 ex apta chely, & gnara manu cantum suavem' wie-
 lesmy tákich v siebie Prorokow pod interregnumi
 liczyli/ ktorzy o przyszłym Naiás: *W L A D Y-*
S L A W A Szwiedzkiego Krolá pánowa-
 niu w Polsce y w Litwie prekowali. Bo c náru-
 tae sie' w prorostwie náprzód iego przodkami/
 obiecowaliśmy sobie po Elektorskich ánimuśách/
 że innego Pána Buktác nie mieli/ nád tego doyz-
 rzálego/ y ze wśech miar' záleconego Jágielo-
 wego potomká / ktorego pradziad Pruska

provincia nie nasyciona nakładow y krwi pol-
skiej odchlań/ madreścią y dzielnością swoją
do wieczney zkorona przywiodliedności. Dziad
Infanty przyczyniwszy zaczątey przodkã swego
około ziednoczenia narodow Polskiego y Li-
twoskiego dokonał roboty. Uciec S. pamięci
Księstwa Siewierskie/ Smolenskie/ Cierlichow-
skie/ Moskiewskie^o odiete narodo wi/ z odwaga
zdrowia swego y synowskiego Księcy pposi: przy-
wróciwszy/ granice iey daleko rozszerzył/ krot-
tã zacne Maiorum dzieła zatrzymywać: kto ich
slawy pozostale monumentã ostrożniey piast-
wać: kto z miłościã w szcãch wolnych narodow
nadanych praw y wolności od nich/ w szcã pion-
pieszczeney obchodzić sie będzie mógł y rmiã/
nad tego / ktory y dziel/ y slawy/ y miłości ex
asse hres został: Gnãuiac sie w proroctwo
miłościã obywatelow/ krotz sobie tego nie obie-
cował Krolom: Ktorego Wyuczynã znãłã synem/
wselkie stany conciuem/ Kycerskio cen. milito-
nem/ Księstwã wiernym administratorem/ gor-
liwym y ci y owi w potrzebach rożnych pãtro-
nem. Gnãuiac sie ktemu w proroctwo za-
slugami/ krotz sobie tego nie obiecował Krolom:
ktorego dzielność/ rozrywke/ odwage zdrowia y
doftat

dostatkow Moskiewska/ Woloſka/ Pruska etz
 pedicypa zalecika. Boni omnes Prophetæ. (mawiał
 Trasillus) optimi Chyromantz. Łatwie każdy *Man Roſes*
 Krolewiczowi zrał berło wymroży/ na których *p. 3 l. 2.*
 linie zabaw w oiennych pobaczy. Gnaruiać się
 nawet y publicznie Rzeczyposp. pożytkami/ y
 prywatnymi każdy respektami/ zwłaszcza po utra-
 cie nierównych dla oyczyzny kosztow/ y samego
 zdrowia niedostatkami/ potrzebami/ Kto sobie *lacy żoł-*
 Páná nie obiecomat? Kto nie wyglądał takiego? *nierze pro-*
 Ktory známi zroży/ známi na krwawych theá- *rocy?*
 trách bywan. By wiadom iest każdego odwagi/
 każdego rslugi/ każdego utraty. Jaki taki sobie
 rokuje. Widział oczyma swemi moie wierność
 czulość/ dárstkeść y meżność/ widział niebespie-
 czeństwá/ widział koszty/ widział rány/ będzie
 m Gálba/ Ktory bawelnicami swemi krew zran- *Pompon. La-*
 ciełaca ocierał/ plástrami obaruiat/ kitayka wią- *tu.*
 zał; będzie nagradzał/ będzie dolyny niedostá-
 tkow hojnością Pánstá wyrównywał. Zład
 się ten duch prorocki bierze? Ktorem sobie ko-
 dy o tym Pánie dobrze tuży. Oskarżono raz
 Káia Furiuszá w Rzymie/ iakoby się czárćmi
 bawil/ że się v niego záwſe żyzny ná polu pro-
 dzay zjawiał/ á v sąsiadow lada iaki. On ná co

brone przyniosł swoje plużyce/ brone/ stáwil ra-
 zę wóły ná ratużu. inowiac Teć owo sa moje
 czáry, zá ktorych spráwa obfityści zboża do-
 stepnie. Podobnym wierze sposobem każdy
 żołnierz swego koniá/ swoje oreże/ swoje blizny/
 swoje ná máietnościách škody/ ná oko Nias:
WŁADYSLAWOWI przy Setmáńskich áto
 testácyách wystáwi á ná wywod sie prorostwá
 sposobi. Teć rzeczy sa Miłośćiny Krolu, ktore y
 o szczęśliwem panowánium twoim, y o promocyey
 moiey mnie prorokiem uczynily.

Prorokuie,
 kto Pána
 miánuie.

Potrzenie prorokowác iednożto/ co Pána
 miánowác. Spiewa Zachariaś nowo národzone
 mu Janowi. Et tu puer Propheta altissimi vocaberis.
 Alkiedyż Jan S. prorokował? Prorokował
 kiedy Iśráelskiemu ludowi pálcem Pána pokas-
 zał. Ecce agnus DEI, ecce qui tollit peccata mundi.

Joan: 1.

Salui lib. 4.
 de Prouden.

Ktory iáť wielki był Janow przywiley słuchay,
 my Saluianá. Quanta ista Ioannis dignatio est il-
 lum emulgatoria palam signasse voce, quem Pater ce-
 lestis æternali fudit mente, temporali circumfudit carne?

V nas ko-
 żdy szlá-
 cheie Pro-
 rok.

Tákich v nas táť wiele iest prorokow/iáť wies-
 le Elektorow/iáť wiele Koronnych y Litewskich
 Szláhcicow/ z ktorych każdy wola boska so-
 bie tłumáczy/ á tego wolnem miánuie głosem /

Kros

Ktorego Bog przedwiecznem w Konsistorzu rzą-
 dy niebieskiey nąznaczył dekretem. Známienita
 zaiste narodow nąszych záletá/ niepospolita praes-
 rogatiuá/ ponieważ y w Jerárchyej Páná Jezus-
 sowey nie wšyscy prorokami/ nie wšyscy wy-
 rokow Boskich tłumáczámi. Nunquid omnes
 Prophetæ? nunquid omnes linguis loquuntur! nunquid
 omnes interpretantur! V Zachodnych Indow ná-
 Bešciu/ v Synencytkow ná trzech tylko mážách
 ku obierání Krolá wšysktá ležálá powážnosť:
 v nas lepať iákom wyžey rzekl/ Cuneus prophetarũ.
 Brobuie ná čas tego domowa práktiká/ Bro-
 buie obca potegá/ ále go cuneus/ Eliń wolnych
 worow nąszych wytraca; á tego podawa/ ná
 Ktorego Polštá y Litewštá swoboda przypada.
 Inne narody zcudzych rku pod čas obumarlych
 Krolá biorą. Kóstazal Dawid zchodzac zświá-
 tá ludowi/ áby Sálomoná koniecznie przyimo-
 wať. Ipse sedebit super solium meum, & ipse regnabit
 pro me, illig pręciplom vt sit dux super Israhel, & super
 ludam. Lud rad nie rad musiał przyimowác.
 Et respondit Banaías filius ioiada Regi dicens Amen.
 sic loquatur Dominus Deus Domini mei regis. My zaś
 niewoli áni musu do przyimowání Páná ni-
 gdy niem um/ ták go sobie wolno stánowiemy/
 że mu bezpiecznie mowić możemy. Quid dilecte

1. Cor. 12.

Richten

Roznosc
 między in-
 nemi na-
 rodami y
 naszym
 strony Pro-
 rokow.

3. Reg 1.

Pron 31.

mi? quid dilecte vteri mei? quid dilecte vtorum meorum?

Inne narody zá Krole ná dzienniku swym tak p.

psal 65.

Bogu dziekuia z Dawidem. Posuisti tribulationes

in dorso nostro, imposuisti homines super capita nostra:

4 isdra 7.

Myzás za swego dziekuiemy z Edrašem. Dedi-

sti nobis virum consiliorum nostrorum, quem prae-

tauimus tibi a principio. Wspánialosc narodu ná

šego/ podlegác owemu nie znosi/ kemu náđ so-

*Komu Po
lacy podo-
bni w ele-
kcyách*

ba nie dáie zwierzchności. Polacy włafni sa In-

dyficy ptacy ná kształt czaiet nášych/ pupulás ie

názywáia/ ktorzy tylko zá owym z rodzaím swego

leca/ kteremu po dlugich z soba konferency-

ách czubek nastrzypiaia/ á bialy kómięzek w nosie

w scibiáia. Krol lepák koždy polski moze sobie

Nicol Menig.

ná kórenie napis Lotariusa Cesárza rysowác.

A vobis, praz vobis, pro vobis. Od was, nad wami, zá

wámi. Kochaycie sie Pánowie koronni y Litewsci

wtey wolności/ trzymaycie przywalcie w bystie

mocno; lecz ten ktorzy w bystkich innych zrodlen

Sabellicus.

ieft/ narmocniey. Cinogyrus Albencyt ná woy-

nie Máichenstiey tak sie duzo o wolności oy-

czyste z Medycytkami rcieral/ žemu plácu nie

ztrzymawšy tyl podáli: w Báltze (iák to w ze-

miešcie bywa) biegac/ puklerz/ y znał Gemán-

ski porwáli/ á žeby sie przy tey choć máley ko-

rzyšci ostáli/ w okret ktorzy stal przy brzegu

stoczy

Skoczyli/ y vyeżdżać myslili. Co tu Cynogyrus/
porwał prawa rękę okrei/ chce go zatrzymać/
wzięto mu ias; porwał lewą; wzięto y te; porwał
zębami/ trzymali iako mogli/ y potimogli. O eny
Xycerzu/ zdążyłeiby Bog wielu meztwá twego
y wierności ku Rzeczypos. náśladowcow! Ko-
rney PP. Polacy sławy doydziecie/ iesli sobie
tego puklerzá (wolney Pána elekcyey) ktorym
inże wszystkie prawa záśłaniacie/ tego znaku/
ktorym sie od cudzoziemcow dzielicie/ żadney
potedze wydrzec nie dacie.

Zgromadziłście sie tedy wielbni Prorocy
pod Warszawę/ a zgromadziłście ná to/ abyście
nam Pána wyprorożowali/ ná ktorego świat
wyglada/ á Kapituly waszey przez posły pyta.
Quahs est dilectus tuus ex dilecto ó pulcherrima mulie-
rum? quahs est dilectus tuus ex dilecto? quia adiurasti,
(inże text ma) suspendisti me: ná tego/ ktorego o-
wdowiała Ruth oyczyná oblubiencem mieć za-
da. Excède palliū tuū super me, quia propinquus es mihi.
ná tego/ ktorego Kieztwo Siewierstie w ostá-
tnim niebezpieczeństwie ratunku /mocy/ y pote-
gi krolewstiey wzywaniem zaciaga: Congrega-
ta sunt aduersum nos gentes per circuitum, vt nos aufe-
rant, & parant venire & occupare munitionem in quam
confugimus, ecce populus multus, cuius non erat numerus
portan-

Ná co się
ziachano
pod War-
szawę.

Capit. 8.

Ruth 3.

1. Mach. 7.

portantes scelas, & machinas, vt comprehendant munitionem, videte quia cepit bellum, & clamor belli ascendit ad cælum sicut tuba, & clamor magnus de ciuitate dicens. Pugnate hodie pro fratribus vestris.

Dwa sie tresne przypadki Saulowi od

1. Reg 10.

Sámuelá idacemu nádáły. Pierwŝy ten/ że le dwie sie prorokom pokazal/ zaraz Prorokiem zostal: A iemu co bylo potym? wŝak on nie o Proroŝtuo lecz okroleŝtuo stal: Snać tu Duch S. iedne nátracil tájemnice/ że każdy Krol ma byc prorokiem. Iemu naleŝy rzeczy przyŝle wpá

Campan: in
vita eius:

Krol ko-
dy pro-
rok.

Ier. 1.

Psal 2.

trawác. Ego (mawial Plusius) cum diuinos oderim, illum tamen Diuinum velim, cui interfit pericula populi impendentia praesentire, praeuertere, praeuocare, iemu naleŝy dobro pospolite ŝezepic/ zle wy-
korzeniać iemu publicke budowác/ private obálác/ co prorokowi rozkazano. Ecce constitui te hodie super gentes & super regna, vt euellas & destruas, & disperdas, & dissipes, & aedifices & plantes; iemu naleŝy iáko Prorokowi wola Boŝa opomládác/ zákonu/ ktory mu Joiáda kaplan z mieczem po-
dawa/ ludzie wŝyc. Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius, praedicans praeceptum eius, & testimonia eius. Poymuie ia te Duchá S. tájemnice/ ále owey nie dokónca; czemu Saul bez dlugich Prorockich konsultacyy/ bez sporych namyslow/ rad/ traktatow zostal Pro-
rokiem

rokiem! czy nie trzeba było na to wielksey czasu
chwile? wielkzych deliberatij? disceptatij? Wasz
to konterfet Prorocy Koronni y Litewscy / wy
lubosciená inżych mniey wáżnych materiách / y
ná budnych ertách / nie tylko dnie / tygodnie / ále
y cále miesiace pokładáli / kiedy wam iednak
przyšlo naywiekszego Proroka przybierac / kro-
lá wotowemi podawać glosami / tesćie naywas-
żniejszyá sprawy / nie mowie tygodniem / nie mo-
wie dniem / nie mowie godziną / ále niemal ies-
dnym kwádrántem odprawili. A to co? Cus-
do Polskie! gdyż takiey y tak pretkiey zgody o-
nás / ile gdzie o Pána idzie / tryb pospolity nie nies-
cie. Wsposir nicie sobie ná przeštych czasow in-
terregná zważczá po Władysławie pod Warna-
poległym / po Henryku / po Stephanie / czy ras sie
Elektorzkie wotá ná rozne kandydaty dzielily? czy
raz nam Elekcye wojny przynosily? ykrwia sie
oblewály? czy raz wprzewloke lat kilku posly? bá
y w taką zamieštkę / że sie ráżem kilká Elektó-
mi ná krolestwo Polskie do śmierci pisáło. A
przyczyna wszytkiego iest nášá libertas / z kro-
rey ácz dobrej mátki / zlá sie czesto corká dis-
cordia rodzi. Jest krolestwo náše / gdyz sie też
orlem pieczętuie / podobne Ezdrašowemu orlo-

wi. Widziałem prawi á to orzel. wychodził
z morza, ktory miał skrzydeł dwanaście y pier-
rze, trzy głowy &c. Bawszystkie wiatry morskie
wiaty nán, y z bierały się z pierza lepakiego wy-
rasstały pierze przeciwne; srzednia głowia była
większa niż innne głowy, a z tych głow głos nie
wychodził ale zpośrzedku ciała. Mamy dosta-
tek skrzydeł ktorem: latamy/ sławę/ wolność/ maie-
tność/ dowcip/ umiejetność. Mamy trzy głowy
ná każdym Szymie/ Krolewstwie/ Senatowstwie/
w posłach słachectwa/ á tá najwiękšá/ bo z wiela
powiatowych rozumow złożona; wiele często
ná orla polskieę obce wiatry/ cudzoziemskie duchy
fakcye y praktyki przetoż piórká n deliberacyach
w przeciwne się strony często obraćia/ co żáło-
śnawato oplakania godna/ że nie zawsze zrozumu/
ale srzedku ciała/ to jest z bezucha/ z dobrej wsty
głos wychodzi/ często motwia przepiórkę/ kuro-
páctwy/ fałszywy zobiádu iákieę Potentáta/ ktory
chlebem głosy sposabia. Moglby kto w nášey
poselskiej izbie rysować on obraz/ ktory w Rzy-
mie w Kapitolium y w ogrodách Watykańskich
stárożytność rysowała. Polikletes powroz
bećci/ á osielek z tyłu rospłátnie: tak y w nas/ ies-
dni ná rzeczách się znáiacy nieci mądrych. Konces-
ptow

p: ow y słow powaźnych w iia ʒnury / rzd 301 es
mych wiąza / á krosz konca choć mniey wóciuy /
byle w rzad poselski ná sobie nośacy / porze / y we
zly punktow námonwionych rozwiżuie. Musi to
tedy byc cudo wielkie / kiedy wśyscy od pierw
ʒego do ostatniego / od naywieʒszego do na
mnieyʒego sobie ʒnuru domogli / kiedy skrzydła
y piora orle wespół sie zlażyly / kiedy wśyśkie
tát koronne iá Łutewskie zwierzetá / lubo roznych
natur y familyi iednem gościnca torcem do iedneg
Krolewskiego kresu przyśly. Vbi erat impetus
spiritus gradiebantur, nec reuertebantur cum ambulare.
Kiedy rozne piszalki iedneź note wygráwały.
Si vnus flatus inflat duas tibias, non potest vnus Spiritus
implere plura corda: plures linguas? si vno flatu
impletz duz tibiaz consonant! quomodo poterunt im
pletz plures linguaz vno D E I spiritu dissonare?
Málowal bym ná oney ʒopie Kollegium zwo
lennikow Páńskich ná ducha S. czekáacych / á
dalbym napis. Cor vnū & anima vna. Stánał tedy
Máias: W L A D Y S Ł A W Krol Szwedz
ki / obrány Cár Moskiewski zá zgodnemi wśy
śkich elektorow glosami Kroleu Polskiem /
wśyśkie motowe tabliczki / wśyśkich Woies
kostw / wśyśkich powiatow / wśyśkich ʒłach
cicow w iego sie naydostoinieysey osobie ʒie
śnoczyly.

Encyly.

Ezech. 17. **Dnocyty.** Hæc dicit Dominus. ecce ego assumam lignum Ioseph quod est in manu Ephraim, & tribus Israël, quæ sunt ei adiunctæ, & dabo eas pariter cum ligno Iuda, & faciam eas in lignum vnum, & erunt vnum in manu eius, & seruus meus David erit Rex super eos, & pastor vnus erit omnium eorum, in iudicijs meis ambulabunt, & mandata mea custodient, & facient ea. **Stanisław ADYSLAW**, á stánal niepominiom m łosowych kámiezkow wšystkich celem/ktory sie do nich nástáwíl wšelkiem cnót y krolewstich przymiotow apparatem; tam nie chybiłá fortuna ná/ gdzie zmierzilá przed tym cnotá.

Muziká
Saula po-
tyka.

Czemu?

Co iest kro-
lestwo bez
Krolá.

Drugi nadal sie Saulowi trefunek. że go gremádna Muziká/ arfá/ beben/ pißczalká/ lútnia zpodkálá; Coż? triumphże to iáki? czy wesele? Ták iest/ y triumph y wesele y prorokow/ że do poztu swego Krolá prorokiem przybráli. Wielka co prawda rádosci y pro- rokow támeicznych materia z no wego proroka/ ále więkšá nieprorokowanie y nas z nowo o- bránego Krolá Naiás: **WŁADYSLAWA**. Niewiem czego onym prorokow bez Saulá nie dostáwáło; niewiem co też im z niego korzyšcy przybyło; aleć wiem ná czym prorokem nášem bez Krolá schodziło? Coż iest Rzeczposp: bez Páná? to co woysko bez Hetmaná/ to co rzos- dá bez pásterzá/ to co okret bez sterniká/ to co ciáło

śiało bez głowy/ to co świat bez słoneczney. iā
 sności/że wśad strach iā w ciemnościach. Siue
 Spiritus sibilans, aut inter spissos arborum ramos auium so-
 pitus suavis, aut vis aquae decurrentis nimium, aut sonus
 validus precipitarum petrarum, aut ludentium anima-
 lium cursus inuisus, aut mugientium bestiarum vox, aut
 resonans de altissimis montibus Echo deficientes facie-
 bant nos prz timore, omnis enim orbis terrarum lym-
 pido ante illuminabatur lumine, & iam vna tenebrarum
 catena manebant colligati. Czula y znala dobrze
 Wyszyna nasa/ co to byc bez oblubienca wodo-
 wa/ bez opiekuna sierota. Nie masz v nas one-
 go Epiroty / Goyzppem go nazywano: byl
 Pyrrhus Krol dzielny / czyny / sam czesto na
 wojnach straz obiezdzał/ sam woyska/ iuz traba/
 iuz bebne mze snu obudzał: kiedy po legł/ Gos pp-
 na spanie sie dluzie/ nocny czurno prowadzonych
 metuiac/ resolwowal/ y nuczyl giermeki/ aby
 iesliby sie ocknal/ temi go slowy wesnie potu-
 bal: Dormi Gosippe dormi, Pyrrhus qui excitet non
 superest. Nie masz mowie/ v nas takich zwlaŝcza
 pod interregnum na sen twardy resolutow/ nie
 zasypiano v nas po krolu wspionem: czulo kolo
 Senatorstkie w cudzych gospodach/ czulo kolo
 Flacheckie na polu w namiotach/ czulo kolo
 Zolnierstkie w obozach. Coz ich budzilo? Bu-
 dzila ich sama wyszyna potrzeba/ Pána vtrata/
 budzi

Sap: 17.

Epitom var:
był.

Łuś iły z tąd y z omrad nādchodzące niebespie-
czeństwa/ budziła o drugum Panie nārédá. D
nas lepať czego oyczyzna przez Naiés: W L A
D L A W A obramie nabyła! Nabyła sławy/

Prou 29. Vir iustus erigit terram. Nabyła twierdzy. Rex sapi-

Sap 6. ens stabilimentum populi est. Nabyła żywego w
wa i plimie ściach orákulum. Diminatio in labijs Re-

Prou 16. gis, in iudicio non errabit os eius. Nabyła żywota.
In hilaritate vultus Regis, vita Nabyła w śelkiego lloz

Ecclef. 10. go stáwienstwa Beata terra cuius Rex nobilis est
Nabyła w śelkiego od zlego bezpieczeniśwa.

Prou 20. Rex qui sedet in solio iudicii, dissipat omne malum in-
tuitu suo. Przetoż w wdzieczności się poczuwá-

iac á maiestátowi boskiemu zá Krola Pána o
bránego dziekuiać dobyła ársy y lutnicy. Zaczá

*Radość
wszystkich
znowo o-
branego
Pána.* Naywielebniejszy Primas po ogłoszeniu ele-
ktorśkich wotow. Te DEVM laudamus, á zá in-
cepta iego/ Jásnie wielmożny Senat duchow-
ny y świecki/ Bláchetne po śerokich polách roz-

*Tryumph
Warzaw-
ski*

włokle/ á ledwie okiem przezyżane rycerskie
woyská ná koláná xpadły nabożnemi głosni
Krolowi nad Krolmi Bogu w Troycy/ przez te
niebieśta mutete winna chwále/ y dzieke prowá-
dziły y Kongrty. Dobyła táż oyczyzna bebná
y pieszczalki/ ktorými pobudzona gesta się strzelbá

zwałow ozwála/ ozwał sie y tryumph gwie-
 zdom równaiacemi sie ogniami/ ktore nocna
 ciemność w dzienna iásność obrócáy/ ozwa-
 ly krzykliwe á radosne głosy/ ktore sie nie iuż
 tylko po kościolách/ po vlicách / po rynkách
 dzwiekiem/ ále bárziej po sercách weselem roz-
 legály. Wsłyszeliż niezwyčajna animuše o-
 bey málá radosć / á ná wierzch sie przez ieżyki
 iák przez obsite kanaly winšowáním wylewála.
 Wiec tá wreciśtość nie zánwierála sie Wársaw-
 skiemi walémí y murámí/ ále sie y przez Echo po
 koronných y Litewskich miáštách roznošilá. Ty
 miedzy innemi Wilno W. K. L. stołeczne miá-
 sto/ co czyniś? Sest sobie z ruku do ruku/ od ko-
 ściolá do kościolá podáieś / á przy rádosnych
 pieniách/ á rzelbách/ przy tryumphalnych ogníách/
 głosnych átklámácyách P. Bogu dzięki oddá-
 ieś/ że thron krolestwa wákuia cy Pánem osá-
 dził/ á Pánem takim/ ktorego przy krolewskim
 rrodzeniu/ wychowáníu/ ćwiczeniu godność /
 dzielność/ dowcip/ rozrywká/ wielká oyczynie
 korzyść snadność łagodnych obyczáíow vpeddá-
 nych miłosć/ sława po świecie z gromádzoną y
 rozkrzewioną v národow obcych wzietosć/ od-
 waga ánimušu nie wíedney wojenney potrzebie

Tryumph
 inszych
 miast.

Ofobliwie
 Wilna.

doświadczenia z nieprzyjaciół wygrana gotule.
Awa po onym nieśmiertelney pamięci Redicu /
koždy sobie Naiás: *WŁADYSŁAWA* Kro-
lá winśuię / tak / iáko lud Iśráelski Eálon.ená
2. Reg 1. winśorral po Dawidzie. Quomodo fuit Domi-
nus cum Domino meo Rege, sic sit cum eo, & sublimius
faciat solium eius, a solio Domini mei Regis.

I zakonu
societatis
naszey.
Societas náśá namnięśa / lubo znikić m
w antágonia nie wśtepuie; wśćkże śc má z soba
certuie / nie tylko w Warśáwie / ále y wśedzie / y
tu we trzech domách swoich w Wilnie / to pyrás
midámi / to kóleśśámi / to státuámi / trabámi /
bebnámi / dziátłémi / ráczemi / to innemi od wyś
myślu y kóśtu przy wócisłey ofierze znákámi /
świátu oświadczyłá / co nayzácnieyśemu kro-
lewśkiemu domowi / co Naiásn: nowo obráś
nemu krolowi / co swemu synowśkiemu y pede-
dánśkiemu áfektowi winna byłá; winśuiac śre-
cem wprzeymem y sluzebnem icmu Pánśtwá /
Kzeczyp. Wodzá / kóściolowi Patroná / sobie os-
piekúná / obronce / śkłonności Pánśkiey ku ná-
mnięśemu zákonowi pożeslych redzicielśkich
maieśtatách dziedzicem. Quia Domini est assumptio
1541: 22 nostra & sancti Israel Reges nostri á przytym Náywyś-
śego maieśtatu prośac / áby go nam dlugo w-
3drec

zdrowiu w szczęściu/w sławie w wśelkim ble-
 gosławieństwie ná thronie chował/ábyz tych cu-
 dow ná swej elekcyey ziawionych ná oko po-
 znał/ co Samuel Iśráelſkiemu Krolowi opo-
 wiedział. Quando venerint signa hæc omnia tibi, fac
 quæcunq; intuerit manus tua, quia Dominus tecum est.
 Niech będzie *Naiás*: Krolu Bog przytemnemi rza-
 do. i. twoim/ rádom twoim/ wyrokom twoim/
 wojnom twoim/wśystkim obmyślow/dzielom:
 pośtemptom twoim. Niech się weseli *Izraël*
 (Krolestwo Polskie) w tym który go stworzył: á
 synowie *Syonſcy* niech się ráduia w Krolu swoim.
 Niechay imię iego chwala w śpiewaniu ſpole-
 dznym: ná bebnie y árſie niech mu gráia.

CZĘŚC TRZECIA

Po ſpolney Krolá Páná Elekcyey, ozyna się iák
 ziemiá, ták niebo z vrocystá *Symphonia*.

Jest to ſtárodawny v *Grækow* o-
 byczay/ o którym znáć dáie *Sygo-*
nus *N. Ch.* że ſtóró nowy *Mor-*
nárchá imię krolewſkie álbo *Ceſár-*
ſkie

Lib. II. de
 Princip. Ori-
 ental.

Staroda-
wna no No
aninacyey
Krolow
cerymo-
nia.

ſcie otrzymywał/ nie czekaiać koronacyey/ rozsy-
lal po prowincjach/ po Kieztwach/ po pewnych
Państwach ſwego / ile owych/ ktore ſie do ele-
kcyei jego głoſami przykladaly miastach/ pocze-
ſny konterſet twarzy ſwoiey/ ktory z wſzelka uccio-
woſcia obywatela przyimowali/ wſzystkym iak
domowym tak goſciom wreczyſcie na pozor wy-
wieſzali/ ſłodkowdziecznymi pieniazmi/ y okrzyk-
mi krotkieg/ ale zwycajnego textu *VIVAT REX*
wdziecznoſc y publiczna *Xp.* radoſc oſwiadcza-
li. Ta Ceremonia y nas po ogloſzeniu nowego
Pana Naias *WLA DYS LAWA ZY-*
GMVNTA, ile ſie tyka vſhanowania ma-
ieſtatu dobra ieſt/ y chwalebna: wſakze ile pra-
ca krolewſka zaciaga do rozſylania po Pań-
ſtwach/ Kieztwach/ Krolewſkiego ſwego o-
brazu/ mniej ieſt potrzebna. Nie trzeba tobie te-
go/ Miłoſciwy Naiasnieyſzy Krolu/ abyſ po
miastach przezacney twarzy twoiey konterſet
rozſyłał: *Melior est pictura morum quam colorum, ve-*
Maximu. *nustiores sunt oris linea, quas nulla depravat moris tinea.*
Wymalowales ſie nam Naiasnieyſzy Krolu nie re-
ka cudza/ ale wlaſna/ nie martwemi ſarbami/ ale
żywemi cnotami/ ktore okraſza bryzela niezbla-
kowaney krwie Jagielowſkiey/ oſwieca zloro-
Baſia

Báńcowy lázur odziedziczoney po Władysławie
Jágiele Religiey y roztropności/ po drugім *WLA
DYSLAWIE* Krolu Polstim y Węgierstie-
skim zá chęć Bożka gorliwosci/ po Kazimierzu
hojności/ po Albrechcie y Alexanderze wspania-
łości/ po *ZYGMUNCIE* trzecim ze słym nie da-
wno r odzicu pobożności/ mierności/ siromno-
ści / lástkowości. Awa przy takim żywym kro-
lewstkich enot y przymiotow obrázie/ słuzna á-
by sie owe dwie prowincye iedną nádolna ziem-
stka/ druga gorna niebieska/ ktore sie ná Elektora
Krolá kátkulami skládaly/ dzis sie tež ná dwa
chory rozsádaly/ á nie mniej rádosnym iák w
rozystym okrzykiem *VIVAT REX* po vlicách/
po rynkách/ po gościncách kráin swoich oglašá-
ly. Przysluchamy sie naprzód owemu *VIVAT
REX* ktore opiewa chor ziemski: przysluchámi sie
potym owemu *VIVAT REX*, ktore opiewa chor
niebieski.

Ziemia opiewa swoje *VIVAT REX*
Naiáśnieyszemu Krolowi.

B Ogata leśt swieka/ á bogátka nierówno
od kándzonow/ pádpanow/ koncertow/
Na Duchá

ziemia fo-
remniej-
szego win-
szowania
Krolowi
nie ma nad
parę słow.

Duchá S. Kapellá/ *N.* Ch á przecie áni Kapellá
świecká áni Kapellá Duchá S. nic celniejszy/ nic
ozdobniejszy/ nic forernniejszy. / ná wesoly okrzyk
Krolom / Cesarzow / Monarchow / gdy ná
thron godności swej wstępuia nie wyspiewy-
wa nád te páre słow/ *VIVAT REX*, Mowiac
do stylu świeckiego: Besnaście takich Krolestw
álbo Pánstw Grosárdus y Philippus Leonise-
rus wyliczyli/ które tego okrzyku/ *VIVAT REX*
przy inauguráciiach Pánow swych rżymały. Mo-
wiać zaś do stylu Duchá S. w księgi Krolew-
skie weyrzycie/ iáka nowego Krolá aklamacyá
potyká: iáka Saulá: iákaż. Ektorogo Samuel
publikowal ludowi. Certé videtis quem elegit Do-
minus, quoniam non sit illi similis in omni populo, clama-
uit omnis populus & ait. *VIVAT REX*: iáka potyo
iáka aklamacya Salomoná: iákaż. Sumplis Sadoc
Sacerdos cornu olei de tabernaculo, & vnxit Salomo-
nem, & cecinerunt buccinis, & dixit omnis populus, *VI-
VAT REX SALOMON*: iáka Joásá: iákaż. Produ-
xit ioiada filium Regis, & posuit super eum diadema, &
testimonium, feceruntq; eum Regem & vnixerunt, &
plaudentes manibus dixerunt. *VIVAT REX*
Wiec to y mnie dżwona Krolim wielkży wiecey
potrzebuie: potrzebuie nie tylko żywota/ ále y zdro-
wia/ y szczęścia/ y potegi/ y wstárbach zamożno-
ści

1. Reg 10.

3. Reg 1.

4. Reg. 11.

ści/y wielkiey po świećcie sławy/ czemuż mu nie
wiecey Rhetorykǎ ziemskǎ winię iedno żywo-
tǎt v I V A T iniech żywie; czemu nie mówi? Niech
lǎtǎ w zdrowiu y w beżesćiu pędzi; niech ser-
tunnie pǎnuie; niech w skǎrbǎch obfituie; niech
bedzie poteżnym / walecznym/ ku nieprzyiacies-
łom strǎżnym; O rmież ziemiǎ tǎkie ile ku Pǎ-
nom phrazes/ z kǎd teraz tǎ skǎpość? Kiedy ia sie
o tym zamyslam/ nayduie tego dwie przyczyny.

Czemu?

Pierwsza przyczyna iest tǎ. Lubo w bystkie-
go poddǎni Krolom Pǎnem rprzezn. ie nǎ ser-
cu żyć/ cokolwiek do ich albo rećiwosć/ al-
bo pożytku/ albo poćiechy należaczego byc znǎ-
ia: wśǎkże tylko sie z żywotem przez glosne o-
kryty ozywǎiażę innych w bystkich rzeczy/ ktorych
Krol potrzebuie/ może albo swoia rozrywkǎ: al-
bo poddanych wsluga y dziełnosćia dostać/ sa-
mego tylko żywota trzeba mu z niebǎ zǎsiegǎć;
do zdrowia naydzie doktora/ do potegi naydzie
pobory v poddanych/ do wesolości naydzie
korzenne wina/ naydzie cythry/ lurnie/ tyorby /
ćymbaly; do porzadnego pǎnowǎnia naydzie
prǎwne ǎrtykuly/ poważne Senatory/ powol-
ne poddǎne; nǎ w bytko Pǎnem/ nǎ żywot tyl-
ko Boskim żebrǎkiem: ǎtoż mu tego życzemv /
N3 czego

Przyczy-
na pierw-
sza.

czeg mu dać nie możemy. Wziawszy Jákub Pá-
 tryarchá perx na iuż nowine o Jozephie w Egi-
 pcie pánuiacym/ aby tym bázniey á bórziy wie-
 rzyl/ y pewniáa go syna iá náwziecienym ple-
 nem dla wyżywienia/ ktory en obaczmyśy iáko-
 by sie zefnu oczuémśy rzekl. sufficit mihi si adhuc
 filius meus ioseph uiuit. Jákubie coż ty mowiś
 sufficit! á nie trzebaż tobie po Jozephie wiec-
 nąd żywot iego? nie trzebaż y scimemu Jozeph-
 wi wiec- nąd to aby żył? trzeba; ále iesli Bog
 da żywot/ dziełny Jozeph/ ośtátká cnota dostá-
 nie; nie Jákub że też Jozeph ná wielkich rza-
 dách vsiadł/ ná niczym mu/ co do dobrego mies-
 nia/ nie zeydżie; wie náwet o baczeniu iego ku
 rodzicom. dość mnie, práwi/ że on żyw, potrzeb
 sie y moich y swoich domysli. *Eduárdus* wtory
 Krol Angielski miał zá herbowy kleynot rłoro-
 nowána pšezole/ ná ktora rosá niebieska spada-
 Napis. Vitalis czlitus aura Okolo tey pšezoly roy
 latał mnieyśy pšezol/ wšystkich bedacych ná
 robocie; iedne miod znośa; drugie celti w pla-
 strách robia/ trzećie mátki od Berštem bronja/
 Napis. Agmina dant reliquum. Dał znáe mady
 Krol/ że káždy Monárchá żywot ma z gory/ inne
 potrzeby z zbieráney družyny. *A*za nie w tenże
 sens

*In farrag.
 ymb:*

sens Charondas Cesarz Rzymski patrał / kiedy
 często a często mawiał. Viuere cura Dei est ; nobis sine
 cetera cura, á za nie też tajemnice Macedonczy
 wyrażali? kiedy do Perseusa ostatniego swego
 Króla złota statue fortuny nosili ztymi słowy.
 Dent superi vitam ; nos fortunam ; iednym słowem
 służna y náder służna / że krzyklywemi głosami
 żywot temu zniebá zwabiamy / ktorému / lubo
 nas ná inşe rzeczy przy Bóstey pomocy stánie /
 żywota dáć nie możemy. Já czym podoba mi się
 swychay v Baktriáńczykow / ktorzy kiedy dzień
 doroczny wrodzenia królewskiego obchodzili /
 Rupressowe drzewá / ktore śmiertełności wizer
 unkami były / á ná truny Pánów się dostawały
 palili / á Cedry y Myrtiły ié żywota niezkáżitel
 nego symbolá / ná promienia słoneczne wysta
 wiały / woláiac. Pluant vitales Regibus ignes. A ié
 sli każdy naród Króle swoje tym radośnym / á
 że tak rzekę / tym żywotnem pieniem potykał / te
 dyc v twoiá Majás. *WŁADYSLAW* Kró
 lewska godność / y náśá poddaństa vniżenosć /
 y sama rzeczy służnosć po nas te wyciąga / á by
 smy iuż nie niemieni y martwemi wizerunkami /
 ále głosnemi y żywemi áfektami toż *VIVAT* ,
 áz záwżé / wśáktże osobliwie teraz / kiedy sze
 śliwie

Sabel.

Politian in
Miscellanen.

Epitom. varz
kyst.

Pienie pol.
skie.

Slawie nam p inować zaczynaß/rowna nota y o-
chota spiewali. Daje znac Strabo/ że wystá-
wil Zimon w Egypcie iedne mistrna nie dale-
ko od Serápidy kć sciola ná wierzchu gory stá-
tne/stroyne w poßrzedku narzedy instrumentálne
do grania służace máiaca / przez ktorey wstá-
słonce co dzień wschodzac premienie wpußcza-
ło/ ktore skoro sie instrumentow dotykały/ stá-
tua piśńá dziwnym sposobem wygráwála / Kto-
ra y sáma nowo nástáiace słonce witała/ y o-
bywatele okoliczne wesolym heynalem o wynis-
kley iásgności rozweselála. Ta státua ia krole-
stwo náße polskie názwie/ státua mowie/ w
przezyme obywatelow swych ku Pánom/ cfekty-
iák korigon ne piszalki w sobie máiaca: Kto-
re oto kiedy ty/słonce náße Polskie (Máiás. Kro-
lu) ná horyzont náß wstepuiace premieniami
Majestatu twego przerażáß/ státua náßá we-
solac piosńke w sposob witania VIVAT REX
wykrzyka / á do wprzezymego winßowania
wszystkich sercá / wszystkich izyki pobudza.
VIVAT, VIVAT, VIVAT REX VLADISLAVS.
Chybábym ráczey krolestwo náße názwál ona
cudowna Olympiey sala/ ktora Septaphenon
stárożytność tytułowála. Ta iz siedm mistr-
na kens

na Kontamercy sklepów miała każdy głos
siedmiorakiem odgłosem oddawała. Toż się y v
nas właśnie dzieie Właias: Królu ono Wárszaw
skie pò nominacyey wróziłey twoiey krzykliwe
wszystkich elektorów VIVAT REX, roznosi
się po wszystkich naszych Prowincjach/ po wiel
kich y małych Polskach/ po Kiełstwie Litewskim/
Ruskim/ Pruskim/ Smudzkiem/ Mazowiec
kiem/ Instantkiem. VIVAT, VIVAT, VIVAT.
VIVAT, VIVAT, VIVAT, VIVAT REX
VLADISLAVS. Wszyscy się radują/ wszy
scy wynagwia/ wszyscy Majestátowi Bożiemu
dziękują/ że nam z onego drzewa Jągielowe
go/ które siokiera śmierci w naddziadach/ w pra
dziadach/ dziadach y nie dawno w Właiasniemy
rodzicu wycieła/ korzeń zostawiła: z którego
nam tá plonka rowney zieloności/ rownego o
wocu wyrosła/ aby ia w długie á fortunne lata
żywotem obdąrzal/ buynie rozkrzewiał/ Bero
ko po świecie galeziami potęgi/ sławy/ rozposcie
rał. VIVAT, VIVAT VLADISLAVS. wszy
scy z Dawidem krzyczą. Dies super dies Regis adij
pies, & annos eius in generationem & generationem.

Dan. 4.

Psal. 66.

Druga przyczyna/ czemu Królom tylko
VIVAT śpiewamy/ iest tá/ że żywot królewski
O nie

Przyczyna druga. nie tylko ciało królewskie/ ale y ciało Kzeczypof:

Virg. lib:
Aeneid.

Num: 27.

Król jest
duższą kro-
lestwa.

4. Reg. 9.

wszystko ożywia/ a wiecey też po królach nie prą-
gniey. Namienili to troche miște ni poetowie o He-
rilu Królu Proenestynskim/ któremu przeto/ że
trzemá prowinciami sprawował/ y troiaka zbro-
ia rázem włádał/ trzy duże przypisuiá Mayduies-
my cos podobnego y w pismie S. Máiac Moy-
zeß pielgrzymstwo żywota swego zkanczyc/ pro-
si Pána Boga aby ludowi opátrzył inßego wo-
dzą / y mowi. Prouideat Dominus Deus Spiritū (tak
w dáwnych bibliách stoi) omnis carnis, hominem
qui sit super multitudinem hanc, & possit exire & in-
trare ante eos. Co to zá Rhetoriká? że Jozuego ná-
stepce w rządách swego nazyma dachem / a kto-
mu duchem wßelkiego ciála? wßák Moyzeß
tylko iedno ma ciało/ zkąd sie te drugie wzięły ciá-
lá? przez wßelkie ciála/ rozumie Moyzeß wßy-
stek lud Izraelski; chceli byc Jozue dobrym
wodzem/ trzeba aby był wßyskich ludzi duchem:
a żeby każdego zo sobná ożywiał/ máiac tak wie-
le duß/ iák wiele ludzi w Izraelu.

Wysyláiac Helizeuß iednego z synow Pro-
rockich do Ramoth Galáád z bántka oliwy/ aby
Jehuná królestwo pomáścił/ daie mu táka prze-
stroge. Cum veneris illuc, videbis iehu filium Iozaphat.

filij

filij Nam si introduces eum in interius cubiculū, tenensq
 lenticulam olei fundes super caput eius & dices, Hac
 dicit Dominus, vnxit te Regem super Israel, aperiesque
 ostium, & fugies, & non ibi substites; Co to iest Ch. że
 ten Prorok mázal Jehu ná krolestwo potáie
 mniet y czemu pomazawšy zaraz vciekl? pozez
 kay Proroku/ tużci to Jehu Krolm/ pros o iáz
 ka wákáncia zá vezynność/ o iákíe Biskupstwo/
 álbo opáństwo/ pros zá práca o nágróde / niechci
 przynamniey podziękue: Nie czeka Prorok od
 Krolá kontentácyey/ y dobrego słowa nie chce/
 náwet nie chce/ áby go Krol poznal; chce áby
 znal zá to dobrodziejstwo tylko sámego Pána
 Boga: czemuż zá soba Prorok nie zámknal ále
 drzwi otwárte zostáwik? temu (powiada Ty
 tus Brostensis.) Quem Propheta clauso ostio vn-
 xit, spiritu pro se repleuit: sed fugiens ostium aperuit,
 vt spiritus Regis foras in Regnum prorumperet tacitus ad-
 monuit; iákoż pátrzcíe co nástepuie. Dslyšawš
 By Kiazetá Izráelskie/ że inż Jehu Krolm zostal/
 iákí ráki zrzucił z siebie płaszcz / y rśtáli z nich
 maiestát in similitudinem tribunalis, y zámoláli
 Regnauit Iehu. Dziwna záiste ceremonia/ że zřat
 vezynili Krolowi trybunał; czy to nie nářym
 trybunałom przymowkáz w ktorych ná czas nie
 ná rozum / nie ná sumnienie / nie ná biegłość

Dziwne
 wyładze-
 nie Iehu
 na krole-
 stwo.

Czemu
Krol du-
sza krole-
stwa.

wpráwie pátramy / ále czesto bławatámi / kólnia-
zám / rysiami / sobolámi / subsellia zasadzamy /
y zowiemy to rámieniem krolewskim. Niewiem
ci / átoli kiedy Izraelezytowie z onych sat thron
swemu krolowi zgniezdzi / álbo s.e. zpodda-
stwem swym przeciw niemu protestowali / tak
iáko kiedy s Panu y zbawicielowi náшему ná kro-
lestwo do Jeruzálem wieżdżaiacemu tłużca
Báty po drodze stála / stáli y wzniowie plaśce
swoie miásto siodlá y czapragu ná eslicy / álbo
przez to że Báty z siebie zdzieráli to do wyrozu-
mienia Krolowi nowemu dávali / że *duch twoy*
nápotym nas, Miłostímy Krolu, ogrzewać ma:
y dla tego owe atłámácyo ktore czynia. *Regna-*
uit Iehu, Angelemus wytłumáczył. Anima Regni
Iehu; Duża każdy Krol temu krolestwu zostáie
ktoreg władza bierze; dużá wprzód serce osiá-
da / á potym moc / pokarm / ciepło przyrodzone
po wśystkich członkach rozlewa: tak y Krol sam
primum viuens bedac / wśystkie prowincye / wśy-
stkie powiáty / wśystkie miásta / wśystkie pod-
dáne ma ożywiác / ogrzewác / w wzroście po-
mnázác. Nie zdrowo ciáło kiedy dużá tylko do
iednego członka pokarm obraca / bywáia z tego
opilácye / zámulenia / á te zaś cieśkie niemo-
cy y

ey y nieposobności na inſze członki przywo- Stufznem
 dza: tak Rzeczypospolitey nie zdrowo / kiedy dobr po-
 sie w iedne tylko osobe albo fámilia máłych ál- spolitych
 bo rownych zasług tkáia stároſtwá / woyno- podziałem
 ſtwá / ciwniſtwá: bo tym sposobem zátykáia
 ſie kanaly dobr poſpolitych / á do inſzych człon-
 kow nie przechodza. A zá tym co? Naſtempuie
 zá tym paraliż ná ſily ku reſtudze Rzeczypoſi: Rze-
 cze ieden z Dánielem: Dissolutz ſunt compages meæ; Dan: 11
 & nihil in me remansit virium. &c. Sed & halitus meus
 intercluditur. Naſtempuie ſuchoty ná maietności
 ku podátkom: rzecze drugi z Dawidem.
 Aruit tanquam testa virtus mea. Naſtempuie kurez rſal. 21
 ná káletę ku odwadze ſummy X. P. potrzebney;
 rzecze trzeci z Jobem / Cutis mea (Kot ſkorzá 106 7
 ny) aruit, & contracta eſt. Naſtempuie Chyrágrá
 ku boim / y oyczyny obronie: rzecze czwarty z
 Páwłem. Nemo militat ſuis ſtipendijs vnquam. 1. Cor. 7.
 Naſtempuie kaſtoſtomachia / nieſtrawnoſć ná
 żoładku: niekontentácia / Bembranie ná goſpodá-
 rza / rzecze piaty z onemi robotnikámi / Nos por- Math. 20.
 tauimus pondus diei & aſtus. Nonne hi nouiſſimi vene-
 runt! aż diſkursy: czemu ten ſiedzi / á ia ſtoie?
 czemu v tego dzień / á v mnie noc! czemu po ro-
 wney ſieybie v niego żniwo / á v mnie wyſchło!

czy^o pluuią in vellus vnie^o: vnnie still icidia super terrar^o
 Takie y tym podobne Bemrania á kro vkoiz^o czy
 kaznodzieia^o czy spowiednik^o Chybaby byl sam
 Pawel S. kaznodzieia/ ktoryby malkontentom
 lekcyą one przeczytal. is qui manducat non mandu-

Rom: 14.

cantem non lpernat, & qui non manducat, manducan-
 tem non iudicet, Dominus enim illum assumpsit. Tu quis
 es qui iudicas alienum seruum? Domino suo fiat aut ca-
 dit, stabit autem, potens est enim Dominus statuere il-
 lum. Nam alius iudicat diem inter diem, alius autem
 iudicat omnem diem. Qui sapit diem, Domino sapit,
 & qui manducat, Domino manducat, gratias enim agit
 Deo, & qui non manducat, Domino non manducat,
 gratias enim agit Deo. Ktora iz iest trudna perfe-
 kcyą/ niech lepiey tym defektem dużázabiega/
 niech owe krew ábo pokarm ktory w sercu wy-
 rabia/ ná wšyskie czlonki podlug godności y
 zasługi obraca. Dla tego nie od rzeczy tu Kro-
 lá w sercu wystawionego widzimy przy oltár-
 zu/ poczuwa sie serce poddánstkie ku Pánu w
 miłości: poczuwá sie serce Pánstkie ku podda-
 nym w żyworney czulości. VIVAT REX.

Tako krole-
 stwo oży-
 wia.

Baden: in
 symb: Neu-
 gabaueri.

Spytacie/ átkoz to iedná dużá krolewska ku
 ożywieniu tak wielu poddánych ma sie roztoic!
 ábo rozczworsze' Powien. Kiedy Alphonsus Ká-
 stelly maiestat krolewski osiadl/ woláli wšyscy
 podlug obyczáiu wroczyście. VIVAT REX.

ou

on też co raz przydawał VIVAT REX, VIVAT
GREX. Namienil przez to mądry Pan/ że na on
czas Król sam żyjący dużej y żywota Królestwa
nabawił/ kiedy VIVIT LEX, VIVIT GREX.
Żyje prawo przez zwierzchności czuyność: a
trzoda przez Państwa opatrność.

VIVAT LEX Pytano Arhidámá cze^o w Lacede- Prawo iá-
ko życie.
moniey prawo siedm set lat żyło? odpowiedział/
bo się nie w martwych księgach/ ale w żywych ser-
cach ludzkich chowało. Stawne y my mamy
w Polsce Króla Zygmuntá Augusta o spras-
wiedliwości Emblemá. Kazał sedziom y depu-
tátom malować część trupa/ w postrzodku
Kąganiec gorący mająca/ a na statucie leżaca;
Napisał/ prawo żywych chce. Co tu żywego? część
Ką nie żyje bo trupia/ statut nie żyje bo niemy/
nie nie mówi; Kąganiec świeci/ ale nie wiedzieć
komu? Przyznawám/ że w tych martwych zna-
kach prawo nie żyje/ a chcecieś pp. Polacy a-
by prawo żyło/ w sercu to troje chowajcie/
wważay sedzio/ że ta częśćka jest głowa nie wie-
dziec czyja/ czy krewnego/ czy nie krewnego? czy
Páná/ czy wbojnego? widze że nie ma krwi/
nie ma żadnego pozoró. Quod iustum est iudicate
sive civis ille sit, sive peregrinus, nulla erit distantia per-
sonarum Salom. a cav-
lano.

Deut 11.

sonarum, ita pagum audietis vt magnum, non accipietis
cuiusquam personam, quia Dei iudicium est. **Tá lam-**
pá zoleiu **świátłość** bierze / **o** **trzebáż** dobrze
wsadách **spráwy** **oświecáć** / **wstroz** **przepátro-**
wáć. Volo iudices (**namial** **Charondás**) **vrina-**
tores, non **piscatores**; **rybák** **wode** **maći** / **áby** **ná** **ryz-**
by **miał** **polow**: **nurek** **lepák** **oley** **z** **vst** **wypuś-**
cza / **á** **wode** **sobie** **wyíáśnia** / **áby** **ná** **dnie** **perly**
pyrzal. Non facies conturbationem in iudicio, si fuerit
causa inter aliquos, & interpellauerint iudices, quem ius-
tum esse perspexerint, illi iustitiz palmam dabunt.
A **státut** **ná** **co** **y** **pisány** **iesli** **zawarty**? **mo**
Jan **S.** locuta sunt tonitrua, & ego scripturus eram, &
dixit Angelus, noli scribere sed signa tantum. **Slyśe** **ia-**
też **ták** **wiele** **ná** **Seymách** **grzmotow** / **ták** **wiele**
frogich **przeciw** **ercessom** **artykulow** / **o** **wá-**
runku **gránic** **párágráphow** / **á** **widzac** **że** **wšy-**
śko **włśiegách** / **á** **w** **executley** **nie** / **rzekłbych** **Ná-**
śátkowi **nie** **piś** **náznácz** **tylko**. **Badż** **ty** **nam**
Naiás. **W** **L** **ADY** **S** **L** **A** **W** **I** **E** **práwá** **do-**
zorca / **niech** **zá** **toba** **prawo** **żyie**. **Kiedy** **Tiber-**
rius **ná** **Cesarstwo** **náieżdżal** / **świadcza** **hystorye** /
że **śie** **goścince** **ná** **iednem** **plácu** **poodmieniály**
ktory **był** **lewem** **został** **práwem**. **O** **kiedy** **byś** **to**
nam **Naiás**: **Krolu** **zá** **szczęśliwego** **pánowania**
swego **spráwił** / **áby** **śie** **przewrotne** **drogi** **śa-**
dom

Exod 23.

Apoc. 9.

Plin:

Dow w prawe albo rączy w prawne gościńce
 obrociły/ aby sie nam isciło. Erunt praua in dire-
 cta, & aspera in vias planas. ponieważ / cum recte
 procedunt iudicia delubra sunt æquitatis, cum deprava-
 te, foueæ fallaces, & cæcæ, in quas si captus ceciderit quil-
 quam, non nisi per multa exiliet lustra, vsq ad ipsas
 medullas exustus.

Isai 40.

Amnians
 Marcell:
 lib 30.

VIVAT GREX, aby żył trzoda / trzeba
 Krolewski opatrności/ GREX VIVIT QVEM
 REX NVTRIT. On A'phonsus Krol Castelli kró-
 ty rzeki VIVAT REX, VIVAT GREX, dal sobie ma-
 lować taki panowania swe° Hieroglyphik. Stoy
 Pelikannosacy na glowie korone/ á troie nie ró-
 wnych (bo iedno nád drugie bylo wieksze) Pella-
 kaniat. pod skrzydla przygarnionych / trwia
 piersi swoich tuczy. Tmoy to wizerunk Nais:
 W L A D Y S L A W I E, ty v nas nie za dluz-
 go bedziesz vkoronowanym Pelikanem: odlata
 krak od dzieci swoich/ daie kuropatwa inzen. u
 ptakowi wyzywac kuczeta swoje; Pelikan nie
 odlata/ nie poleca nikomu Pelikaniat/ żywi ie/
 nie mlekiem/ ale krwia z piersi dobyta. Nie mow
 ryz figowym drzewem/ quomodo deferam dulcedi-
 nem meam? nie mow z macica/ quomodo deferam
 vinum, meum quod latificat Deum & homines? nie
 mow z oliwa/ quomodo deferam pinguedinem mea?

lako trzo-
da żyje.

Breden:
 in sym: Neu-
 gabaneri.

Iud: 91

p

nie

nie wino/ nie słodki sól/ nie tłustość/ ale krew
sąma n. aß odważać: Gárnie się troje Pelika-
niat pod skrzydła twoje/ iedno wielkie/ stan
Senatorstki: drugie mnieysze: stan rycerstki/ trze-
cie najmnieysze/ stan pospolity: iedno od ciebie
ma mieć poważność/ drugie opatrność/ trze-
cie obronność: a wszyscy pánstwa skłonność/
wszyscy hojność/ wszyscy żywność. Pánwieß
narodowi/ ktorého dwie rzeczy wymuia/ iáskawo-
ść y hojność. Mowiac do iáskawości:
jest naród Polstki y Litewstki podobny iednemu
cudownemu w Tracpey kćmieniowi/ o ktorym
daie znać Plinius: ten pálcem/ y namnieyszem
ręki rużeniem da się kierować/ a gwałtowna
moc y siła ani go zmieysca ruży: tak y my (czy to
z krabeności/ czy z pieśzoności) ná iáskę się pán-
stwa obracamy: ná mus y meć iák stáły stoiemy.
Mowiac do hojności. Wiele teraz jest w krole-
stwie ktorzyz przedków swoich/ y z osob swoich/
ná Rzeczpospolita odważali/ ná krawowych plá-
cák stáwali/ lecz bez opatrzenia ná polu iák kóści
pshly: wyschł sól máietności/ wypłynęła krew
dla oyczyny. Miłostiwý Królu Viuent ne ossa
ista? á ty odpowiedz: Ego intromittam in vos Spi-
ritum & viuetis; & dabo super vos neruos, & succrescere
faciam

faciam super vos carnem. & superextendā in vobis cutē.
to iest/ dam wam zasłużone żoldy/ dam intraty/
dam dignitárskie tytuły/ y puszcze wiátry láski
swoiey Páńskiey. Pożuie to każdy/ że ingressus
est in eos spiritus & reuixerunt, steteruntq; super pedes
suos exercitus grandis nimis valde; że y owi ktorzy
iuz zdesperowali/ y służby poprzestáli/ znowu
oreże podniosą/ rotami/ pułkami ná polu stána.

Nie zawniż
Krol wi-
nien oko-
lo wrze-
dow.

Geni 29.

Ale coż? radby ná czas dał Pan/ ieno nie-
wiedzieć iák sie losy mieściá. Tráfia sie często
v nás/ co kiedyś v Thámáry. Przyśedł Thá-
márze czas porodzenia, ukazał y sie bliźnietá
w żywocie Phárez y Záre, á w samem wychodze-
niu dźiatek, ieden wyścibił reke, ná ktorey ktoś
wviazał nit czerwona, mowiac. Ten wprzód
wynidzie, ále gdy on zaś wciągnął reke, wyszedł
drugi: takci y v nas/ konkurruia dwá o iedne
godność/ chce sie vrodzić Stárościami álbo
Woiwodami/ ieden iuz ma nadzieie/ y reke iuz
wyścibia/ ba y ow mu ktory przy dworze sie
bawi/ nitka dopomaga/ iuz y drudzy mu tuśa
Temu dádza; á przecie dżiwná rzecz/ że ten mu-
si reke skryć/ á drugi vrodzi sie dignitarzem álbo
temitarzem. Tráfia sie ktemu y v nas/ co v
Assuera Krolá Perskiego ná dworze. Aman y

Przypisac
ná czas
tretunko-
wi

Esther 5.

Ná czas
zniewiado-
mości.

Daniel. 14.

Ná czas
zaley infor-
macyey.

Mardocheusz pará to slug ná dworze Krolewa
stun: co ich zá záslugi? Aman z Krolew iada /
piia/ráno y wieczor pána pilnuie: á Mardocheusz
zdrowia Pánskiego od smierci wiſaceym mie-
czem obronił: á przecie Aman przy bołui: á Mār-
docheusz zá drzwámi: áž kiedy raz Krol
leżac/ á spáć niemogac kroniki czytác sobie ka-
zał/ kiedy o tey przysłudze ſłuchal/ pytał ſie ieſli
wziął zá to nagrode Mardocheusz: á dowie-
dźiawſzy ſie że nie wziął żadney/iáko mu nágrá-
dzał/ piſmo czytáycie. O kiedyby teſto y w nas
záslugi wſyſtłich zápiſo a rano / á pod czas wás
kancyi w regestrá patrzano / rozumiem żeby
ſie ich máło ná niepámieć wſtárżało: Trafia ſie
náwet y nas co w Babylonie. Wálcer Krol
Belowi wolv y owce wrzékmo ná pokarm
oddawa/ á poſlugacze wſyſtłko miáſto niego
poiadáia. Krol rozumie że Bel iie: á Daniel ſie
ſmieie y mowi: Ecce pavimentum, aspice cuius vesti-
gia ſunt! rznał Krol y rzekł. Video veſtigia virorum,
& mulierum, & iuſantium. Nie ſtoſnie: á toli pod
čas zdarza ſie ſłyſeć. Kóždy ſobie o tey dobre
Ja żyje aby y nas ták VIVAT REX, iáko by teſz
oraz y VIVAT GREX, przez ſłuſne podług záslug
wyznawienie.

Niebo

Niebo opiewa swoje *VIVAT REX* Najdnieyßemu Królowi.

Concentum caeli quis dormire facies? *Melodiey*
niebieskiey kto káže zaśnac? pyta się
Job A. Ch. Co ácz niektorzy tłumáczá po Py-
thagoreyßku; rozumiał Pythagorás / że kółá
niebieskie oćieraniem się spólnym o się / w dzie-
czna wypramuiá hármónia; niektorzy po Pla-
tonicku; nauce il Plato / iż ná wierzchu każdego
niebá Syreny siedza / á słodkie pienie przyćmies-
mi głosami wyrzynáia: wśátkże pogánskie
wymysły ná stronie tym czasem wchylirý / przez
melodia niebieská v Jobá / rozumieim ia wśáwís-
czne ono spiewanie kántorow niebieskich / to iest /
Aniolow / czworgá zwierzat / człowieká, orlá,
wolu, lwa, y dwudziestu czterech stárcow / Kto-
re oni Królowi ná Królini wćiele w wielbío-
nym thronu Królewskiego wsiągnac / iáby
iákie viuat gdyż (agno tanquam occiso) opiewáia.
Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem, & di-
uinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem,
& gloriam, & benedictionem, & omnem creaturam quae
in caelis est, & super terrā, & sub terra &c. sedenti in throno
& agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas;
in secula seculorum. Wicc yż Królowie ziemscy máia

Job: 28.

*Boetius lib. 1.
Masse cap. 10.*

Co zá Mu-
zyká w
niebie y
ktorzy
kantoro-
wie!

Apo. 5.

Nie tylko
Krolowi
niebieskie
mu ale y
ziemskie-
mu niebo
opiewa
VIVAT.

Troiako
krolowie
niebu ży-
ją.

Apoc 19.

prześnięć z krolom niebieskim / thron ich z
thronem Bostmiak strumien z zrodlem / pro-
mien z słońcem: iż ktemu ci gorni Symphonia
stowie albo nad ziemią y iey krolestwy dozor y
zwierzchność maia/iący są Aniolowie/Państwa/
Mocarstwa Kziestwa zc. albo rodzinie swa na
ziemi widzą/iakie są zwierzeta y Seniorowie nie-
biescy: iż nawet ona miłość ktora miluia Bogą
y władza boska/do ludzi ie też y do Państw im
powierzonych obraca/ mam za to/ że owo wino
bowanie krolestwa/ktore krolowi nad krolmi bez
przesłanku czynia/krolom też ziemskim zwłaszcza
pobożnem w krotka puszczają. VIVAT REX.
a przez to/tym mnieyszego światá Monarchom
wprzeymie takiegoż żywota życia / ktorymby
żyli nie tylko Rzeczyposp. przez mądra admini-
stracya/ ale y niebu przez dobra y chwalebna
subordinacya.

Ponieważ tedy krolowie ziemscy troiakiem
spůsobem niebu żyją: náprzód przez wnetrzną
niebą godną doskonałość: potym przez zwierz-
chną ku kosciołowi(ktory sie Jeruzalem niebie-
skim/y niebem często zowie) opiekę y opatrzność;
nawet przez porátowanie/ y obrone owych kto-
rych albo fortuna porzuciła/ albo ręką moźnierz-
nych

Bych wciśniesz / albo wprawie sprawiedliwość
odbieżają / dla te^o troiacy niebiescy kantorowie
troiakię tego krolew żywota niebieskieg win-
świąc troie im VIVAT, VIVAT, VIVAT, opiewają.

Pierwszy niebiescy kantorowie są Aniolowie /

Audiuvocē Angelorū multorū incircuitu throni dicētiū.

&c. Bo będąc oni administratory Spiritus in adju-

torium missi his; qui hereditatem capiunt salutis,

będąc żywota aż wśyskich ludzi / wśakże o-

sobliwie omych / na których przykład wiele pa-

rzy rządzcami / już rozumy ich oświecając / już

wole ku dobremu zapalając / już afekty ku cno-

ście pobudzając / ci mówie pierwszy kantorowie

pierwszēc Majas: Krolu W L A D Y S L A -

W I E Z Y G M V N C I E, VIVAT REX

opiewają / winświąc ci gorący ku Bogu miło-

ści / głębokiey przy wspaniałości pokory / przy

dostatku mierności / przy męstwie cicheści /

przy sprawiedliwości iasności / przy zabas-

wach krolewskich pobożności / a kiedyc pobo-

żności winświą / tarczę zostawionę od S. pa-

mieci Rodzicā Z Y G M V N T A, która sie

oboiakiey fortunie zastawiać mās / winświą.

Zostawil Epaminondzie Wodzowi Theban-

stijemu oćiec tarczę / w ktorej tās sie kochat / że

kiedy

Apoł 9.

Isakie VI.

VAT An-

iolowie o-

piewają

krolowi

leg; Motci

Plutarch:

kiedy go na wojnie porażono y z pląculedwie
 żywego zwołczono/ o to się tykć pytał: Num ku-
 tum patuli per esset de wiedzie x by się/ iż n. u tar
 .czy nie odieto: rzetli benē est, quo tutus vixi: tuus mo-
 rior. Do tey tarczy/ żyworatę ebożneści. Naic en:
 Krolu w lozdy m przypadku spili y: za te bez-
 spieczny żyteś/ za ta bezpiecny i miześ. Tu-
 dnoć co prawda o wielkie a vsilne nabożeńswo
 przy wielkich y rłćw: cnych zeban ad: n. e. e. e.
 pamietna iest o tym Maximā Gancukā. Arin u
 quem per varias cogitationes, multiplices lectiones,
 omnigenas actiones, curas, negotieitas dispergit, vna a-
 cta intentio, vnum in omnibus D E O placendi ludum
 indidem colligit. Błoge sławie i Moryżes synem
 Jakubowyi: słarkęgo z nich Rubena tyu i przęze-
 gnał słowy. Vinat Ruben & non moriatur, & sic paruis
 in numero. Moryżes co ty mowiś: Coć żyworatę
 Rubenowi życzyś to dobra: co wolności e-
 enierci: iesli można y to dobra: ale co mu wini-
 ies w lidzbie młości/ to zda się y dziwona y me-
 słusna: A iesli Ruben będzie oycem/ chceś Mory-
 żeś u/ aby był młym w lidzbie potemiś w: a ies-
 si będzie gospodarzem/ chceś aby był młym w
 lidzbie czeladzi: a iesli będzie Hermanem/ chceś
 aby był młym w lidzbie żołnierzy: a iesli Ru-
 ben

Ben hejcie iść m dignitarzem/ chce aby był m
 m w ludzie siarbow/ soltarctow/ dobytow?
 Jakoy małości tu! Mozeż żyzy Rubenowit? o
 do litery/ radzcie sie p. smá S. t. m. ágew; co
 do obyziów/ tego żyzy Mozeż Rubenowit
 zego też niebo żyzy kózb. mu w zabawách czo-
 wiekowi ile krolewi/ aby y przy mnoſtwie po-
 semstwa/ y przy gromádzie dworzan / y przy
 doſtátnich intratách/ y przy nieprzeliezonych ro-
 tách/ pulkách/ rſcách/ byli przecie parui in numero.
 to ieſt/ aby wſyſtkie cwe doſtátki/ wſyſtkie ho-
 nory/ wſyſtkie zabawy/ myſli y mowy iáť ro-
 zne linie w iednym centrum w P. Bogu iednoſ.
 gyl. Kowna duch S. z rzeźkami ſerce krolewſtwa.
 Sicut diuisiones aquarum: ita cor Regis in manu Domini.
 Cozżá propozycja tych dwuch rzeczy? á. Dziela ſia
 rzeki y tén y ſán/ plynie tu Niemén/ tu Narw/ tu
 Dunay; á przecie wſyſtkie w iedno wplywáia.
 morze: tak krolewie máia/ w myſłách/ w ſpra-
 wách rozdziáia; trzeba im wiedzic á ſeymách /
 trzeba o ſadách/ trzeba o woynách/ o dochó-
 dow aukcyách: iednáť to wſyſtko w iedney
 Páńſtkiej ma ſie iednoczyc rece. Iovinianus Ce-
 ſarz dał ſobie zá Emblemá Jezusa wkrzyżowanego
 gómalowác/ nápis. ſcopus uite mea eſt CHR-
 STVS

Prout. 21.

ST VS. Błogosławiony Monárcho/ktory wśpy-
stkie strzaly intenty/ myśli/ y spraw swoich nie-
ná wiatr puśczaß/ ale do iednego ná thronie
krzyżowym: wißaceß Jezusá obracaß. Błogosłá-
wiony Jonáto/ktoreß strzałá ná wstecz nie idzie

2. Reg: 1.

Sagitta Ionathæ nunquam rediit retrorsum. *Strzałá*
Jonáthy nigdy sie nazad nie wrotiłá. Audite Re-

Sap. 6.

ges & intelligite, discite Iudices finium terræ, præbe-
aures vobis qui cōtinetis multitudines, & placeatis vobis in
turbis nationum, quoniam data est á Domino potestas vo-
bis, & virtus ab altissimo, qui interrogabit opera vestra, &
cogitationes scrutabitur; inßy text ma/ & cogitationes
captabit. rozpraßacie myśli y tām y sām/ naydzie.
Bog czás/ ktorego bedzie ie łapaliß ptañi po-
powierzu/ á bedzie do świadczal/ iesli sie w ie-
dnym nie stworzonym kencu Pánu Bogu dzie-
dnocza. Tákie y tobie Klaiás: *W L A D Y-*
S L A W I E swoje *V I V A T.* trzy Hierárchye
Anielskie opierwáig/ á winßula/ ábyß tego Bo-
gá miał wżywocie y w każdzey sprawie kōncem/
ktoregos miał do krolestwa poczatkiem. *V I-*
V A T, V I V A T, V I V A T R E X: V L A D I S L A V S.

Apoc: 4.

Prudzy niebiescy kántorowie sa cztery;
zwierzetá. In circuitu sedis, quatuor animalia stabant.
animal primum simili leoni, & secundum animal simile
vitulo, & tertium animal habens faciem velut hominis, &
quartum animal simile aquilæ volanti, & cantabant voce
magna

magna &c. & dabant gloriam Deo & honorem & bene-

Drudzy
spiewaicy,
czworo
zwiczac.

dictionem sedenti super thronum: Coż w takiey na-

tur rozności może być za konsonantia człowiek,

orzel, lew, wol, czy do beduru/ czy do bemulu?

Co w tey glosow niestwornosci za wciecha?

Żgodzi sie wprawdzie człowiek do muzyki: żgo-

dzi sie orzel do pausy: ale wol owem vnito-

nem w bysiku przeszkodzi/ a lew rykiem w by-

sikich zagluży / Co w tak przeciwnych znakach

za tajemnicą? Nie frasuy sie niht o to: musi tu

być wielka konsonancya/ bo niebieska: musi być

wielka wciecha/ bo boska: musi być wielka ta-

jemnicą/ bo krolewska. Slucha tych spiewa-

kow Krol niebieski / sluchay ich y ty Krolu

Polski. Ma to muzyka/ że animusze sposabia/ y

kułtoremu ieno zechce afektowi/ one nakłania.

Cantus Dorijs prudentie largitor est, & castitatis effe-

ctor, cantus Phrygius pugnas excitar, votum furoris in-

flammat, Æolius animi tempestates tranquillat. Lydius

intellectum obtusis acuit, & terreno desiderio grauat

caelestium appetentiā inducit, cantus est in anima bono-

rum eximius operator. tak y ia sobie o tey Muzyce

dykturcie. Ponieważ te zwierzęta kościo-

łowi iako niebu ziemskiemu holduia/ ciescia że

czterech Euangelistow/ Kroynikazow kościelnych

znaczą: ciescia że cztery stany ludzi w kościele

Calliodorus.

Co spie-
waia.

figuralia: orzel stan bogomyślny/ wol stan praco-
wity/ Lew stan żołnierski/ Człowiek stan społoy-
ny/ gęścia namięt ze cztery tnoży do zachowania
Łosciolá potrzebne postacia namiętaia. Człowiek
ludzkość ku duchowienstwu/ Lew męžność y
agromność ku kácerstwu/ orzel bystrość ku pra-
ktykom polityckim/ wol pracowitość ku wyży-
wieniu slugom Łościelnym; ponieważ mówiel
te zwierzęta niebu ziemskiemu náßemu Łosciol-
łowi pluja/ tedy coram agno tanquam occisū stoie
ziemskim krolom bárántowego krolestwa ro-
czelnikom/ á pogotowiu tobie Naiás: **W L A-
DYSLAWIE** Krolu Polski czworakie
VIVAT, VIVAT, VIVAT, VIVAT niebies-
kie/ w jeden takt z minbowaniem opiewaia.
Zyi Miłosciwy Krolu czterem Ewangeliom ná
obronę/ pátę ná háńbę y zgubę/ zyi w krysztal-
nym Katholickim prawowiernym stanom ná po-
moc/ ná pociechę/ ná podporę. Zyi ná Religii y
pomnożenie/ ná chwały Boskiey rozszerzenie/
ná buyne cnot Chrześciáńskich rozkwitnienie.
Niech znáia Káplani w tobie ludzkość człowieka/
niech znáia kácerze srogość lwia/ niech znáia zli
politycy ná swe wykrety y fortele bystrość or-
la; niech znáia mieysca święte ku wyżywieniu
slug

flug swoich wola opátznošei niech zna košciol
pán/ka/oycow/ka/królew/ka lástka/opiek/ ozdó
ba/y obrone/záštobie iáto Pána swiatobliwe
go/ spráwa y powodem. Egre diatur fons de dómo
Domini ut spinas nostras vitia atq; peccata nullam
frugem iustitiæ habentia commutet in Domini noualia,
& ariditatem nostram riget aquis largissimis, ut pro spi
niæ & uerbis flores multiplices germinemus, & in eò
loco ubi quondam israel iniuriatus est Beelphegor, filia
callitatis, rosa pudoris, viola uirginitatis exuberent.
VIVAT, VIVAT, VIVAT, VIVAT REX
VLADISLAVS.

*Chriſt: in te
belem c. 13.*

Trzeci niebiescy kántorowie so stárcy / a
tych 24. Viginti quatuor seniores ceciderunt coram
agno, habentes singuli cytharas, & phialas odoramen
torum, quæ sunt orationes sanctorum, & mittebant
coronas suas ante uiuentem dicentes, Dignus es Domine
accipere gloriam, & honorem, & uirtutem &c. Tá mu
zyká musi býc powažna/ bo osoby stárecznie/ Bó
dźłwe: musi býc ogromna/ bo z wielu glosow
złożona musi býc wdzięczna/ bo aqualowa: musi
si býc zácná/ bo królew/ka: ci stárcy wšyscy kros
lami byli bo wšyscy od koron znákomici. Wiec
przypátnie sie ich cerymoniom/ y recznym na
czyniom: widze že korony skládáia/ widze že ná
twarzy przed thronem Báránká padáia / widze
že w ruku cythry/ y czáſy wonnošci pelne trzy
máia. To ácz wšysko widze: wšák že nie wšy

*Trzeci
spiewacy,
stárcy.*

Apo. 5.

niskości spuścili/ abyście korony pod głąb
ich przystępu na strone odkładali/ abyście cy-
thrami słow łagodnych smetli/ ich odpędzali /
i słmużnami wspomagali/ które przed Bogiem
zapach wdzięczny miła/ y za orationes Sanctorum
podług medreć wychodzą. Conclude eleemosynam
in sinu pauperis, & hæc pro exorabit ab omni malo.
Drugim słowem przy winowaniu króla
św. Barankowi ci symphonistów niebiescy
tobie Matias: Królu owo VIVAT opiewają /
które w liłości nad niedzielnymi ludzi od świąt y
prawa odbiegłych zależy/ quoniam misericordia
morte liberat, & facit invenire vitam æternam. Każdy
Król Francuzki porządnie na tron wstępujący
ma te od Bogactwa/ że za reki dotknięciem / a
słow owoch używaniem/ REX TE TANGIT.
CHRISTVS TE SANAT. gruczoły z sycho-
rych zpedza. W zdarzyłaby też to Pan Bog
Miłościwy Królu/ abyś też ty na wstępie
Majestatu/ toż y nas cudo uczynił: abyś mo-
wie/ owoch którzy się do ciebie wciela zguczo-
łami/ lubo niedostatków / lubo škod / lubo
krzywd dawno w Rees puszczonych / reka się
własna (nie zawojsze się na cudza spuszczać)
dotykał / zdrowie chorym ile na sprawiedli-
wość/

Ps. 29.

Co piewa-
ją królom
ziemi kim.

Tab. 9.

at dół przyniesie. E prawn taki r pownim / Je
wiele ubogich wiele nieszczęśliwych i ciemnych /
do potęgi cwyj kanieli nabieli w pionstki
VIVAT, VIVAT, VIVAT, VIVAT, VIVAT REX.

400 5. Coż za finalny wbyfkiy Sermoniey? Diechanc
quater: cimalia A M I N. Dziś mi y wy z wierzety
głoty siadać / a kiedy my dziś Kaptani przy
ofiarach prosimy. Krolu nci krolu p. JEDW/
day Krolowi Je. Mości naszemu / Panu nowemu
mudromie / szczęście / w bles clemienstwie poe
mnożenie / mówcie wbyfkiy AMEN. Day ma
szczęśliwe nad nami panowanie mówcie wbyf
kiy AMEN. Day / aby za rzadniego Reliquia
nie twoida krowila / chwala krowila / spręwiedlia
wposć pluzyla / mówcie wbyfkiy AMEN. Day
mu Panie granice rozprzeszerzenie / nieprze
ścioty z wyćiaży / day mu po blugiem wie
ku z nami poddancmi wespel krola.
stopy twego w niebie dostępie.
mówcie wbyfkiy AMEN /
AMEN / AMEN.

